

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
535

Subotica, 5. srpnja 2013. Cijena 50 dinara

PROSLAVLJEN DAN DRŽAVNOSTI
REPUBLIKE HRVATSKE

HRVATSKI U BEZDANSKOJ
ŠKOLI

NAGAĐANJA O CIJENI ŽITA

NOVI KNJIŽEVNI ČASOPIS

INTERVJU
PETAR KUNTIĆ

KRUNA
TEŠKIH
REFORMI

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

POSTAVITE FOTO OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Wireless Face - prava stvar za Vas!

Brz. Pouzdan. Stabilan.

Izaberite TippNet Wireless!

Za samo 999 dinara,
dobijate 6 GB mjesečno!

Paleta Wireless paketa za svačiji džep.

www.tippnet.rs

NAJ PONUDA

Posjetite nas: Karađorđev put 2, Subotica

Ili nas pozovite na: 024/555-765

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

Rečenica na provjeri

Mnogi su do sada isticali kako prostor bivše SFRJ pati od viška povijesti. Nikad mi baš nije bila jasna ta sintagma, povijest je takva kakva je, ima je toliko koliko je ima, prije bi se reklo da patimo od nepoznavanja, iskrivljavanja i zlouporabe povijesti u dnevopolitičke svrhe. Neki više, neki manje.

Da je tome tako potvrđuje se i ovih dana – opet povijesni trenuci. Ali, ovoga puta povijesni ne samo za prostore na kojima obitavaju narodi i narodnosti bivše nam SFRJ, već i za EU. Tako bar kažu europski čelnici. Na početku obraćanja novinarima u Bruxellesu, predsjednik Europske komisije *Jose Manuel Barroso* i predsjednik Europskog vijeća *Herman Van Rompuy* istaknuli su kako je petak povijesni dan u EU zbog dviju najvažnijih odluka – prvo što Latvija 1. siječnja 2014. godine postaje 18. zemlja članica eurozone, jer će svoju nacionalnu valutu zamijeniti eurom, i drugo što Hrvatska 1. srpnja ulazi u EU i postaje 28. zemlja članica EU-a.

Barroso je također, pozdravljajući odluku o otvaranju pregovora sa Srbijom, istaknuo: »To je povijesna odluka. Često koristimo tu riječ, ali je ovo doista povijesna odluka, jer ne smijemo zaboraviti što se ne tako davno događalo u tom dijelu Europe. Na Balkanu je bio rat, a sada počinjemo pristupne pregovore sa Srbijom.« Van Rompuy je pak u Beogradu istaknuo kako je ovo povijesni trenutak za Balkan i zato što su veliki korak u europskim integracijama napravili Srbija i Kosovo. U istoj je maniri i europski komesar za proširenje *Štefan Füle* potvrdio kako nam se »dogodila povijest«. Kazao je kako će 28. lipnja 2013. godine ući u povijesne knjige kao dan kada je Srbija započela pristupne pregovore s EU. Imajući u vidu blisku povijest regije i aktera koji danas »uvode« Srbiju u EU, nesumnjivo je tako.

Hrvatska je postala dvadeset i osmom članicom Europske Unije. Proslavi su prisustvovali brojni uzvanici, bilo je svečano i lijepo, nazočili su joj i predsjednik i premijer Srbije Tomislav Nikolić i i Ivica Dačić. Još jedan povijesni trenutak. Slavlje je brzo prošlo, život ide dalje. Kruna je to teških reformi koje je provodila Hrvatska proteklih godina, raznih uvjetovanja i pritisaka, ne uvijek na zadovoljstvo svih.

Srbiju to tek čeka, Europsko vijeće još treba potvrditi pregovarački okvir, a Srbija mora nastaviti napore za normalizaciju odnosa s Prištinom i svim drugim susjedima i nastaviti reforme prije svega u području vladavine prava i borbe protiv korupcije. U toj su košari i manjinska prava i u skladu s time i velika očekivanja. Da završimo u istome tonu, ovo je povijesni trenutak i za manjine u Srbiji. Konačno će na provjeru doći dugo ponavljana rečenica kako su u Srbiji manjinska prava daleko iznad europskih standarda.

J. D.

5. srpnja 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

PROSLAVA 23. OBLJETNICE DSHV-A.....7

TEMA

Velikom proslavom Hrvatska obilježila ulazak u Europsku Uniju

KRUNA TEŠKIH REFORMI....8-10

INTERVJU

Petar Kuntić, predsjednik DSHV-a i narodni zastupnik

NEMA ULASKA U EUROPSKU UNIJU BEZ RJEŠAVANJA MANJINSKIH PRAVA.....12-13

SUBOTICA

»Dan žetve« u Maloj Bosni protekao u znaku nagađanja o cijeni novoga žita

JEDNAČINA SA SVIM NEPOZNATIMA.....19

DOPISNICI

Od jeseni u Bezdanu hrvatski jezik kao izborni predmet

ZA NASTAVU SE IZJASNILO DVADESETAK UČENIKA.....25

KULTURA

Izišao prvi broj »Nove riječi«

NOVI ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST I UMJETNOST NA HRVATSKOM JEZIKU.....32

SPORT

Zoran Marković, predsjednik NK Bačka 1901

BRAND NAJSTARIJEG KLUBA U DRŽAVI JE ČAST I OBVEZA.....49

U vrijeme mračnog komunizma postojao je verbalni delikt. Postojale su kazne za izrečenu nepoćudnu riječ ili misao. Revolucija, socijalističko uređenje, vrhovni komandant nisu smjeli biti kritizirani. To se kažnjavalo.

Kako stvari stoje, i korištenje sintagme bunjevački Hrvat također ide tom u smjeru. U glumi političke korektnosti netko se preigrao. Naco Zelić samo je njihov lakmus papir. Iako, Naco Zelić je već odavna lakmus papir. I kada je bio ravnatelj škole u Tavankutu u kojoj se učilo na hrvatskom nastavnom jeziku, i onda kada je morao otići. I kada se vratio i postao sudac, i kada je kao sudionik »hrvatskog proljeća« morao opet otići. A naravno i kada je radio u Ministarstvu vanjskih poslova Hrvatske, te u hrvatskom veleposlanstvu u Budimpešti. Još jednom, uzelo ga je na zub jednoumlje domaćeg tipa. Sada je sporan zbog odrednice »bunjevački Hrvat«.

Prije dvije godine imali smo popis. Svatko se mogao izraziti slobodno. Imali smo i Marsovce i Indijance i Džedaje. Sve može, ali bunjevački Hrvat ipak ne može. To jest može na državnoj, ali ne i na lokalnoj razini. Tu vladaju neka specifična pravila. Neka ne bude zabune, uopće ne promoviram izražavanje bunjevački Hrvat, kao ni šokački, hercegovački, istarski Hrvat. Ali se zalažem za slobodno izražavanje. Kao što nemam ništa protiv da se netko izrazi kao Maršovac, Džedaj ili Bunjevac, samo smatram da bi isto pravo valjalo postojati i za one koji sebe smatraju bunjevačkim Hrvatima, zar ne?

Evo, imali smo jednog našeg drugog sugrađanina poznatog po privatnoj tiskari, koji se jako zalaže za jugoslavenstvo i za bunjevaštvo. On je svoju opciju u jednom trenutku nazvao »jugoslovenski Bunjevci«. Nitko mu ništa nije zamjerio. Sve je bilo OK, to je bila sloboda izražavanja. Dakle, imamo dvostruku mjerila. Naravno da je politizacija specijalitet domaće kuhinje, naravno da se ostaci jugo-komunizma nisu suzdržali od još jednog obračuna sa Zelićem. No, moramo pogledati je li bilo propusta i sa strane predlagača. Nedostajao je jedan glas, jesu li svi naši sunarodnjaci glasovali i zašto ne? Je li bilo problema na koalicijskim dogovorima, što to znači? Što treba uraditi, je su li članice koalicije nepouzdanе, ili se tako može ponašati samo prema hrvatskoj zajednici? Koja je strategija da se ovo riješi, ima li bolje ideje od pisanja priopćenja, ima li drugog načina od pozivanja »konjice« u pomoć, tj. aktiviranja hrvatske diplomacije? Ili treba napraviti korjenitu promjenu, jer dosadašnje formule očito više ne vrijede.

Nikola Perušić

Negiranje različitih nacionalnih zajednica

Nacionalna vijeća nacionalnih manjina podnijet će žalbu nadležnim državnim institucijama, ali i međunarodnim organizacijama u čijem je djelokrugu rada zaštita ljudskih i manjinskih prava, OEES-u i Delegaciji Europske komisije u Srbiji zbog izjave ministra *Velimira Ilića* kojom je negirao postojanje različitih nacionalnih zajednica u Vojvodini.

Naime, ministar je rekao da »Vlada Srbije nema vlast nad dva milijuna Srba u Beogradu i dva milijuna Srba u Vojvodini«.

Nacionalna vijeća nacionalnih manjina upozorili su ministra Ilića na opasnost takve izjave, jer tvrdnjama da u Vojvodini živi dva milijuna Srba, on potpuno zanemaruje činjenicu da u Vojvodini žive različite nacionalne zajednice i time povređuje prava tih zajednica na nacionalni identitet.

»Obavještavamo ministra Ilića da u AP Vojvodini živi 27 različitih nacionalnih zajednica, da AP Vojvodina ima 6 jezika u službenoj uporabi i da svaki treći stanovnik AP Vojvodine nije srpske nacionalnosti i da nitko nema pravo negirati tu činjenicu«.

Na ove izjave ministra Ilića reagirao je i Pokrajinski ombudsman. »Neodmjerene izjave člana Vlade ne doprinose kursu Republike Srbije za koji je državnom politikom strateški opredijeljena, a posebno nisu u skladu s europskim vrijednostima i principima za koje se svi u društvu zalažemo«, zaključuje se u priopćenju ombudsmana.

Snažna potpora za Slovake

Potpredsjednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski tajnik za znanost i tehnološki razvoj prof. dr. *Dragoslav Petrović* i predsjednica Matice slovačke u Srbiji *Katarina Melegova-Melihova* potpisali su ugovor o financiranju aktivnosti Matice slovačke u 2013. godini kojim se iz proračuna AP Vojvodine izdvaja 575 tisuća dinara za sufinanciranje programskih aktivnosti ove kulturne institucije.

Prof. dr. Petrović je istaknuo da »slovački nacionalni kolektivitet ima poseban značaj s obzirom na brojnost i uključenost u ukupnu sferu društvenog i gospodarskog života, ali i kao značajna spona između Slovačke, kao prijateljske države, i Srbije u okviru ukupne ekonomske suradnje«.

Dugogodišnja intenzivna suradnja Vlade AP Vojvodine i Matice slovačke je i službeno potvrđena 2006. godine kada je potpisan protokol o suradnji dviju institucija.

DSHV: Čestitke Josipoviću i Nikoliću

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini uputio je čestitku predsjedniku Hrvatske *Ivi Josipoviću* povodom ulaska Hrvatske u Europsku Uniju. »U ime Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i u svoje osobno ime, želim čestitati Hrvatskoj i svim njenim građankama i građanima u povodu ulaska u EU. Hrvatska je prošla dug i mukotrpan put do ulaska u europsku obitelj, ali sada ima mogućnost iskoristiti svoje prednosti i svima pokazati svoju povijest, tradiciju i ljepote svoga područja i naroda. Ponosni smo na našu matičnu domovinu i na ovaj povijesni trenutak koji je Hrvatsku vratio u srce Europe gdje joj je i mjesto«, navodi se u čestitki koju potpisuje predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*.

Stranka je također uputila i čestitku predsjedniku Srbije *Tomislavu Nikoliću* na započinjanju pristupnih pregovora s Europskom Unijom što je, kako ocjenjuju, povijesni događaj za Srbiju. »Čestitamo Vam i na naporima koje je Srbija učinila u posljednjih nekoliko tjedana i tako napravila iskorak ka Europi i otvorila mogućnosti stvaranja otvorene i razvijene Srbije«, navodi se u čestitki DSHV-a.

Proslava 23. obljetnice DSHV-a

Politička stranka Demokratski savez Hrvata u Vojvodini idućeg petka, 12. srpnja, proslavlja 23 godine od svog osnutka. Tim će povodom u franjevačkom samostanu u Subotici, u 17 sati, biti priređeno svečano misno slavlje, nakon kojeg će se u Velikoj vijećnici Gradske kuće održati prigodna svečanost.

Proslava ulaska Hrvatske u Europsku Uniju u Tavankutu

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Tavankuta, Osnovna škola »Matija Gubec«, te Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame održali su u ponedjeljak 1. srpnja prijam u povodu ulaska Hrvatske u Europsku Uniju. Predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« *Ladislav Suknović* istaknuo je da je Tavankut jedino selo u kojem su se hrvatske udruge organizirale kako bi obilježile ulazak Hrvatske u EU.

Generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić* zahvalio je organizatorima što su organizirali ovaj prijem, naglasivši kako je Europska Unija put kojem smo svi iz okruženja usmjereni. Ugodnu večer gosti su proveli uz glazbu tamburaškog sastava »Klasovi« iz Subotice, te domaće slastice koje su priredile članice tavankutskih udruga.

I. D.

Režim prelaska granice

Od prvog srpnja, kada je Hrvatska postala punopravna članica Europske Unije, režim prelaska državne granice

za državljane Srbije koji imaju važeće biometrijske putovnice ostao je isti i državljani Srbije u Hrvatsku, kao i u druge zemlje EU, mogu putovati s važećim biometrijskim ispravama. Sporazum o pograničnom prometu je suspendiran, pa se više ne može putovati s pograničnim propusnicama, ali ima najava da će pregovori dviju država biti nastavljeni i da će biti potpisan novi sporazum.

Državljeni Hrvatske mogu od prvog srpnja na teritorij Srbije ulaziti s važećom osobnom iskaznicom, kao i ostali državljani EU, i u Srbiji boraviti 90 dana.

Z. V.

EU odškrinula vrata Beogradu

Šefovi država i vlada Europske Unije odlučili su u prošli petak u Bruxellesu da sa Srbijom otvore pregovore o prijemu u punopravno članstvo u

Europskoj Uniji »najkasnije do kraja siječnja« i to bez novih uvjeta. Usvojeno je da okvir za pregovore koji je Europska komisija već počela pripremati bude podniet na uobičajenom sastanku o proširivanju, bez precizno određenog datuma, što znači da to može teorijski biti i prije prosinca, najvjerojatnije u listopadu.

Ova odluka je neopoziva i nepovratna, jer je donesena na najvišoj institucionalnoj razini odlučivanja – Europskom vijeću.

»Ovo je povijesni trenutak za Balkan jer smo, pokraj prijema Hrvatske u EU, odlučili da otvorimo pregovore o prijemu sa Srbijom i pregovore o stabilizaciji i pridruživanju sa Kosovom«, rekao je *Herman Van Rompuy*, predsjednik Europskog vijeća.

On je dodao da je odluka Europskog vijeća »rezultat onoga što je postignuto u pregovorima između Beograda i Prištine«.

Premijer Srbije *Ivica Dačić* izjavio je kako je odluka Europskog vijeća da otvori pristupne pregovore konačna, povijesna, ali da Srbija njome nije najzadovoljnija. Sjednica vlada svih 28 država članica bit će održana najkasnije u siječnju na zahtjev Njemačke, najavio je premijer.

H. R.

Zbornik radova sa skupa u Golubiću promoviran u Zagrebu

U prostorijama zagrebačkog pododbora SKD-a »Prosvjeta« 28. rujna je održana promocija zbornika radova s prošlogodišnjeg skupa održanog u Golubiću Obrovačkom, pod naslovom »Srpsko-hrvatski odnosi: rješavanje otvorenih pitanja«.

Zbornik su predstavili predsjednik Srpskog narodnog vijeća u Zagrebu prof. dr. sc. *Milorad Pupovac*, predsjednik HNV-a dr. sc. *Slaven Bačić*, prof. dr. sc. *Darko Gavrilović*, doc. dr. sc. *Janko Veselinović*, te doc. dr. sc. *Davor Pauković*.

VELIKOM PROSLAVOM HRVATSKA OBILJEŽILA ULAZAK U EUROPSKU UNIJU

Kruna teških reformi

*Ovo je dan kad smo stvorili temelj za sigurnu, demokratsku i europsku budućnost naših novih generacija, rekao je predsjednik Josipović * José Manuel Barroso je istaknuo kako se Hrvatska u proteklom desetljeću promijenila, zbog čega danas ima pravo na pogodnosti koje joj Unija može pružiti*

Hrvatska je 1. srpnja postala 28. punopravna članica Europske Unije. Ispunjenje je to cilja započetog osamostaljenjem i kraj jednog dijela puta koji je počeo pregovorima prije deset godina. Ovaj dugo iščekivani dan obilježen je velikom centralnom proslavom na glavnom zagrebačkom trgu. Slavlju je tom prigodom nazočilo oko 170 europskih dužnosnika, te je tako Zagreb bio domaćin najmoćnijim ljudima Europske Unije – šefovima država, premijerima, šefovima parlamenata, potpredsjednicima vlada i ministarima iz zemalja članica Unije, te izaslanstvima Svetog oca. Osim njih u glavni grad su pristigli i čelnici zemalja iz regije. Proslavi su prisustvovali i

predstavnici Srbije – premijer *Ivica Dačić*, predsjednik *Tomislav Nikolić*, te ministar vanjskih poslova *Ivan Mrkić*. Po protokolu, visoke uzvanike su na ulazu u Banske dvore dočekivali premijer *Zoran Milanović* i predsjednik *Ivo Josipović*. Nakon toga, zvonjavom s tornjeva svih okolnih crkava naznačen je povijesni trenutak nastanka zajedničke fotografije svih uzvanika na Markovu trgu, odakle su se uputili na svečanu večeru u Klovićeve dvore.

»Dižem ovu čašu u znak poziva na zajednički otpor sisanju straha od drugih i drugačijih. Na to se svodi naše razumijevanje Europe: čisto srce a ne strah, suradnja a ne sumnjičavost, prihvatanje a ne getoizacija, pokušaj razumije-

vanja a ne apriorno osuđivanje, upoznavanje a ne ustrajavanje na predrasudama«, poručio je premijer *Zoran Milanović* u svojoj zdravici. Nakon svečane večere na Gornjem gradu visoki uzvanici su se spustili među narod na Trg bana Jelačića, te ponoć dočekali zajedno s desecima tisuća okupljenih građana. Program je započeo intoniranjem hrvatske himne, nakon čega je predstavljeno najbolje od kulturne baštine i predložen potpuni doživljaj Hrvatske u trenutku kada su sva svjetla Europe bila uperena u Zagreb, te tako slike bogatstva nove europske članice odaslane u svijet. Nastupilo je više od sedamsto izvođača među kojima su bili: Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije,

Ansambl »Lado«, Slavonske kraljice »Ijelje«, Primorski zvončari, svjetski poznati duet violončelista 2Cellos, Simfonijski puhački orkestar Oružanih snaga, *Darko Rundek*, te drugi vokalni izvođači. Uz pomoć visoke tehnologije predstavljeni su brojni hrvatski izumi i velikani poput *Nikole Tesle*, predložena je umjetnost izrade čipke, te unijet dašak mora uz zvuke vode i slike bogatstva Jadrana.

JEDAN TIM, JEDAN SAN

Okupljenima se u svom pozdravnom govoru obratio predsjednik Vlade *Zoran Milanović* u kojem je izrazio svijest o realnosti situacije koja ne podrazumijeva euforiju, nego trenutak preuzimanja

novih odgovornosti. »Znajte da je ovo zemlja dominantno racionalnih ljudi, koji realno doživljavaju sebe, svoju državu i ulogu svoje zemlje u globalnim odnosima. Hrvatska, dakle, zna se da ove noći nikamo ne bježi. Ostajemo tu gdje jesmo, ali sada s odgovornošću«. U svom obraćanju u najvećoj mjeri se obratio susjedima koje tek čeka put koji je prošla Hrvatska. »Na nama je da pružimo ruku zemljama iz regije u što bržem usvajanju europskih kriterija. S tim zemljama i narodima povezuju nas neraskidive spona, među kojima je najuzvišenije zajedništvo u antifašističkoj borbi tijekom Drugog svjetskog rata. Povezuje nas privrženost vrijednostima solidarnosti i

slobodarstva, koje želimo još snažnije utisnuti u temeljni koncept Europske Unije. S druge strane, Hrvatsku od Srbije, Crne Gore, pa i od Bosne i Hercegovine udaljavaju ratni događaji iz devedesetih. Hrvatska je u tom ratu dokazala svoju odanost slobodi, ali naknadno svjesna i vlastitih posrtaja na putu koji, zapravo, nije imao alternativu. Taj put bio je suštinski ispravan i pravedan«.

Pozitivna strana Milano-vičevog govora jest razumijevanje uloge Hrvatske kao partnera u svojoj europskoj budućnosti i ispružena ruka prema zemljama u regiji, zbog čega je njegovo obraćanje naišlo na odobravanje. U ime Europske Unije pristupanje Hrvatske Uniji pozdravio je predsjednik Europske komisije *José Manuel Barroso*, koji je istaknuo kako se Hrvatska u proteklom desetljeću promijenila, zbog čega danas ima pravo na pogodnosti koje joj Unija može pružiti, te istaknuo kako je time dala dobar primjer drugim zemljama u okruženju. »Poduzeli ste teške reforme i pružili ruku pomirenja. Kao država članica Europske Unije, jasno ste dali do znanja da ćete drugima pomoći da slijede isti put«, rekao je Barroso.

»O lijepa, o draga, o slatka slobodo!« stihovi su *Ivana Gundulića* uz koje Hrvatska uplovila u punopravno članstvo u Europskoj Uniji. Točno u ponoć izvedena je himna Unije »Oda radosti« uz prizor europske zastave koju je s krova zgrade spustilo sedam alpinista. U isto vrijeme na graničnom prijelazu sa Slovenijom ministar financija *Slavko Linić* skinuo je ploču s natpisom carinske uprave, dok je s Bundeka Zagrebom odjekivao vatromet.

Hrvatskoj su članstvo prvi čestitali predsjednica Litve, zemlje koja preuzima predsjedavanje Unijom, *Daria Grybauskaitė*, predsjednik Europskog vijeća *Herman Van Rompuy*, te predsjednik Europskog parlamenta *Martin Schulz*. Tom prigodom predsjednica Litve je predsjedniku Hrvatske Josipoviću uručila simboličan dar, dres europskog tima s brojem 28 na kome je pisalo »Jedan tim, jedan san«.

ZAJEDNICA MIRA I STABILNOSTI

»Ovo je dan kad su se ostvarili snovi, ne samo ove generacije, nego mnogih prethodnih generacija naših ljudi. Dan kad smo stvorili temelj za sigurnu, demokratsku i europsku budućnost naših novih generacija«, rekao je predsjednik Josipović. On je u svom obraćanju istaknuo kako Europu vidi kao zajednicu mira i stabilnosti i zato Hrvatska poučena povijesnim iskustvima u njoj vidi jamstvo sigurnosti za sve koji u

njoj žive. Rekao je kako ne želi da Europa stane na ovim granicama, te dodao: »Neka je otvorena svim zemljama i ljudima dobre volje, svima koji žele s drugima u miru i slobodi podijeliti europski san i europsku budućnost«.

U EUROPSKU UNIJU S VELIKOM DOZOM REALNOSTI

Umjesto euforije, hrvatski građani su pokazali svijest o ozbiljnosti teške ekonomske situacije u kojoj se ne nalazi samo Hrvatska, nego i Europska Unija u cjelini. Svjesni činjenice kako članstvo u Uniji nije čarobni štapić koji rješava njihove probleme, već tek eventualna prilika za one koji će je znati bolje iskoristiti od drugih, brojnim građanima nije bilo do slavlja. Izostanak entuzijazma zasijenjen je krizom eurozone i vlastitih gospodarskih problema uz veliki javni dug i nezaposlenost od oko 20 posto. Ono što građane najviše zanima jest razvoj gospodarstva i smanjenje korupcije.

ČESTITKA KULTURNIH PREGALACA HRVATSKE ZAJEDNICE U VOJVODINI

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* u ime brojnih kulturnih pregalaca iz hrvatske zajednice u Vojvodini uputio je čestitku najvišim državnim dužnosnicima RH u povodu pristupanja Hrvatske Europskoj Uniji. »Najtoplije čestitke u povodu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji. Tim činom, slobodni smo cijeliti, nakon cijeloga niza tragičnih razdoblja, ostvarena je višestoljetna težnja hrvatskoga naroda i svih hrvatskih građana da njihova domovina postane dijelom zajedničkog doma europskih naroda, koji danas predstavlja Europska Unija. Na takvo postignuće ponosni su i Hrvati u Vojvodini. Tim prije je ponos u nas snažniji, jer se moderna Hrvatska ne može zamisliti bez odlučnih prinosa i Hrvata koji dolaze s područja Vojvodine«, stoji između ostalog u čestitki.

Članstvom u Europskoj Uniji Hrvatskoj se otvara pristup unutarnjem otvorenom tržištu od pola milijuna ljudi, bez carina i uvoznih ograničenja. Ove pogodnosti idu više u prilog poduzećima u konkurentnijim područjima gospodarstva od onih koji su do sada poslovali uz zaštitu carina. Budući da je Hrvatska mala zemlja s usitnjenom proizvodnjom, proizvođači ne mogu konkurirati količinom i niskom cijenom, nego kvalitetom. To znači da će unikatni proizvodi poput paške čipke biti prepoznati i traženi na europskom tržištu. Loše strane ulaska su povećan stupanj privatizacije državnih firmi čiji će vlasnici biti stranci, više će se iskorištavati izlaz na Jadransko more zbog prometne povezanosti, te luke. Što se poljoprivrednika tiče, postoji bojazan da će biti nekonkurentni, jer će primati manje poticaja, što bi ih primoralo na prodaju zemljišta. Europsko tržište je vrlo jako pa će neki propasti, dok će se drugi oduprijeti konkurenciji i zahvaljujući jakoj prometnoj povezanosti ojačati. Kada je riječ o poljoprivrednom zemljištu, državljani zemalja članica neće moći steći vlasništvo u RH u razdoblju od 7 godina. Financije koje se odnose na svakodnevni život građana, zbog prekida carinjenja robe, dovest će do pada cijena hrane, mlijeka, šećera i vode. Uz to se očekuje smanjenje cijene roaminga i autoosiguranja, te će izostati PDV na rabljene automobile iz EU. Mnogi građani strahuju da će uvođenje eura dovesti do novog porasta cijena, što je u znatnoj mjeri poljuljalo ekonomije mnogih zemalja članica nakon njegovog uvođenja. No, za to je potrebno zadovoljiti određene kriterije koji podrazumijevaju stabilnost javnih financija, te se to još neće dogoditi u narednih nekoliko godina.

NOVE MOGUĆNOSTI I BENEFITI

Sve nove države članice, njih 12, iz proračuna Unije primaju više sredstava nego što uplaćuju. Isti tretman će imati i Hrvatska. Uplate RH u proračun u drugoj polovici ove godine procjenjuju se na oko 1 posto BDP-a. Hrvatska bi prema tome za 1 uplaćeni euro nazad trebala dobiti 2,6 eura, stoji na stranicama koje je objavilo Ministarstvo vanjskih poslova. To što zemlje utemeljiteljice izdvajaju više sredstava u proračun Unije, samo je privid o neravnopravnom odnosu. Najjači igrači poput Njemačke svoje proizvode plasiraju na cijelom tržištu. Hrvatska do sada nije uspjela konkurirati većim zemljama jer nema nikakav početni kapital kojim bi to ostvarila. Taj početni kapital nudi joj EU. Pitanje je hoće li ga Hrvatska znati iskoristiti na pravi način. Za priljev novca iz europskih fondova potrebno je imati vrlo kvalitetne projekte, gdje Hrvatska još uvijek zapinje. U gospodarskom smislu ona ovisi o rastu turizma, priljevu stranog kapitala i izvozu hrvatskih proizvoda u inozemstvo.

Dijana Prčić

S MARGINA ZAGREBAČKE PROSLAVE

Nikolić i Dačić sijali optimizmom!

Svečanost povodom ulaska Hrvatske u EU donijela je brojne

prigode za susretanja državnog vrha Srbije i Hrvatske,

pa i za poboljšanje odnosa s drugim susjedima

Dobre vibracije između Hrvatske i Srbije se nastavljaju! Nakon vrlo uspješne političko-diplomatske ofenzive prije dva tjedna u Beogradu, uzvrat je nastavljen tijekom proslave ulaska Hrvatske u Europsku Uniju u Zagrebu.

Kada su u proteklu subotu u 15,48 sati u zračnu luku Pleso sletjeli srpski predsjednik *Tomislav Nikolić* i premijer *Ivica Dačić* sa suradnicima, kao i sve uzvanike dočekao ih je crveni sag, a na putu k središtu Zagreba osiguravala ih je kolona od čak 13 vozila, pišu hrvatski mediji! To je naznaka značaja s kojim su dočekani istočni susjedi, koji su se našli među 15 predsjednika država, 13 predsjednika vlada, 3 predsjednika parlamenata, te brojnih ministara i drugih od 170 visokih gostiju. Ovo je bio prvi Nikolićev posjet Hrvatskoj otkad je izabran za predsjednika Srbije. Agencija Hina navodi kako se na Plesu »dobro raspoložena vicekancelarka *Vesna Pusić* srdačno pozdravila sa srpskim premijerom«.

PRVO S PUPOVCEM

Tanjug je izvijestio kako se predsjednik Srbije *Tomislav Nikolić*, predvodeći državno izaslanstvo, prvo susreo s predstavnicima Srba u Hrvatskoj. Predsjednik Srpskog narodnog vijeća i zastupnik u Saboru *Milorad Pupovac* rekao je kako su razgovori vođeni o pitanjima srpskih izbjeglica i njihovih prava na stambeno zbrinjavanje i mirovinu, o problemima vezanim uz nestale osobe, te o nastavku suđenja za ratne zločine. *Pupovac* je ocijenio posjet predsjednika *Nikolića* i premijera *Ivice Dačića* kao veoma značajan, dodavši: »Srbi u Hrvatskoj sutra postaju prvi dio srpskog naroda koji postaje dio Evrope, ali i dio europskog problema i europskog pitanja.«

MRKIĆ DIPLOMATSKI

Šef srpske diplomacije *Ivan Mrkić* izrazio je u proteklu subotu zadovoljstvo ulaskom Hrvatske u EU: »Regija se kreće u dobrom pravcu. Jako mi je drago što je Hrvatska od

sutra u EU. To je zaslužila. U posljednje vrijeme nam je izuzetno pomagala i pružala potporu na svim sastancima», rekao je Mrkić i podsjetio kako su u tijeku razgovori o povlačenju međusobnih tužbi dviju zemalja, rekavši za B92 kako je sasvim siguran da će doći do povlačenja tužbi. Upitan kako je riješen protokol na ceremoniji, poput predstavljanja i mjesta na kome sjedi predsjednica Kosova *Atifete Jahjaga*, Ivan Mrkić se nasmijao: »Ne znam, ali siguran sam da smo u dobrim rukama i da su domaćini vodili računa o svim osjetljivostima.« Mrkić je bio na ručku na kome je bio je i kosovski ministar vanjskih poslova *Enver Hoxhaj*. Nakon toga je Hoxhaj objavio fotografiju na Facebooku i Twitteru na kojoj se vidi kako razgovara s Mrkićem.

SA SREDIŠNJE PROSLAVE

U opisima detalja s proslave i večere mediji su

Predsjednici Ivo Josipović, Tomislav Nikolić i premijer Zoran Milanović

naveli kako su predsjednika Nikolića dočekali predsjednik *Josipović* i premijer Hrvatske *Zoran Milanović*. Bilježeći njihov srdačan susret, Večernji list je objavio: »Nikolić je prišao ispružene ruke, a na zajedničkoj fotografiji trojica državnika se široko smiješe.«

Dačić je tijekom te večeri uživo gostovao i na državnoj televiziji na kojoj je istaknuo otklon od politike »da susjedu crkne krava«, te izrazio optimizam glede buduće suradnje dviju država. Kadar kamera Hrvatske radiotelevizije više je puta prikazao srpskog premijera kako nazdravlja tije-

kom zdravice koju su održali premijer Milanović i predsjednik Josipović.

RADNI DORUČAK

Tanjug pak izvještava kako je hrvatski predsjednik Ivo Josipović bio domaćin radnog doručka za čelnike država regije, na kojem je sudionik bio i predsjednik Nikolić, sva trojica članova Predsjedništva BiH, slovenski predsjednik *Borut Pahor*, makedonski predsjednik *Đorđe Ivanov*, crnogorski predsjednik *Filip Vujanović*, albanski predsjednik *Bujar Nishani* i kosovska predsjednica *Atifete Jahjaga*. Bila je to zajednička inicijativa predsjednika Hrvatske i Slovenije, kako bi se promovirala regionalna suradnja, te je on bio neformalan, bez isticanja državnih obilježja. Tome su prethodili neformalni razgovori na terasi Pantovčaka. Nikolić je sjedio između predsjednika Albanije i Makedonije, da bi se nakon ovog radnog doručka vratio u Beograd.

Srdačni doček Nikolića i Dačića

Nikola Perušić

PETAR KUNTIĆ, PREDSEDNIK DSHV-A I NARODNI ZASTUPNIK

Nema ulaska u Europsku Uniju bez rješavanja manjinskih prava

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

*Očekujem da će skrb i zaštita naših manjinskih prava biti intenzivnija od strane matične države nego do sada, zbog njenog povećanog utjecaja nakon ulaska u Europsku Uniju na ovdašnje političke prilike * Odnosi na relaciji Beograd-Zagreb mijenjaju se na obostranu korist iz dana u dan **

Očekujem da će naša domicilna država završiti pregovore do 2022. godine

i mađarskom manjinom u ovoj regiji?

Očekujem da će skrb i zaštita naših manjinskih prava biti intenzivnija od strane matične države nego do sada, zbog njenog povećanog utjecaja nakon ulaska u Europsku Uniju na ovdašnje političke prilike, ali ne očekujem da ćemo biti u istoj poziciji kao mađarska nacionalna manjina u Vojvodini, jer je mađarska manjina ovdje puno brojnija od nas, a puno su veći i interesi Mađarske spram zaštite kulturnih tečevina Mađara na ovom prostoru.

HR: Na prvim izborima za Europski parlament, održanim u travnju u Hrvatskoj, najviše mjesta, šest, osvojila je koalicija okupljena oko oporbenog HDZ-a. S obzirom na značaj ove institucije kada se radi o skrbi matičnih zemalja za svoje manjine, kako ocjenjujete rezultate ovih izbora?

DSHV stranački ima najbolju suradnju u Hrvatskoj s HDZ-om, evidentna je njihova pozornost i na rješavanje problema hrvatskih manjina, no kada u Zagrebu službeno

razgovaramo, bilo s predstavnicima vladajuće »Kukuriku koalicije« ili s oporbom, njihovi odgovori na naša pitanja su koegzistentni glede rješavanja određenih problema ovdašnje hrvatske manjinske zajednice. Kada jednoga dana HDZ bude vladajuća većina, to naravno neće značiti da ćemo prestati razgovarati sa strankama koje čine sadašnju »Kukuriku koaliciju«. Imamo dobru suradnju s novim predsjednikom HDZ-a Tomislavom Karamarkom i gradonačelnikom Zagreba Milanom Bandićem, ali to ni na koji način ne opterećuje komunikaciju DSHV-a i aktualne vlasti u Hrvatskoj.

HR: Kada biste danas bili u situaciji da zatražite pokretanje nekog pitanja od značaja za Hrvate u Srbiji preko hrvatskih zastupnika u Europskom parlamentu, koje bi to pitanje bilo?

Iz područja ostvarivanja prava na kulturnu autonomiju to bi bilo pitanje implementacije prava na obrazovanje na hrvatskom jeziku, a osnovno pravo u sustavu obrazovanja je pravo na udžbenike,

u ovome slučaju na našem meterinskom jeziku, što još nije ostvareno, a glede politike bilo bi to pitanje o primjeni bilateralnog Sporazuma između Hrvatske i Srbije o zaštiti manjina, gdje u članku 9. dosljedno stoji – osigurati predstavnicima manjina zastupljenost u predstavničkim tijelima, što jest urađeno od strane Hrvatske, ali ne i od strane Srbije. Ne treba zaboraviti kako ima 35 točaka o problemima koje ima hrvatska zajednica ovdje i na koje se ukazuje već godinama na sjednicama Međuvladinog mješovitog povjerenstva za provođenje tog Sporazuma.

HR: Nitko od predstavnika vojvodanskih Hrvata nije pozvan na središnju svečanost u Zagrebu u povodu pristupanja Hrvatske Europskoj Uniji. Kakvo je vaše mišljenje glede toga?

Mislim da je to stav države, da se ne pozivaju predstavnici hrvatskih manjina, a u Europi ih ima deset sa statusom priznatih nacionalnih manjina. Imao sam prigodu razgovarati s predstavnicima svih tih deset manjinskih zajed-

Pristupanje Republike Hrvatske Europskoj Uniji i dobivanje datuma za pristupne pregovore za ulazak Srbije u Europsku Uniju bili su povodi za razgovor s Petrom Kuntićem, predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i narodnim zastupnikom.

HR: Očekujete li da će ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju, Hrvati van matice koji žive u Srbiji dospjeti u fokus hrvatske diplomacije na sličan način kao što je to slučaj s Mađarskom

nica na nedavno održanom Europskom nogometnom prvenstvu hrvatskih nacionalnih manjina održanom u Vukovaru i nitko od njih nije pozvan.

HR: Kako komentirate dobivanje datuma za pristupne pregovore za ulazak Srbije u Europsku Uniju?

Srbija je u posljednjih nekoliko mjeseci uradila veliku povijesnu stvar, presječen je taj »Gordijev čvor« koji se zove Kosovo i poslije toga dobivanje datuma je bio logičan slijed. Ovih će se dana dobiti i mjerila, trideset i pet poglavlja, koja će trebati ispuniti nakon datuma otpočinjanja pregovora. Treba spomenuti kako su pregovori Hrvatske do momenta dobivanja datuma za ulazak u Europsku Uniju trajali devet godina, a najbrže je to uradila Finska, koja je za dvije i pol godine završila pregovore. Srbija nije Finska, a očekujem da će naša domicilna država završiti pregovore do 2022. godine. Od tih trideset i pet poglavlja koja se moraju rješavati, za manjinske zajednice je najvažnije dvadeset i treće poglavlje. To je poglavlje i za državu najzahtjevnije, jer obuhvaća rješavanje pravosuđa, borbu protiv korupcije, pitanje nacionalnih manjina, te u ovom slučaju i pitanje rješavanja nesporazuma koji su proistekli iz prethodnog rata. Dobivanje datuma za pregovore je iznimno važno za Srbiju i sve buduće vođenje politike u Srbiji bit će usmjereno k cilju pridruživanja Europskoj Uniji. Glede manjinskih pitanja, dobivanje ovoga datuma je važno zbog toga što će ulaskom Srbije u EU ta pitanja sve manje biti aktualna, jer će ti problemi biti riješeni prije nego što Srbija postane članica te zajednice država, dakle to

je pitanje jedno od mjerila u zbroju tih trideset i pet poglavlja koja treba ispuniti u praksi da bi jedna država postala punopravna članica. Nema ulaska u EU bez rješavanja manjinskih pitanja.

HR: Prije skoro godinu dana zatražili ste prijem kod srbijanskog predsjednika Tomislava Nikolića. Ima li naznaka da će do tog susreta doći u neko skori vrijeme, s obzirom da je predsjednik Nikolić bio u Zagrebu 30. lipnja, na svečanosti u povodu ulaska Hrvatske u EU?

Odnosi na relaciji Beograd-Zagreb mijenjaju se na obostranu korist iz dana u dan. Ti su odnosi sve bolji, Tomislav Nikolić je po prvi put služ-

beno posjetio Hrvatsku kao predsjednik Srbije i očekujem da će uskoro doći i do tog prijema, do konca ove godine, a što će biti jedna od posljedica poboljšanja odnosa na relaciji Beograd-Zagreb. Treba istaknuti kako će najveću korist od tog ponovnog podizanja kvalitete službenih odnosa između Beograda i Zagreba, osim ekonomskih i bilateralnih postignuća, imati srpska manjina u Hrvatskoj, kao i Hrvati ovdje u Srbiji.

HR: DSHV je podržao vojvodansku Deklaraciju o zaštiti ustavnih i zakonskih prava AP Vojvodine. Mislite li da je autonomija Vojvodine ozbiljno ugrožena u ovom trenutku?

Što se tiče same institucije autonomije pokrajine, ona nije ugrožena, ali praktičko funkcioniranje takvog društveno-političkog uređenja jest ozbiljno ugroženo s obzirom na konstantni financijski manjak sredstava koja su po Ustavu određena da se iz državne kase imputiraju u pokrajinski proračun, jer to omogućuje aktivnosti u pokrajini. Ako gledamo s tog aspekta, autonomija u Vojvodini je krajnje ugrožena, jer se zapravo u pokrajini ne može ispunjavati sve ono što je planirano, jer netko drugi nije ispunio svoje obveze, a mi tom »nekom drugom« – državnoj kasi, znatno više pridonosimo nego što dobijemo nazad, dakle, konkretno

nama vlasti. Želim naglasiti kako mnogi članovi koji su »nosili« DSHV tijekom devedesetih godina više nisu živi, a devedestih je bilo najteže raditi i politički se angažirati u našoj stranci, jer je to bilo vrijeme ratnih sukoba. Veoma je važno da smo uspjeli obnoviti članstvo, mladež je također postala važna u radu stranke, a politiku naše stranke je značajno obilježilo kada smo 2007. iz jedne višegodišnje suradnje s jednom manjinskom strankom, krenuli u suradnju sa strankom građanske orijentacije. To je bio veliki zaokret koji je donio rezultate. Razmišljamo naravno i o budućnosti, primjerice nedavno je osnovan mjesni odbor naše stranke u Banatu, u Zrenjaninu, a u planu je i osnivanje mjesnog odbora u Beogradu.

HR: Kako ocjenjujete političke (ne)prilike u subotičkoj Skupštini?

Stanje je čudno, a s obzirom na veliki broj stranaka koje čine vladajuću koaliciju. Taj buket ne miriše onako kako su zapravo građani očekivali kada su glasovali na izborima. Dolazimo sada u situaciju da dvije najveće stranke u tom buketu traže sebi uže partnere u okviru te koalicije kako bi mogli ostvariti svoje interese, tj. programe. To nije dobro, jer su građani Subotice birali stranke da im rješavaju probleme, a ne da se bave samima sobom. Jednostavno rečeno, nikakva opcija u kojoj bi lokalna vlast bila bez, primjerice, Mađara, nije dobra, ali ni opcija u kojoj bi Mađari sami bili na vlasti nije dobra. U Subotici na vlasti uvijek moraju biti Srbi, Hrvati i Mađari, kao i ostali koji dobiju glasove na izborima, ali bez te tri grane na vlasti, ne vidim kako bi se ovaj grad mogao razvijati.

PETICA ILI »JOVO NANOVO«

»Mjerila koja treba ispuniti Srbija nakon otpočinjanja pregovora za ulazak u EU su koncipirana u 35 poglavlja. Sva pitanja iz poglavlja se moraju riješiti u suglasnosti s domaćim zakonodavstvom, a to znači da se zakoni moraju implementirati. Poglavlje se može zatvoriti kada se riješe sva pitanja. Znači, mora se dobiti petica, s dvojkom se ne može zatvoriti poglavlje«, kaže Petar Kuntić.

u vidu Ustavom zajamčenih financijskih sredstava.

HR: Stranka na čijem ste čelu posljednjih deset godina, proslavlja ovoga srpnja dvadeset i tri godine od svog osnutka. Koji su po vašem mišljenju bili ključni momenti u toj relativno dugoj povijesti postojanja i razvoja DSHV-a?

Objektivna je činjenica da Hrvati u Srbiji nisu toliko brojni kao neke druge nacionalne manjine, ali DSHV evo opstaje već toliko godina, kao stranka s nacionalnim predznakom. Znači to su objektivne okolnosti u kojima stranka egzistira, a činjenica je i da je to stranka koja godinama unazad participira na svim razi-

SVEČANI PRIJAM GENERALNOG KONZULATA REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI

Dan državnosti

Zlatko Komadina,
Vera i Dragan Đurić

ma svečanog prijama ukazao na bogatstvo različitosti koje krase regiju iz koje dolazi i zadovoljstvo razloga zbog kojih se odazvao pozivu na proslavu Dana državnosti RH u Subotici.

»Donijeli smo dašak sjevernog Jadrana, koji predstavlja dio naše kulturno-prosvjetne baštine, jedne regije možda i najraznolikije u Hrvatskoj, i najbogatije raznolikostima, jer upravo bogatstvo različitosti čini specifičnost našeg kraja od Učke, preko Gorskog kotara, sve do Velebita. Taj lijepi spoj plavog i zelenog može vas privući da nas u sljedećim godinama posjetite i samo se uvjerite u ljepote kraja koji seže u najranija vremena hrvatske povijesti, o čemu svjedoči prvi trag Hrvatskog Kraljevstva i pismenosti – Bašćanska ploča na otoku Krku, kao i Vinodolski zakonik, prvi trag pisanog reda i poretka. Dva su razloga što mi je osobito drago što sam večeras ovdje skupa s vama, a to je što sam kao mladi inženjer svojevremeno gradio jednu tvornicu u obližnjoj Bačkoj Topoli, a drugo što su i moji korijeni bunjevački, po mojim djedovima i pradjedovima«.

Prigodnim riječima uzvanicima se, na koncu, obratio i predsjednik Skupštine AP Vojvodine István Pásztor koji je naglasio postojanje odlične suradnje Vojvodine i Istre, a upoznavanje s županom Primorsko-goranske županije otvorena je i mogućnost proširenja potencijalne buduće suradnje i s ovom hrvatskom regijom.

D. P.

Svojim ulaskom u Europsku Uniju, 1. srpnja 2013. godine Hrvatska će ispuniti puni smisao svoje državnosti, smještajući se u zajednicu europskih država i, zašto ne reći, jedan prestižni klub najrazvijenijih država u svijetu, istaknuo je generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić* na početku svog pozdravnog govora obraćajući se uzvanicima na svečanom prijemu u povodu Dana državnosti i ulaska Hrvatske u Europsku Uniju.

»Postajući dio zajednice koja broji više od 500 milijuna ljudi ukazuje se šansa u kojoj treba tražiti puteve nove suradnje i traganja za prosperitetom i boljim životom, jer to je uostalom i smisao naših ljudskih egzisten-

cija. Dozvolit ću sebi malo osobnosti i sjetiti se vremena druge polovice osamdesetih godina prošloga stoljeća, kada je EU bila jedan moj nedosanjani san. Čekao sam kada će se to dogoditi. Najprije sam uspio shvatiti kako demokracije nema bez višestranačja, poslije sam razumio da je to višestranačje na prostoru jugoistočne Europe stvorilo nove države, a te nove države morale su se smjestiti u svoj europski kontekst. To je naprosto jedan civilizacijski hod, a usudio bih se reći i civilizacijski kod, koji iziskuje novo vrijeme potrage za boljim obrascima života. Uvjeren sam kako će to Europska Unija pružiti nama, kao i svim ostalim zemljama iz ove regije čije pridruživanje ćemo također podupirati«, rekao

je između ostalog domaćin prigodne svečanosti održane u hotelu Galleria u Subotici, pozdravivši na koncu svog obraćanja predsjednika skupštine AP Vojvodine *Istvána Pásztora*, gradonačelnika Subotice *Modesta Dulića* i posebnog gosta iz Hrvatske, primorsko-goranskog župana *Zlatka Komadinu*, te predstavnike hrvatske manjinske zajednice u Srbiji i Vojvodini – predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća *Slavena Bačića*, ravnatelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislava Žigmanova* i ravnatelja Hrvatske riječi *Ivana Karana*, kao i brojne goste Generalnog konzulata RH u Subotici.

Predstavljajući Primorsko-goransku županiju njezin župan *Zlatko Komadina* je u kratkom obraćanju uzvanici-

Josip Stipić, István Pásztor,
Petar Kuntić, Grgo Horvacki

Siniša Jurić, Ivana Petrekanić Sič,
Petar Balažević, Darko Sarić Lukendić

Među uzvanicima i predstavnici crkava

Modest Dulić i Petar Kuntić

Slaven Bačić i mons. József Miocs

5. srpnja 2013.

Proslava u Zemunu

Povodom Dana državnosti Republike Hrvatske i ulaska Hrvatske u Europsku Uniju, u nedjelju 23. lipnja održana je misa za Domovinu u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije, a svečano euharistijsko slavlje skupa s mnogobrojnim svećenicima i s domaćinom vlč. Jozom Dusparom, dekanom i župnikom zemunske župe, predvodio je srijemski biskup mons. Đuro Gašparović, koji je u homiliji naglasio kako bi ulazak Hrvatske u zajednicu europskih naroda trebao biti praćen njegovanjem nade da će to biti put hrvatskog naroda, kao i svih drugih naroda, ka boljoj budućnosti, a to bi moralo podrazumijevati i njegovanje svih vjerskih, društvenih i moralnih vrijednosti koje proistječu iz empatije prema bližnjem. U ime župe i svih župljana hrvatske nacionalnosti nazočnima se obratila i profesorica *Matijeta Mikelić* s istim željama. Na kraju je i veleposlanik Republike Hrvatske u Srbiji *Željko Kuprešak*, nakon što mu je sestra *Ozana* predala grb Republike Hrvatske koji je osobno izradila od bijelih i crvenih ruža, govorio također o ulasku Hrvatske u EU i između ostalog istaknuo i nadu da će u bliskoj budućnosti doći dan kada će se Hrvatskoj u EU pridružiti i Republika Srbija, te da će to biti ujedno i put tolerancije i suradnje.

Nakon mise, Društvo hrvatske mladeži Zemuna i Zajednica Hrvata Zemuna Ilija Okrugić, skupa s domaćinom vlč. Jozom Dusparom, organizirali su sada već tradicionalnu proslavu, koja je održana u župnoj dvorani u nazočnosti preko 150 gostiju, među kojima su bili srijemski biskup i mnogobrojni svećenici, redovnici i redovnice, veleposlanik Republike Hrvatske gospodin Kuprešak sa svojim suradnicima iz Veleposlanstva i predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća *Zlatko Načev* i *Andrej Španović*.

Proslavu je otvorio župni zbor sv. Cecilije s nekoliko hrvatskih izvornih pjesama, a zatim su članovi DHMZ-a upriličili prigodan

program čija je tema bila ulazak Hrvatske u EU. Predstavili su misli i djelo čuvenog književnika *Antuna Gustava Matoša*, vrijednosti na kojima se temelji Europska Unija, u kratkom glazbenom intermeu svirali su *Bacha* i *Beethovenovu* Odu radosti, predstavili hrvatsku kulturnu baštinu koja je uvrštena na UNESCO-ov popis kulturne baštine čovječanstva, i najuspješnije hrvatske sportaše, a na kraju je dramska sekcija udruge izvela kratku komičnu predstavu. Gostima se obratio i vlč. Duspara, koji je govorio o kršćanskim vrednotama hrvatskog naroda općenito, a osobito hrvatske nacionalne manjine u Srbiji, kao i o zaštiti njenih prava.

M. Lečer

Veleposlanik Kuprešak i sestra Ozana

Misu je predvodio
biskup Gašparović

MJEŠTANI BATINE I BEZDANA O ULASKU HRVATSKE U EU

Bez velikih očekivanja

Samo nekoliko sati poslije službenog ulaska Hrvatske u Europsku Uniju obišli smo Batinu, mjesto na krajnjem istoku Hrvatske, na desnoj obali Dunava. Hrvatsku i Srbiju tu razdvaja rijeka Dunav, a povezuje most 51. divizije. Neposredno poslije silaska s mosta ploča s natpisom Republika Hrvatska, ispod EU, a nešto malo dalje zastave Hrvatske i Europske Unije. Na graničnim prijelazima Bezdan i Batina uobičajena policijska i carinska procedura. Bez zadržavanja prođe po koji osobni automobil, uglavnom somborskih pločica i nešto manje belomanastirskih. Granični prijelaz Batina je nov, sreden, kao i ceste koje vode od prijelaza, što je urađeno prije više od godinu i pol dana. Sušta suprotnost prijelazu sa srbijanske strane.

Da su mještani Batine zaspali u Hrvatskoj, a probudili se u Hrvatskoj koja je u Europskoj Uniji u samoj Batini ne vidi se ni po čemu. Pusto, tiho i oro-

nulo mjesto, sa po kojim prolaznikom. Od te slike odudara suvremeno raskrižje s dva kružna toka, s preciznim prometnim uputama za pravce prema Osijeku, Mohaču, Zelenom otoku i centru Batine, kao i nova luka s uređenim pristanom za putničke brodove.

Sami mještani Batine s kojima smo razgovarali i za koje je je prvi dan Hrvatske u EU bio jedan sasvim uobičajen dan ne očekuju mnogo od pridruživanja Hrvatske europskoj obitelji država. Za njih i dalje teče jedan sasvim običan, normalan život.

GABRIJELA VIDA

»Ništa se nije promijenilo za sada. Nadamo se da će nekih promjena biti, da će ovo naše mjesto malo živnuti, naročito zbog mladih. Ovdje nema ni posla, ni mjesta za izlaske, pa očekujemo da će se tu nešto promijeniti«.

VERA KOLAR

»Za mene osobno ništa se nije promijenilo. Kako će dalje biti, vidjet ćemo. Ja bih željela da se u Batini, kao što je nekada bilo, razvija turizam. Ovdje su uglavnom ostali stariji mještani. Mladi se školuju i kada završe škole odlaze iz sela, jer zaposlenja nema«, kaže Vera Kolar.

MATIJA ŽIVIĆ

»Očekujem da će biti bolje, da će se bolje živjeti. Barem nam tako obećavaju, a tako bi trebalo i biti. Za mlade je važno da imaju posla, ako bude posla ostat će, a ako ne otići će«.

Slično razmišljanje čuli smo i na samom graničnom prijelazu, gdje nam je jedna od uposlenica na našu čestitiku zbog ulaska u Europsku Uniju odgovo-

HRVATI U BANJA LUCI

Čupamo i rukama i nogama

Nakon egzodusa 80 posto Hrvata iz Banja Luke iz 1995. godine, preostalima u borbi za opstanak pomažu karitativne organizacije, jer je situacija opet jako teška, ovaj put zbog ekonomske krize

Dolazak mr. sc. Igora Lukende, direktora Socijalno-edukativnog centra iz Banja Luke u Suboticu proteklog vikenda nije bio samo profesionalan. Mada je primarno bilo povezivanje i jačanje kontakta s Gerontološkim centrom u Subotici i kolegom dr. Nenadom Ivaniševićem, posjet je imao još jednu dimenziju. Lukenda je jedan od utemeljitelja Zajednice Hrvata Banja Luke (www.zajednicahrvata.ba), te se

susreo i s predsjednikom Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća kako bi razmijenio iskustva i na tom polju. Razlike je brzo sublimirao:

»Mi možemo samo sanjati ono što vi imate. Opseg prava je u odnosu na nas kao nebo i zemlja, mada ste vi manjina, a mi konstitutivan narod u BiH. Ovdje je hrvatsko pučanstvo brojnije nego kod nas, jer je Banja Luka jako specifična. Godine 1991. nas je bilo oko 30.000 na popisu, a sada nas

je oko 4.000. Dogodio nam se veliki egzodus, mada nije bilo rata, situacija je bila kontrolirana, no ljudi su odvođeni u radne logore širom Republike Srpske. Finale je bilo 1995. nakon Oluje kada su ljudi masovno protjerani u tjedan dana. Tijekom rata u svojim je domovima umoreno između 300 i 400 Hrvata, uključujući i 7 svećenika i jedna časna sestra. To se javno ne spominje, nikome nije interesantno, nitko to nije procesuirao«, kaže Igor Lukenda.

CRKVA JEDINI OSOLONAC

Povezujući tu tragičnu prošlost sa sadašnjim stanjem, ističe:

»Postoji povratak, no ekonomski su uvjeti jako loši, pa se nema na što vratiti. Zapravo mladi radije odlaze u inozemstvo tragajući za poslom i životnim prilikama. U mojoj široj obitelji od oko 100 osoba jedini sam se ja vratio nakon 11 godina života u Austriji. Sela su nestala, strah je ušao ljudima u kosti,

rila uz smjeshak pitanjem – A na čemu čestitka?

Ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju europskoj granici približili su se i Bezdanci, stanovnici mjesta na lijevoj, srbijanskoj obali Dunava. I za njih je prvi dan poslije proširenja EU bio sasvim običan, bez puno očekivanja.

JOSIP HORVAT

»Hoće li se i što promijeniti za nas s ove strane Dunava, to još nitko ne zna. Nadamo se da će i za nas biti nekih pomaka na bolje, ali za sada to što smo praktički na granici EU za nas nema nekog značaja«.

ROBERT HORVAT

»Mi smo već nekako navikli da smo u blizini Europske Unije, jer je Mađarska već članica EU. Drago nam je da se Europskoj Uniji priključila još jedna zemlja iz našeg okruženja. Nažalost, ulazak Hrvatske u EU nas baš mnogo ne dotiče, ali ima mnogo Bezdancaca koji preko imaju njive, vikendice i

nadam se da će barem oni imati neke koristi«.

JULIJANA HOLPERT

»Kada su krajem 70-tih gradili most na Dunavu očekivali smo mnogo, a dobili smo granicu na Dunavu. Ne znam što sada možemo očekivati.«

U Bogojevu, mjestu koje se nalazi u blizini hrvatske granice razgovarali smo s građanima Hrvatske. Evo što su oni kazali:

HRVOJE ŽIVKOVIĆ, OSIJEK

»U mjesečnu opskrbu kućanskim potrepštinama supruga i ja dolazimo svakoga mjeseca. Tako prištedimo sredstva za neke druge namjene, jer su ovdje cijene znatno povoljnije nego u našim brojnim tržišnim centrima. Sutrašnjim ulaskom Hrvatske u EU ne očekujem neke bitne promjene glede prijelaska granice, osim što nam više neće biti potrebna putovnica. Kako smo dolazili do sada, mislim da ćemo i od sutra, jer pretpo-

stavljam da će nam i dalje ovaj način biti povoljniji. Ne vjerujem da je boljitak našega standarda moguće preko noći.«

IVICA VUKSANOVIĆ, SEMELJCI

»Uposlenik sam osječke 'Žito grupe', pa vrlo često poslom dolazim u Ratkovo, gdje imamo jednu poslovnu jedinicu, PP Ratkovo d.o.o. U. Mislim da će sutrašnji ulazak Hrvatske u EU samo pojednostaviti proceduru prijelaska granice, a neke bitnije promjene, bar u prvo vrijeme, ne očekujem.«

MIROSLAV PETRANOVIĆ, TENJA

»Nadam se da će sutrašnjim ulaskom Hrvatske u EU otpočeti i proces promjena na tržištu, te da će u našim tržišnim centrima, zbog carinskih olakšica o kojima danas svi govore, doći i do pojeftinjenja velikog dijela robe iz uvoza koja se tamo prodaje.«

Anketu sproveli
Z. Vasiljević i I. Andrašić

Igor Lukenda

nama je nemoguće ostvariti svoja prava. Jedinu oslonac nam je Katolička crkva i biskup *Franjo Komarica*, bez njega ne bi ni nas bilo. Mi sada nemamo sigurnosne probleme, jer smo nezamjetni, ima nas tek oko 3 posto, kao i Bošnjaka.«

Stoga svoj rad zasnivaju na integrativnim projektima, imaju katolički odgojni centar i gimnaziju koja je

na najboljem glasu u Banja Luci: »Svaka nova generacija ima dva razreda i oko 5 katolika po odjelu, ostalo su Srbi i Bošnjaci. No, država i grad ih ne sufinanciraju kao druge javne škole. To je veliki problem u radu, teško je iz donacija održavati taj sustav i razinu kvalitete koja se želi ponuditi«, dodaje Lukenda, te nabraja starački dom, patronažnu pomoć, obiteljsko i trudničko savjetništvo, obnovu domova, program kumstva, program prehrane za siromašne – kao najznačajnije projekte koji realizira Caritas Banjolučke biskupije.

BORBA ZA POSLOVE

Međutim, usprkos uloženom trudu stanje nije sjajno: »U posljednje dvije godine situacija je sve teža zbog

krize, puno toga podsjeća na ratno vrijeme. Na razini države ništa ne funkcionira normalno. Izgleda kao da bi dobar dio ljudi opet bio spreman uzeti oružje u ruke, sreća je što ga više nemamo. Nezaposlenost je oko 43 posto, kod domicilnih Hrvata i do 90 posto, ljudi žive od uzgoja i onoga što im djeca pošalju iz inozemstva. Mi se borimo za održivi ostanak. Trudimo se pomoći onima koji su tu i žele ostati. Kroz projekte se razvijaju održivi poslovi poput otvaranja bravarske radionice umjesto kupnje gotovih prozora i vrata. Caritas je također osnovao poljoprivrednu zadrugu. Svi skupa lobiramo za radna mjesta u gradskoj upravi te hrvatskim tvrtkama, no sluha je jako malo. Dnevno se radi na traženju poslova

ljudima, pišemo Agrokoru, te Hrvatskom konzulatu i Hrvatskoj gospodarskoj komori koji su u Banja Luci«, ističe Lukenda.

Hrvate u Banja Luci s prognanima povezuju blagdani. Crkve u kojima ima tek 20 ljudi na nedjeljnoj misi tada budu pune, kao i groblja, gdje se susreću dok obilaze svoje mrtve.

»Bosanci su od veselih, naivnih, jednostavnih ljudi postali neveseli, pokvareni i komplicirani. Politika ne želi boljitak, tako je svuda. Stoga čupamo i rukama i nogama kako bismo pomagali ljudima«, kaže na kraju ovaj medicinski tehničar koji je postao teologom, i koji se vratio pomoći svom narodu i svojoj Banjoj Luci.

Nikola Perušić

NAKON ŠTO JE MINISTARSTVO DIGLO RUKE OD POLJOPRIVREDNIKA,
NA CJEDILU IH OSTAVILA I LOKALNA SAMOUPRAVA

Obećanja navodnih zastupnika

Kako su poljoprivrednici dobili samo usmena obećanja vijećnika SVM-a, DSHV-a, LSV-a, LDP-a i dijela DS-a potrebna većina izgubila se poput nevidljive tinte na zahtjevu kojega su 2. srpnja podnijeli u pisarnici Gradske kuće

Naobijali su se proteklih desetak dana predstavnici sedam subotičkih udruga poljoprivrednika pragova čelnika lokalne samouprave, ne da bi se uvjerali u ono što im je već odavno moglo biti jasno: političari svih skupštinskih razina i boja digli su ruke od njih

Razlog tomu posve je jednostavan i krije se u prostoj činjenici da poljoprivrednici tajming svoga istjerivanja pravice nisu uskladili s interesima politike. Jer, da ih je, recimo, nepravda glede besplatnog korištenja 700 hektara državnog zemljišta od strane crkava zaboljela negdje u proljeće prošle godine u svakoj bi štali pronašli bar po jednog političara, koji je otuda muzio inspiraciju za puno vjedro predizbornih obećanja namijenjenih paorima. Ovako, sva je prilika da će poljoprivrednici na svoj red (opet) pričekati dok se u zakonitom roku ne izdovolje legalni apetiti navodnih zastupnika i vijećnika.

TRAKTAT O NIŠTA

Što se, u stvari, dogodilo nekoliko dana nakon što su vijećnici Skupštine grada odbili poništiti odluku koju

su donijeli njihovi kolege šest godina ranije? Obično ništa može se opisati i riječima da su nakon toga predstavnici sedam udruga poljoprivrednika posjetili gradonačelnika *Modesta Dulića* i predsjednicu Skupštine grada *Máriu Kern-Sólyu* s istim zahtjevom: sazvati izvanrednu sjednicu lokalnoga parlamenta na kojoj bi bila razmotrena zakonitost odluke Skupštine općine iz 2007. Dulićeve riječi kako je besmisleno sazivanje sjednice dok se ne promijeni volja vijećnika (koji su 20. lipnja tu istu točku odbili staviti na dnevni red) Kern-Sólyu je pretočila u pravni vokabular Pravilnika Skupštine grada, koji kaže da za sazivanje izvanredne sjednice trebaju potpisi bar trećine vijećnika, što u slučaju Subotice iznosi minimalnih 23 autograma. Kako su poljoprivrednici dobili samo usmena obećanja vijećnika SVM-a, DSHV-a, LSV-a, LDP-a i dijela DS-a potrebna većina izgubila se poput nevidljive tinte na zahtjevu kojega su 2. srpnja podnijeli u pisarnici Gradske kuće.

I dok vijećnicima i čelnictvu lokalne samouprave zbog toga bez problema raste nos, predsjednik Upravnog odbora

Udruge poljoprivrednika »Subotica« *Miroslav Kiš* priznaje da im u kontaktima s politikom još jednom rastu uši. Ističući da su opet izigrani, Kiš kaže kako će se udruge ovih dana dogovoriti hoće li juriti za vijećnicima i moliti ih da potpišu ono što su usmeno obećali ili će se spremati da nakon žetve svoje traktore s njiva preusmjere pred prozore Gradske kuće. Najveći problem, po riječima Kiša, tek slijedi: zbog odugovlačenja s izradom programa uređenja, zaštite i korištenja državnog zemljišta sva je prilika da javne dražbe oko šest tisuća hektara neće biti niti u rujnu. Namjesto toga, predviđa on, najbolje će proći najbezobrazniji, jer će nelegitimno koristiti zemlju za koju su do sada plaćali najam, a aneksi ugovora uslijedit će tek kao pravna forma zakonskog pokrića.

TRAKTAT O SVAŠTA

Na zakon su se prošloga tjedna pozvali i predstavnici crkava. U poduljem priopćenju – kojega potpisuju predstavnici Srpske pravoslavne, Katoličke i Evangeličke crkve – oni u čak 14 točaka navode što sve nije sporno glede toga

što besplatno koriste zemlju čiju obradu drugi plaćaju, a u pet navode što je tu prijeporno. Nesporno je, kaže se u tekstu, da je poljoprivredno zemljište u državnoj svojini dodijeljeno crkvama kako bi se došlo do kompromisnog rješenja, odnosno nesmetanog odvijanja dražbi, kao i da korištenjem navedenog zemljišta crkve ni na koji način na zadiru u prava potencijalnih podnositelja zahtjeva za povrat tog zemljišta. Nesporno je, tvrde crkve, i to da ni u jednom sudskom postupku do sada nije utvrđeno kako je odluka Skupštine općine iz 2007. donesena nezakonito, te da je Skupština grada zbog toga na posljednjoj sjednici donijela »jedinu razboritu i moguću odluku«. Prijeporno je, stav je crkava, to što su pojedinci iz udruga poljoprivrednika, zarad osobnih interesa, pokušali izazvati »umjetni sukob« između crkava, s jedne, i Ministarstva poljoprivrede i Grada, s druge strane. Prijeporno je i to, tvrde crkve, što su udruge pokušale obmanuti javnost tvrdeći kako ove godine dražba neće blagovremeno biti održana i da će 12.000 hektara zemlje ostati neobrađeno.

Z. R.

»DAN ŽETVE« U MALOJ BOSNI PROTEKAO U ZNAKU NAGAĐANJA O CIJENI NOVOGA ŽITA

Jednačina sa svim nepoznatima

Izjava ministra Gorana Kneževića da će ovogodišnja cijena žita biti između 20 i 24 dinara, osim što je po preciznosti bliža od one da će se kretati od 6 do 47, unijela je dodatnu konfuziju glede najava trgovaca da će se za kilogram pšenice plaćati od 17 do 19 dinara

Potpomognut zemljopradničkim zadrugama »HV partner« i »Salaš« Zadružni savez Vojvodine prošloga je petka, u okviru »Žetelačke karavane«, u Maloj Bosni organizirao »Dan žetve«. Stotinjak poljoprivrednika, pristiglih na manifestaciju iz okolnih mjesta Subotice, naravno, najviše je zanimalo što im neposredno uoči početka kosidbe najvažnije poljoprivredne kulture imaju reći oni koji od kojih se to očekuje: predstavnika Ministarstva poljoprivrede i žitomlinskih organizacija.

SNAGA DVIJU REALNOSTI

Predsjednik Zadružnog saveza Vojvodine Radislav Jovanov obratio se poljoprivrednicima njima razumljivim rječnikom, koji kaže da bi, na temelju izrađenih kalkulacija, cijena pšenice koja pokriva troškove proizvodnje morala biti 20,1 dinara za kilogram. Sve ispod, kaže Jovanov, vodi ratore u gubitke. Kako će, međutim, po mnogim prognozama početna utvrđena cijena biti niža, Jovanov kaže da je Zadružni savez Vojvodine uputio Ministarstvu poljoprivrede zahtjev da Direkcija za robne rezerve otkupi 200.000 tona pšenice po višoj cijeni i na taj način pokuša utjecati bar na domaće tržište. Hladan tuš u

vidu podataka o trenutačnoj cijeni pšenice pustio je na ratore direktor »Žita Srbije« Vukoslav Savković riječima da je svjetsko tržište ovih dana puno pšenice koju nitko ne može prodati. Istina, Savković je rekao kako je

ce. Istina, Golubović u tom trenutku nije znao reći niti o kojoj je količini riječ niti o kojoj cijeni, a kako je riječ »ovih dana« relativna kategorija tako moramo i razumjeti da taj dan još nije stigao i pomiriti se sa spoznajom da u srijedu znamo isto koliko

jih oko 600.000 hektara proizvesti oko 2,5 milijuna tona što u postotcima u odnosu na proizvodnju u svijetu iznosi koliko i rastur pšenice u nekadašnjem Sovjetskom Savezu. Dodamo li pri tomu da je za domaće potrebe dovoljno oko polovica ovogodišnjeg roda i odbijemo li od toga za sada nepoznatu količinu koju će država otkupiti, eto odgovora na pitanje koliko je manevarski prostor za manipulaciju od strane prerađivačkih, a napose trgovačkih organizacija.

Odgovor na to spremaju se dati i domaći poljoprivrednici. I dok Tomislav Bukvić iz Subotice još uvijek razmišlja o tome što će s pšenicom koja nije namijenjena arendi, Mate Olka iz Male Bosne nema takvih problema. Kako kaže, ne pada mu na pamet po smiješno niskim najavljenim cijenama svoje žito davati u tuđe ruke. Skladišnog prostora, čak i onog unajmljenog, kaže Olka, uvijek će se naći, a, s obzirom na to da nije previše pritisnut obvezama, strpljenja za neku višu cijenu ima. Za razliku od njega, Bukvić izgovara ono što misli na tisuće mu kolega: zašto, i kada rodi i kada ne rodi, ratar uvijek najgore prođe? Dio odgovora vjerojatno se može naći u dijelu o tržišnim viškovima, kako stranim tako i domaćim.

Z. R.

Radislav Jovanov: Cijena pšenice bi morala biti 20,1 dinara

cijena žita uvijek najniža u vrijeme žetve i da njezin rast tek treba očekivati.

Najviše se, ipak, očekivalo od predstavnika države. Međutim, namjesto najavljenog ministra Gorana Kneževića, ulogu zvijezde manifestacije preuzeo je državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede Danilo Golubović. Otvarajući skup, on je poljoprivrednicima rekao kako mu je upravo na putu za Suboticu na mobitel stigla poruka da će država sigurno intervenirati tako što će otkupiti određenu količinu pšeni-

i u petak. Kao i Savković, i Golubović je rekao da će konačnu riječ o otkupnoj cijeni na kraju ipak dati tržište.

NI ZRNA ŽITA PROFITERU

A tržište, ako je suditi na temelju činjenica, neće oskudjevati pšenicom. Po riječima Golubovića u svijetu se ove godine očekuje oko 750 milijuna tona proizvedenog krušnog žita što će nadoknaditi ispražnjene pričuve zbog prošlogodišnje suše, poplava i drugih katastrofa. Kada je riječ o Srbiji, ona će na svo-

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 5. do 11. srpnja

5. SRPNJA 1931.

U Baču je rođen *Bela Duranci*, povjesničar umjetnosti, likovni kritičar i plodan spisatelj. Bio je kustos subotičkog Gradskog muzeja, jedan od pokretača subotičkog Likovnog susreta, kao dokumentacijskog centra i galerije jugoslavenskih likovnih kolonija, nadalje subotičkog Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i njegov vodeći suradnik. Kroz više desetljeća bio je ustrajni kroničar nadasve subotičke, ali i vojvođanske likovne scene, te kulturnih zbivanja u cjelini. Osobito je značajan njegov prinos izučavanju i upoznavanju šire stručne i javnosti, s vrednotama mađarske varijante secesije u gradogradnji Subotice i drugih kulturnih središta s kraja XIX. i u XX. stoljeću. Među ostalim objavio je: – »A vajdasagi epiteszeti szecesszio« (1983.); – »Umetničke kolonije« (1989.); – »Slikar Stipan Kopilović 1877.-1924.« (1990.); – »Donacija dr. Vinka Perčića, umjetnine zavičajne zbirke« (1996.); – »Splav fregate Meduza« (2011.) i dr.

6. SRPNJA 1901.

U velikoj dvorani hotela »Pešta«, koja je bila sastavnim dijelom sada već srušene zgrade subotičkog kazališta, otvorena je prva izložba crteža *Jelene Čović* (1879.-1951.), prve subotičke hrvatske akademске slikarice.

6. SRPNJA 1975.

Subotičanka *Marija Letić* postala je prva sportašica u zemlji koja je preletjela 518,7 kilometara tijekom IV. europskog šampionata u zrakoplovnom jedrilicarstvu za žene, čime je popravila svoj prijašnji državni rekord postavljen na 505 kilometara.

6. srpnja 2003.

Na izvanrednoj skupštini Demokratskog saveza Hrvata Vojvodine *Bela Tonković* (1944.), jedan od osnivača DSHV-a i njegov prvi predsjednik (od 1990.), smijenjen je s mjesta predsjednika stranke, a ne zadugo je iz nje – isključen.

7. SRPNJA 1714.

Ratni savjet Carskog dvora u Beču potvrdio je dužnost *Ilije Sučića*, kao kapetana Subotičkog vojnog šanca. Poslije njegove smrti 1724. za novog kapetana je postavljen njegov sin *Jakov*, koji pet godina kasnije postaje nadkapetan, zatim 1730. podkapetan postaje *Đuro Sučić*, a 1734. *Luka Sučić*. Od 1741. podkapetan je i *Ranislav Krnjajski*.

7. SRPNJA 1917.

Umro je *István Iványi* (obiteljski *Ivanovszky*), gimnazijski profesor, povjesničar, kulturni djelatnik. Osim dvotomne povjesnice Slobodnog kraljevskog grada Subotice, napisane na mađarskom jeziku, autor je još desetak zapaženih historiografskih djela o ovom podneblju. Rođen je 7. prosinca 1847.

8. SRPNJA 1945.

Održani prvi izbori za mjesne narodne odbore u Subotici. Izbori su se odvijali pod geslom: »Svi na izbore!«, koje je bilo posvuda ispisano, na šest jezika naroda Vojvodine: hrvatskom, mađarskom, rumunjskom, rusinskom, slovačkom i srpskom.

9. SRPNJA 1918.

U 40. godini umro je *Đuro Stantić*, višestruki državni rekorder, olimpijac. Na Svjetskom prvenstvu u Berlinu 1901. stazu dugu 75 kilometara prešao je za osam sati, 46 minuta i 24 sekunde. Na Međuolimpijskim igrama u Atini 1906. osvojio je zlatnu kolajnu u brzom hodanju na tri tisuće metara. Rođen je 19. kolovoza 1889.

9. SRPNJA 1918.

Rođen je *Jakov Kopilović*, pjesnik, poznati sportaš i javni djelatnik. U Zagrebu, uz rad, stječe diplomu profesora jezika i književnosti, a do odlaska u mirovinu zaposlen je u subotičkim školama i Gradskoj knjižnici. Tiskano mu je dva-desetak knjiga pjesama, a prve stihove objavljuje u »Klasju naših ravni«, potom u subotičkom godišnjaku »Danica« i mnogim drugim hrvatskim glasilima. Premda pjesničke poticaje crpi iz nimalo lakih obiteljskih prilika u kojima je rastao, te složenih socijalnih i političkih pitanja koja su gdjekada dramatično utjecala na položaj njegova naroda,

Kopilovića se smatra izrazitim lirikom, a njegov je stih topao i suosjećajan, upućen je osjetljivu pojedincu i potiče čitatelja na razmišljanje. Svojim djelima *J. Kopilović* uvršten je u mnoge antologije i zbornike. Umro je 18. studenoga 1996.

10. SRPNJA 1521.

U vrijeme turske opsade Beograda (Nándorfehérvár) umro je subotički vlastelin i beogradski ban *Imre Török*, kapetan Kalemegdanske utvrde. Sva njegova zvanja i posjede, odnosno vlastelinstvo, naslijedio je njegov sin *Balint (Valentin) Török*.

10. SRPNJA 1780.

Prema popisu izvršenom samo godinu dana nakon stjecanja statusa Slobodnog kraljevskog grada Subotice (Mariatherezipolis), u javnim je službama zaposleno 56 osoba. U gradu je bilo 663 slugu i sluškinja, nadničarenjem se bavilo 150 muškaraca i 12 žena. Prosjačilo je 117 osoba. Grad je imao 45 siročadi, 21 redovnika u samostanu, te sedam vanjskih katoličkih i pravoslavnih svećenika.

10. SRPNJA 1987.

U 74. godini preminuo je *Bela Tikvicki*, glazbeni pedagog, skladatelj, istaknuti javni djelatnik, autor monografije »Horske kompozicije od narodnih do operskih horova«, koja je tiskana posthumno, nakladom Bunjevačke matice, 2002.

Prva mašina u risu

Prid nama je Takmičenje risara (subata, 13. VII.) jedna od viđeniji priredbi, u smotri Dužijanica 2013., u kojoj se uživo pokaziva odjedared i na jednom mistu kako se kadgod radio ris (ručna žetva). O ovoj priredbi se najviše raspreda jel triba odobrovoljit stopedesetak čeljadi koji će dobrom voljom pokazat gledačima poso kojeg su do donedavno radili u jari kanikule, pod vedrim nebom, samo zdravi i na taj poso naviknuti ljudi. Da se poso pokaže izvorno onako kako se radio za njegov su se podmetnili (zauzeli) dvadesetak ljudi koji su ris radili. Na početku devedeseti ni to nije bilo dosta ljudima koji su taj poso radili, pa su se nekoliko nji privatili da će pokazivanju ručnog risa dodat i koje su, kojim redom, uvodili mašine u ris. Kosačica je prva mašina, prvi korak, kojim su u risu konji i mašina odmini-li risare (žeteoce) u najtežem poslu, u košenju strni žitarica. S tom vučnom mašinom žito su pokosili i složili ga na strniki, otkaleg su ga risari porukovetali (skupili) i svezali u snopove, nji sneli u stave (poredali) i sadili u krstine (snopove složili nalik na križ).

PRVA KARIKA U ŽETVI

Ris je jedna od prvi karika u žetvi, pa je zato tim vridnije njegovo pokazivanje, čuvanje od zaborava, jel je taj složen i težak poso zauvik nesto u žitnicama.

I ove godine će priređivači pokazat u radu prvu mašinu, kosačicu, ali je nažalost više neće vući konji, već traktor. Naime, i konji imadu svoju

čud, a jedna je da se neutrveni (nenaviknuti) poplaše kada odjedared tribadu povući iz mista velik teret koji njim od povlačenja klamće (giba se, nalik na klatno sata) i za sobom pravi nesvakidašnju buku. I kadgod su ovaku mašinu vukli konji salašara, samo su oni u poljodilskim poslovima naviknuti vući težak teret po mekanoj zemlji i brez trzanja. Taki poso su radili danima, čak nediljama i radili su ga mirno.

Danas su se i salašarski konji se pogospodili, nemađu šta raditi, pa nisu kadri vući ovaku mašinu, a trzanjom bi oštetili ili ormu (konjsku opremu za vuču) ili teret – mašinu.

VELIK ISKORAK U XIX. VIKU

Držimo važnim pokazat u radu ovu kosačicu jel je ona prvi velik iskorak u sridini XIX. vika, kad su naši poljodilci privatili novotarije iz svita. Prvu kosačicu koja se mogla hasnirat u risu napravio je Amrikanac *Cyrus Hall McCormick* 1831., a pokazana je u Europi (Beč, 1851.). Friško je dospila i u naš atar jel je zabiluženo da je 1860. *Kalor Sarić* na nju plaćo porciju (porez). To pokaziva koliko su onda pratili događanja u svitu, jel su se i naši poljodilci privatili novog nauka gazdovanja. Pokazalo se da žita mož prodat i više neg koliko ga odrane (proizvedu) poljodilci, pa su rad plodoreda sve više sijanog žita sijali i druge žitarice, najviše kuruze, a nji je najunosnije prodat kroz odranjen i ugojen josag. S josagom je poljodilac prodo

Kosačica rukovetačica Mc Cormick

ne samo kuruze već i svoj rad i drugi trošak u odranjivanju.

To gospodarsko svaćanje početak je velikog iskoraka u novo gazdovanje kojeg su se privatili i poljodilci subatičkog atara, većinom bunjevački Hrvati. Nuz pomoć ajzlibana (voza) gvozdenim putom bili su kadri porteku (robu) ko što je žito i odranjen i ugojen josag (blago) najviše svinje i marvu, prodat i odnet uzvod-

no Dunavom prema Pešti i Beču. To je bio velik iskorak u Europu sa portekom koju su prodali po dobroj cini i ohasnili se. Onda su se počeli praviti i salaši na tri zida, pa je zato važna ova kosačica, jel je ona bît prvog iskoraka u preinaku subatičkog atara, prioravanje atova (u pustarama veliki pašnjaki) u rodne njive i pravljenje novi salaša.

SA ROGLJA

Takmičenje risara

Pridnjaci naše zajednice baš ne haju za ovu priredbu, nažalost čak ni za smotru Dužijanica, pa ako se oni sami ne promine ili kogod ne promini nji, upitno je oćel se već za dvadesetak godina nać ljudi koji će bît kadri uživo pokazat kako se kadgod radio najvažniji ratarski poso. Uočeno je da se danas pridnjaci drže mode (adeta) ako sebe ne vide u važnoj ulozi na priredbi i sl., onda ona nije vridna, barem ne u njevim očima. Ako nema pridnjaka obično nema ni potpore, a brez nje samo znanje nije dosta da se podikoji adet pokaže gledačima. Taka je i sudbina priredbi u smotri Dužijanica, osim one koja se svršava gozbom.

I ovu priredbu čeka zla kob da će se od zaborava čuvat samo u pismenima i na filmu, pa će je (možda) naši potomci za nekoliko desetina godina gledat na TV onako kako smo, recimo, onomad vidili hasniranje katapulta.

[Kogod od poštivalaca starine odrišio je kesu (dao novaca) povisničarima, da starovinskim alatom i materijalom naprave i uživo nam pokažedu kako su stari Rimljani za 15 dana napravili katapult i pomoću njega osvojili zidovima utvrđen grad.]

SVM PREDLAŽE OSNIVANJE GRADSKIH OPĆINA

Palić, Bajmok i Čantavir

Ovo je važno pitanje osobito za prigradska naselja koja su sve više devastirana, ekonomski sve više propadaju, iz kojih mladi odlaze, kazao je Maglai

Za rujansku sjednicu gradske Skupštine bit će predložena inicijativa GO Saveza vojvođanskih Mađara za osnivanje stručne radne skupine koja

B. Vinogradi, Radanovac), Bajmok (Bajmok, Mišićevo, Tavkanut, Đurđin) i Čantavir (Čantavir, Višenjevac, Bačko Dušanovo, Stari i Novi Žednik, Bikovo).

zaustaviti ako naselja ne budu imala određene nadležnosti i samostalna proračunska sredstva», kazao je Jenő Maglai, predsjednik GO SVM, te dodao kako je krajnje vrijeme napraviti ozbiljnu reorganizaciju, kakva je posljednji puta rađena prije 50 godina, koja bi lokalnu samoupravu učinila učinkovitijom i bližom građanima.

Mogućnost osnivanja općina predviđa Zakon o teritorijalnom uređenju RS i Zakon o lokalnoj samoupravi, kao i Ustav koji kaže da statutom gradovi mogu predvidjeti formiranje gradskih općina.

»Općine bi imale svoje nadležnosti i svoj proračun i pokušali bismo građanima dovesti bliže republička tijela kao što su porezna uprava,

policijske uprave, katastar, služba za zapošljavanje, koja bi također možda mogla i na ovim područjima otvoriti filijale. Također, zakon predviđa da grad sve svoje nadležnosti može prenijeti na gradske općine, kao što su, primjerice, planovi razvoja, poslovi komunalne policije, zaštita okoliša, ubiranje prihoda od turističkih poreza, kao i druge nadležnosti», kaže dr. Gyula Ladocki, član predsjedništva GO SVM-a.

Prema inicijativi SVM-a radnu skupinu bi trebalo osnovati Gradsko vijeće ili gradonačelnik, a očekivanja su da bi do kraja godine mogle biti izrađene procjene o tome ima li osnova i preduvjeta da se počne s osnivanjem općina.

S. M.

bi trebala sagledati mogućnosti formiranja gradskih općina. SVM za sada predlaže tri gradske općine: Palić (s mjesnim zajednicama Palić, Hajdukovo, Ludoš, Šupljak,

»Ovo je važno pitanje osobito za prigradska naselja koja su sve više devastirana, ekonomski sve više propadaju, iz kojih mladi odlaze, i smatramo da se taj proces neće moći

Obavještenje o izdanom rješenju nositelja projekta USTANOVA STUDENTSKO ODMARALIŠTE BEOGRAD, Pinosava, General Ždanova br. 201, za projekt »Rekonstrukcija i izgradnja objekta-restoran s kuhinjom«, na katastarskoj parceli br. 1449 k.o Palić, na Paliću, u okviru kompleksa Studentskog odmarališta.

Temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Sl glasnik RS« br.135/04, 36/09) Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj

OBAVJEŠTAVA

Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj:

Izdala je pod brojem IV-05/I-501-104/2013 od dana 28.6.2013., Rješenje kojim je dana suglasnost za Studij o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta »Rekonstrukcija i izgradnja objekta-restoran s kuhinjom« na katastarskoj parceli br. 1449 k.o Palić,

na Paliću, u okviru kompleksa Studentskog odmarališta.

SADRŽAJ ODLUKE

Rješenjem broj IV-05/I-501-104/2013 od dana 28.6.2013 godine, naloženo je investitoru da osigura sprovođenje mjera kroz proces projektiranja, izvođenja radova i tijekom eksploatacije objekta.

Najveća korist realizacije projekta je obveza nositelja projekta sprovođenje mjera zaštite životnog okoliša i to efikasnost rada separatora kao i redovna kontrola ispuštenih otpadnih voda.

RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Predmetni projekt se planira u okviru kompleksa Studentskog odmarališta na Paliću, a zakonska regulativa propisuje obvezu izrade Studije za sve aktivnosti koje se planiraju i izvode na zaštićenom području.

Kompletan tekst Rješenja može se preuzeti na sajtu www.subotica.rs/sr/4253/oglasavanje

DUŽIJANCA 2013.

Predstojeći programi

»Dužijanca malenih 2013.«

U subotu 6. srpnja u prijedopodnevnim satima započinje proslava »Dužijance malenih«, kada će djeca boraviti u Maloj Bosni na etno salašu, kod domaćina *Bele Ivkovića*, gdje će imati etno radionicu i druženje.

Predstavljanje malog bandaša i bandašice bit će istog dana na Trgu slobode s početkom u 20 sati. Istu će se večer predstaviti i folklorne skupine koje sudjeluju u ovogodišnjoj proslavi »Dužijance malenih«.

Slavlje se nastavlja u nedjelju 7. srpnja svetom misom u katedrali - bazilici sv. Terezije Avilske s početkom u 10 sati. Nakon mise uslijedit će mimohod sudionika »Dužijance malenih« do Gradske vijećnice gdje će, uz nazočnost svih sudionika »Dužijance malenih«, mali bandaš *Marko Bašić Palković* i mala bandašica *Nina Crnković* predati kruh gradonačelniku.

Organizatori pozivaju svu djecu i odrasle na misu, a poslije mise da podrže djecu – sudionike »Dužijance malenih«, koja će u svečanoj povorci prolaziti ulicama našega grada od katedrale do Gradske kuće.

Prijava za natjecanje aranžera izloga

Organizatori »Dužijance 2013.« pozivaju zainteresirane koji žele sudjelovati u natjecanju aranžera izloga da se prijave najkasnije do 10. srpnja u ured »Dužijance« na broj telefona 024/556-898 ili *Nedeljki A. Šarčević* na telefon 064/97-38-601 radi daljnjih obavijesti.

Najbolja aranžerska ostvarenja bit će proglašena i nagrađena nekoliko dana prije središnje svečanosti »Dužijance 2013.«.

Znanstveni kolokvij »Dužijanca u očima etnologa«

Na znanstvenom kolokviju »Dužijanca u očima etnologa«, koji će biti održan u četvrtak 11. srpnja s početkom u 19 sati u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Govorit će: dr. sc. *Milana Černelić* na temu »Dužijanca – proslava završet-

ka žetve kao kulturna praksa i iskazivanje identiteta«, dr. sc. *Nevena Alempijević-Škrbić* i dr. sc. *Tihana Rubić* na temu »Dužijanca i društveno sjećanje«, *Mihovil Gotal* i *Kristina Vugdelija* na temu »Dužijanca kao simbol suvremenog identiteta hrvatskih Bunjevaca«, i dr. sc. *Tihana Rubić* na temu »Somborska Dužionica i prijepori oko etničkih identifikacija«.

Dužijanca kao najveća manifestacija zaokuplja i najveću pozornost etnologa. Izlaganja se temelje na terenskom i studijskom istraživanju etnologa s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu provedenom u Subotici 2012. godine u okviru znanstvenog projekta »Identitet i etnokulturno oblikovanje Bunjevaca«, i u Somboru 2002. godine u okviru bilateralnog istraživačkog projekta »Poštovanje različitosti« Centra za istraživanje muzike Balkana u Beogradu. Kolokvij se održava u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Petak, 12. srpnja

Otvorenje XXVIII. saziva »Prve kolonije naive u tehnici slame« bit će održano u prostorijama Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu u organizaciji HKPD »Matija Gubec« Tavankut, s početkom u 19,30 sati.

Subota, 13. srpnja

Natjecanje risara – Mala Bosna, na salašu Albe Stipića. Program počinje u 6,30 sati.

Nedjelja, 14. srpnja

Dužijanca u Starom Žedniku - crkva sv. Marka u 10 sati.

Dužijanca u Bajmoku – crkva sv. Petra i Pavla Apostola u 10 sati.

Subota, 20. srpnja

Zatvaranje XXVIII. saziva – »Prve kolonije naive u tehnici slame« bit će održano u Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu s početkom u 19,30 sati.

Nedjelja, 21. srpnja

Dužijanca u Tavankutu – crkva Presvetog Srca Isusova u 10,30 sati.

Etno proizvodi

Organizacijski odbor »Dužijance 2013.« poziva sve one koji se bave nekim starim zanatom da se prijave i iskoriste mogućnost izlaganja i prodaje svojih etno proizvoda na trgu ispred Gradske kuće tijekom središnje manifestacije »Dužijance 2013.«, koja će biti održana 9., 10. i 11. kolovoza.

Ž. V.

»DANAS – DAN, SUTRA – DAN, A PRIKSUTRA – PETROVDAN!«

Kirbaj u Monoštoru

Nadaleko poznat Petrov dan ili Petrovo u Bačkom Monoštoru i ove godine okupio je veliki broj gostiju iz: Sombora, Berega, Bezdana, Stapara, Novoga Sada, Osijeka, Križevaca, pa i Slovenije, Njemačke, Austrije, Mađarske...

Nakon višednevnih priprema za što ljepši doček prijatelja i gostiju, došao je i taj dan, ne postoji zalud u Monoštoru onaj stih: »Danas – dan, sutra – dan, a priksutra – Petrovdan!«, kojega su ushićeno uzvikivala djeca. O tome kako su svi dan prije bili u pripremama i zauzeti, svjedočile su prazne ulice sela. U jutarnjim satima 29. lipnja svoja unaprijed rezervirana mjesta zauzeli su vlasnici tezgi s igračkama, odjećom, ručnim radovima, cvijećem, nakitom, balonima, te palačinkama, roštiljem i slatkišima. Nakon svečane mise centar Monoštora bio je zakrčen.

Mnogo Monoštoraca, koji su otišli u bijeli svijet, na ovaj dan obvezno posjećuju svoje

rodno selo. Tako i *Zdravkica* i *Ivan Turkalj*, koji su se prije trinaest godina odselili u Križevce, ne propuštaju priliku da na Petrovdan posjete rodbinu i prijatelje. Kako Ivan kaže: »Kirbaj me sjeća na djetinjstvo, svu ljepotu koje se čovjek sjeća kao dijete. Tada smo išli na misu, poslije toga obvezno 'pod šatre', da kupimo 'fodbal' i tu nam je bila najveća radost. Danas dolazimo družiti se s dragim ljudima, kao i da bismo održali vezu s našim korjenima.« *Zdravkica* dodaje još jedan razlog njihovog redovitog dolaska u Monoštor – priliku da im djeca, dva sina blizanca, sačuvaju, a malena ćerkica da nauči onaj monoštorski, šokački govor, kao vezu s tradicijom i precima.

Dok su djeca, mladi i njihovi roditelji ushićeni i uzbuđeni oko kirbaja, oni već u poodmaklim godinama kirbaja se sa sjetom sjećaju, a danas kažu, nitko nije ničega željan, sve je manje ili više dostupno, te im kirbaj predstavlja običan dan, kada se

možda malo više napriprema hrane i malo je više čeljadi u kući. Bakice *Pavka Francuz* i *Klara Marijanović* kažu kako njihovi mladi ukućani imaju goste iz Slovenije, Berega,

Sombora, ali one i toga dana sjede na ulici, promatrajući prolaznike, a čega ima »pod šatrama« prenijet će im unučići.

Z. Mitić

MINISTARSTVO REGIONALNOG RAZVOJA ZAOBIŠLO SOMBOR

Odbijeni svi projekti

Cesta Bezdan-Monoštor-Kupusina, čija je gradnja počela još 2009. godine, a o čemu je »Hrvatska riječ« pisala, neće biti završen niti ove godine, jer je projekt Grada Sombora za završetak te ceste odbijen u Ministarstvu regionalnog razvoja i lokalne samopurave. Sombor je financirao rekonstrukciju ceste od Bezdana do Monoštora, a za cestu od Monoštora do Kupusine i za rekonstrukciju Češke ćuprije na kanalu Bezdan-Vrbas Grad je sudjelovao na natječaju Ministarstva regionalnog razvoja i lokalne samouprave. Ukupna vrijednost radova je 242,6 milijuna dinara. Projekt nije prihvaćen, a Somboru je odbijen još jedan važan infrastrukturni projekt. Riječ je o izradi projektno-tehničke dokumentacije za izgradnju dionica državne ceste prvoga reda Vrbas-Kula-Sombor, s krakom putnog pravca Bezdan – Batina, koji je veza za Koridor VII, ukupne vrijednosti 45 milijuna dinara. Kod istog ministarstva Sombor je sa šest projekata sudjelovao na natječaju za raspodjelu sredstava za podršku razvoja mjesnih zajednica u 2013. godini. Odbijeno je svih šest projekata.

Z. V.

OD JESENİ U BEZDANU HRVATSKI JEZIK KAO IZBORNI PREDMET

Za nastavu se izjasnilo više od dvadeset učenika

Škola u Bezdanu – osim mađarskog i srpskog – i hrvatski jezik

U Osnovnoj školi »Bratstvo-jedinstvo« u Bezdanu od sljedeće školske godine učenici će fakultativno pohađati predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Za ovaj izborni predmet do sada se izjasnilo dvadesetak učenika. To će biti prvi put da se u bezdanskoj školi uči hrvatski jezik.

U Bezdanu živi nešto manje od 500 mještana koji se izjašnjavaju kao Hrvati, što čini desetak posto od ukupnog broja stanovnika. No, unatoč tom malom broju Hrvata interesa za hrvatski jezik ima. »Ovo je prvi put da smo roditeljima i djeci ponudili mogućnost da fakultativno pohađaju hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Ideja je krenula od jednog našeg bivšeg učenika i našeg učitelja, a ja sam taj prijedlog prihvatila.

Na sastanku s roditeljima profesor *Vladan Čutura* je sve objasnio oko nastave i većina roditelja već se tada izjasnila

da će njihova djeca pohađati hrvatski jezik«, kaže *Marija Cveng*, ravnateljica Osnovne škole »Bratstvo-jedinstvo«.

Marija Cveng

»Ukoliko se poveća broj zainteresiranih za ovu nastavu formirat ćemo dvije skupine, od prvog do četvrtog razreda i od četvrtog do osmog razreda«, kaže ravnateljica osnovne škole u Bezdanu Marija Cveng.

Za pohađanje predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture izjasnilo se više od 20 učenika od prvog do osmog razreda. Uglavnom je riječ o učenicima nižih razreda, a iz nekih obitelji na nastavu se prijavilo i po dvoje djece. U školi očekuju da će do početka školske godine ovaj broj biti i veći. »Ukoliko se poveća broj zainteresiranih za ovu nastavu formirat ćemo dvije skupine, od prvog do četvrtog razreda i od četvrtog do osmog razreda. Ukoliko ostanemo na ovome broju onda će učenici raditi u jednoj skupini, što će možda profesoru biti teže za rad«, kaže ravnateljica bezdanske škole. U toj školi za ovu fakultativnu nastavu očekuju još suglasnost Školske uprave u Somboru.

Primjer Bezdana mogao bi biti koristan i za Bereg i Sombor gdje i pokraj znatno većeg broja Hrvata od onoga u Bezdanu nema interesa za uvođenje hrvatskog jezika.

Dodajmo u ovome tekstu i nekoliko rečenica o školi u Bezdanu. Zgrada je građena krajem 70-ih godina, a ova škola jedna je od rijetkih koja u svome sastavu ima i stomatološku ambulantu. Trenutačno ima oko 300 učenika, a nastava je na srpskom i mađarskom jeziku. Broj djece svake se godine smanjuje, a nekada je ova škola imala oko 600 đaka. »Krajem 70-ih i tijekom 80-ih godina u školi u Bezdanu bio je i deveti i deseti razred i našoj su školi pripadali Batina u Hrvatskoj, Bereg i Kolut. S obzirom da imamo upola manje đaka, prostor danas nije u potpunosti iskorišten«, kaže Marija Cveng.

Z. V.

ODRŽAN TRODNEVNI EKOLOŠKO-GLAZBENI FESTIVAL U MONOŠTORU

Regeneracija Dunava

Proteklog je vikenda u Bačkom Monoštoru, osim seoske slave – kirbaja, održan i trodnevni ekološko-glazbeni festival pod nazivom Regeneracija Dunava. Po peti put, pove-

radionice u Eko-centru, naučiti o SRP Gornje Podunavlje, vodama koje nas okružuju i laboratorijskim eksperimentima. Biolog *Vladimir Kolarić* govorio je djeci o autohtonim i invazivnim vrstama koje

kjih je napravljen »bodroški dvorac« od slame, a koji je posljednje večeri spektakularno spaljen. Tijekom programa otvorena je i izložba fotografija *Silarda Kovača* »Vodeni labirint«, privukavši veliku

mijeva sakupljanje plastičnih čepova s boca od sokova, mlijeka, jogurta, kućne kemije, kozmetike... Sakupljene čepove otkupljuju specijalizirane tvornice, a novac ide u humanitarne svrhe za djecu s hendikepom, u ovom slučaju za kupovinu specijalnog stola za malog *Davida* iz Pivnica.

Radionice i edukacije tijekom dana

dom Međunarodnog dana Dunava, Monoštor je bio središte događanja za mlade iz Sombora, Subotice, Novog Sada, Zrenjanina, Beograda, Osijeka, Zagreba...

RADIONICE, EDUKACIJE, HUMANITARNE AKCIJE I KONCERTI

Prvi dan festivala, 27. lipnja, odvijao se na plaži, tzv. Dub yard, u Eko-rekreacijskom centru realizirane su radionice, edukacije, humanitarne akcije i koncerti u večernjim satima. Suradnjom UG »Podunav« i bezdanskog UG »Ozon« i Turističkog društva »Vikend«, djeca iz ovih dvaju sela imala su priliku kroz nagradnu vožnju kataranom po Velikom bačkom kanalu, a kasnije kroz

naseljavaju Podunavlje, *Dario Jovišić* iz Zavoda za javno zdravlje Sombor zanimljivim je eksperimentima izazvao dječje oduševljenje, a *Sonja Bađura* iz Svjetskog fonda za prirodu prikazala je karakteristike vode. I ove su godine održane slamarske radionice u suradnji s Udrugom »Slama« iz Osijeka, tijekom

pozornost ljubitelja prirode. Održan je okrugli stol na temu Prekograničnog rezervata biosfere Mura – Drava – Dunav i akcije »Big jump«.

NA OKUPU 2.000 LJUDI

Tijekom cijele manifestacije trajala je i akcija »Čepom do osmijeha«, koja podrazu-

Broj posjetitelja i sudionika dostiže 2.000 ljudi, a tijekom glazbenog programa nastupili su: Sin Seekas (Ada), Zion crew (Sombor/Monoštor), Ruski lekari (Sombor), Foundation (Vrba), Temple of the smoke (Beograd), Bamwise (Zagreb) i još puno glazbenika iz Hrvatske i Srbije, među kojima su: Jahstice Sound – Zagreb, Subview – Sombor, One Woman Army in DUB – Zagreb, Homegrown Sound – Zagreb, Lewangz - B. Monoštor, Jew Bwoy aka Dub Insula – Zagreb, Chakka – Zagreb, Darez Selecta – Subotica, BHC Sound – Zrenjanin, Butcha MSN - Novi Sad, Coolmancollar & Tommy Natty Dread Soundsystem - Sombor.

Z. Mitić

Koncerti su održani navečer

DUGOM HRVATSKOM PUTU KA EU DOŠAO JE KRAJ

Osijek se vraća Europi

Brojni gosti i prijatelji Osijeka,
pa tako i iz Subotice bili su na proslavi

Dugom hrvatskom putu ka Europi došao je kraj i hrvatska je zvijska zasijala kao 28. na plavom europskom nebu, a tomu je sjaju pridonijelo na tisuće hrvatskih zvijezda posloženih u posljednjoj noći lipnja, godine gospodnje 2013., kada smo odbrojavali posljednje minute i točno u ponoć nazdravljali pjenušcem uz nagovještaj boljitka. Ozračje će ostati neponovljivo, zaogruto u brojne kulturne programe i prasak vatrometa, pucnjavu koja još uvijek odzvanja u ušima i duši.

TRI DANA PRAZNOVANJA

I tako diljem Lijepe naše, a ne manje lijepo na njenom istoku, u Osječko-baranjskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji. Vukovarci su pozdrav Europi poslali iz perivoja Eltzovog dvorca, koncertom Colonije i Prljavog kazališta, a na obali Dunava kuhao se čobanac i pila čuvena srijemska vina, a okolni su štandovi bili krcati tradicijskim proizvodima i autohtonim kulinar-skim delicijama, pa su tako isticali vrijednosti koje ovaj

dio Hrvatske unosi u Europu, poput vlastite kulture i baštine.

Osijek je praznovao nekoliko dana. U subotu je »Portanova« bila domaćin Naše zvijezde, susreta udruga i manjinskih zajednica, začinjeno pjesmom snaša iz »Šokačke grane«, »Nepkóra« i »Braće Miladinov«. Organizatori, »Portanova« i »Glas Slavonije« naglasili su kako je to potvrda različitosti i zajedništva, pečat kulturne vrijednosti i identiteta.

Osijek se mogao pohvaliti kako u susret Europi slavi i Dan nebeskih zaštitnika grada, blagdan Sv. Petra i Pavla, a koncelebriranu svetu misu predvodio je nadbiskup mons. *Marin Srakić*. Istu večer u Osijeku je otvoreno Osječko ljeto kulture, predivnim koncertom Puhačkog ansambla iz Graza, a otvorio ga je gradonačelnik *Ivica Vrkić*. Pozdravljajući sudionike, goste i prijatelje, Vrkić je istaknuo Osijek kao sastavni dio europske kulturne baštine, svojim kazalištem i sveučilištem, svojim slikarima i književnicima, svojim tramvajem i tvornicama.

Istu je večer otvorena i izložba u Waldingeru »Čudesni svijet secesije«, dar austrijskog veleposlanstva, na kojoj je predstavljeno 70 fotografija iz podunavskih zemalja, jer taj prestižni stil osvojio je svojom ljepotom srednju Europu, a bogami i Francusku i Englesku. Nakon izložbe upitao sam za dojmove *Blaška Stantića*, dogradonačelnika Subotice, a on je očaran viđenim potvrdio kako je i Subotica čuvena po secesiji i da se i dan-danas hvali svojom Gradskom kućom i prekrasnom Sinagogom.

Posljednje trenutke Osijek je dočekaao uz koncert *Tonija Cetinskog* i mađarsku rokericu *Magdolna Ruzsa*. Nastup su prekinuli koji tren prije ponoći, pa su uz zbor osječkog HNK otpjevali *Beethovenovu* »Odu radosti«, službeni himnu EU. I ponovno vatromet, erupcija razdraganosti, ponovno pjenušac i međusobne čestitke.

UZ GOSTE I PRIJATELJE

Ponovno i gradonačelnik Vrkić. Parafrizirao je *Kennedyja*; ne pitajte što će

vam Europa donijeti, već što ćete vi pružiti Europi. A Osijek je darivao puno toga, dvojicu nobelovaca, Ružičku i Preloga, dvojicu biskupa, *Strossmayera* i *Šepera*, slikara *Nemona*, glazbenika *Krežmu*, znanstvenika *Milankovića*, filmadžiju *Lustiga* i još puno znamenitih ličnosti. »I zato, Osijek danas ne ulazi u Europu, on se Europi vraća, a mi noćas otvaramo novu povijesnu stranicu našega Osijeka«, rekao je Vrkić i zaželio dobrodošlicu Europi.

I na ovoj prekrasnoj priredbi bili su brojni posjetitelji, desetak tisuća Osječana, ali i brojni gosti i prijatelji Osijeka, pa tako i iz Subotice, Pforzheima, Nytre, Pečuha, Tuzle i Maribora. *Mariju Kern-Šólya*, predsjednicu subotičkog parlamenta, pitam kakve će dojmove prenijeti prijateljima na povratku u Suboticu. »Ono što smo doživjeli, prelijepo je. Ovo je kruna vaše radosti, a prijatelji su tu da tu radost podijele s vama. Naši su gradovi već dosta dugo prijatelji, dugo se već družimo i surađujemo, u posljednje vrijeme i na brojnim prekograničnim projektima, pa nama ova činjenica da je Hrvatska postala 28. punopravna članica EU puno znači, jer i mi smo sada na tom putu. Možemo puno naučiti od vas, a uvjereni smo da ćete nam pomoći i da ćemo uskoro ponovno biti skupa u velikoj obitelji EU.«

Osječko ljeto kulture se nastavlja sve do 10. srpnja, a baš u ponedjeljak 1. srpnja nastupili su i članovi subotičkog Narodnog kazališta s »Čudom u Poskokovoj Dragi« Ante Tomića u režiji *Snežane Trišić* i pobrali simpatije domaće publike.

Slavko Žebić

PROMETNE NEZGODE UZIMAJU SVE TEŽI DANAK

Alkohol i brzina

Piše: Ivan Andrašić

U policijskim priopćenjima o prometnim nezgodama vidljive sve teže posljedice, kako materijalne, tako i u ljudskim životima, a uzrok nezgoda sve češće je alkohol

Tjedna priopćenja Policijske uprave u Somboru, koja pokriva područje općina Sombor, Apatin, Odžaci i Kula, ukazuju na sve katastrofalnije ponašanje vozača na našim prometnicama. Tako je prema raspoloživim podacima npr. samo u tjednu prije prvosvi-banjskih i uskrasnih blagdana na području ove PU evidentirano 11 prometnih nezgoda, od toga 8 sa stradalim osobama i 3 s materijalnom štetom. U prometnim nezgodama 4 osobe su zadobile teške a 5 lake tjelesne ozljede. Čak 11 vozača zadržano je zbog vožnje pod dejstvom alkohola. Na području općine Apatin evidentirane su 3 prometne nezgode, u kojima su 3 osobe zadobile teške, a 1 osoba lake tjelesne ozljede. Zbog vožnje pod dejstvom alkohola jedan vozač je zadržan. U blagdanskom tjednu statistika je još poraznija. Evidentirano je 16 prometnih nezgoda, 9 sa stradalim osobama i 7 s materijalnom štetom. U prometnim nezgodama 6 je osoba zadobilo teške i 6 lake tjelesne ozljede. Devet vozača je zadržano zbog vožnje pod dejstvom alkohola. Na području općine Apatin evidentirane su 3 prometne nezgode u kojima su 3 osobe zadobile teške

tjelesne ozljede. Zbog vožnje pod dejstvom alkohola jedan vozač je zadržan.

UZROCI

Među uzrocima koji su doveli do prometnih nezgoda najbrojniji su neprilagođena brzina, neustupanje prvenstva prolaza i vožnja pod dejstvom alkohola. Dolaskom ljeta ove pojave su sve izražnije. Svjedoci smo svakodnevnoga divljanja vozača motorkotača i automobila gradskim i seoskim ulicama.

O vožnji pod utjecajem alkohola napisane su mnoge stranice, očito bez efekta. Za veliki broj mladih osoba, koje u ranim jutarnjim satima izlaze iz kafića i sjedaju u auta, alko-test nije ni potreban, toliko je očito njihovo stanje. Ni njih, u pravilu, nitko ne kontrolira. Tek kad navedene pojave izazovu ozbiljne posljedice, o kojima se raspišu autori crnih kronika, javnost se zatalasa i uslijede obećanja nadležnih da će se toj tematici u najhitnijem roku pristupiti s najvećom ozbiljnošću. Nažalost, na obećanjima se i ostaje. Političari se kunu u »odlične, suvremene europske zakone, kojima je sve u detalje regulirano«. Toliko o zakonodavnom dijelu vlasti.

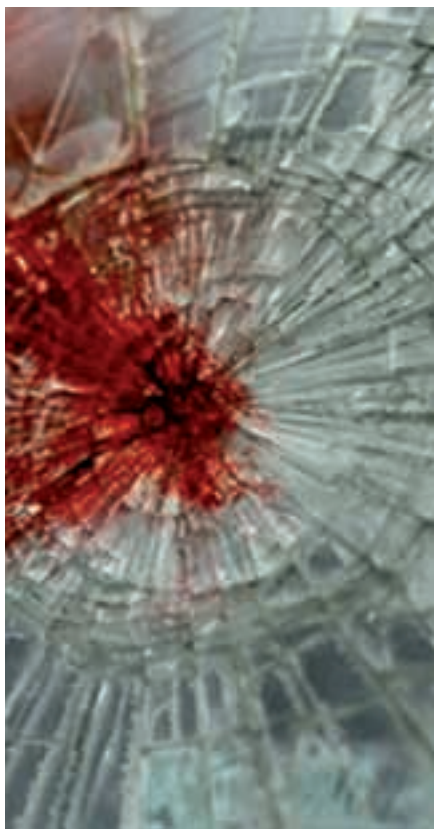

Po inerciji, sljedeća pitanja su namijenjena sudskoj i izvršnoj vlasti – koja je korist od zakona, ukoliko ostane mrtvo slovo na papiru i zbog čega se tako kvalitetni zakoni ne primjenjuju u praksi? Je li to u ikakvoj svezi s podacima tko su počinitelji koje bi trebalo sankcionirati?

SLUČAJ DAVORA DOMIĆA

Početkom studenog prošle godine Sonćane je osupnula udarna vijest iz crnih kronika: »Vozač 'honde' Predrag Petković (23), kome je izmjereno 1,72 promila alkohola u krvi, skrivio je tešku prometnu nesreću u Beogradu. Pokosio je petoricu radnika građevinskog poduzeća 'Signal' iz Sombora preksinoć oko 1 sat poslije ponoći na mostu Gazela na isključenju za Topčider. Teško su povređeni Davor Domić (37), Ivan Bošnjak (41) i Dalibor

Radojičić (39), na kućno liječenje su pušteni Dejan Janjatović (26) i Ilija Simić (25). U nesreći je ozlijeđen i Petkovićev suvozač I. J. (22).« Domić i Bošnjak su Sonćani, mirni i vrijedni ljudi. Najteže ozlijeđeni, Davor Domić, cijela dva mjeseca je lebdio između života i smrti. Otvoreni prijelom lubanje, smrskana karlica, šest izlomljenih rebara, u plućima skoro litar krvi, liječnicima nisu davali puno nade u pozitivan ishod. Nije bio svjestan ni velike strepnje i stalnih molitvi supruge Slobodanke, kćeri Marije i sina Luke, te kumova i najbližih prijatelja, molitvi koje su na koncu bile i uslišane. Svojoj obitelji se vratio početkom travnja. Do uvjetno rečeno potpunog ozdravljenja očekuje ga još puno druženja s liječnicima. »Uz Božju pomoć danas živim pričuvni život. Oduvijek sam bio uporan, pa

PRIMJENJIVATI ZAKON

Još mu je teže razgovarati o posljedicama nezgode u Beogradu. »S vozačem koji je prouzročio sve moje patnje nisam bio u kontaktu. Nemam ni takvu želju, jer je to mladi čovjek koji je za volanom bio pijan i koji je pored sve signalizacije među nas uletio brzinom većom od 150 km/h«, kaže Domić i dodaje kako je za sprečavanje sličnih situacija potrebno samo dosljednije primjenjivati zakonske odredbe. »Znam da je bilo nesreća i ranije, znam da će ih biti i ubuduće, možda i s još težim posljedicama, ali me boli to što odgovarajuće strukture u Srbiji nisu ažurnije u primjeni zakona. Nije rješenje samo u postavljanju kamera na određene lokacije, one samo olakšavaju naplatu kazni za prekršitelje propisa. Pitam se zbog čega policija nije prisutna na lokacijama na kojima se izvode radovi na cesti. Tamo gdje smo mi, zbog prirode posla dolazi do stvaranja uskoga grla u prometu, a svaki nestrpljivi i nervozni vozač, da ne pričam o pijanima, potencijalna je i velika opasnost za sve sudionike u prometu, najveća za nas. Ne znam kako je procesuiran i sankcioniran ovaj mladić, a pitam se je li uopće i svjestan koliko je svojim pijanstvom i bahatošću na cesti naglavce uništio nečiji život i narušio sreću nečije obitelji«, završava svoju mučnu priču o prometu Davor Domić.

Nakon ovih riječi teško je vjerovati da je dodatni zaključak o stanju u prometu uopće i potreban.

tako i sada. U d.o.o. 'Signalu' radim 18 godina. Ceste su mi postale drugi dom, a poslovi na postavljanju vodoravne i okomite signalizacije i pored našega strogog pridržavanja propisa o obilježavanju radišta sve su opasniji. Sve je više bahatih vozača, pa smo tako u velikoj opasnosti bili i godinu dana prije ove nezgode. Kod naplatne rampe u Šimanovcima autobus ATP 'Duga' iz Šapca, pun putnika, izravno je udario u našu prikolicu sa signalizacijom koja ga je usmjeravala u drugu traku. Samo zahvaljujući pukoj sreći, nitko od nas nije ozlijeđen. Jeste li i kako taj vozač sankcioniran nije mi poznato, ali po mom mišljenju, mjesto mu je iza rešetaka, a ne iza volana. Svojom nesmotrenošću nije ugrozio samo nas, nego i onih pedesetak putnika koje je prevozio«, s mukom se prisjeća Domić.

UREĐENJE CRKVE UZVIŠENJA SVETOGA KRIŽA U BATROVCIMA

Obnova na radost mještanima

Na filijalnoj crkvi Uzvišenja svetoga Križa u Batrovcima u tijeku su radovi na izgradnji sakristije i crkvene dvorane, kao i radovi na farbanju vanjske fasade crkve. Ovim radovima, kako je istaknuo vlč. *Nikica Bošnjaković*, otpočele su pripreme za veliki događaj koji će se održati 7. rujna, kada će srijemski biskup blagosloviti novoizgrađenu crkvenu dvoranu i filijalni pastoralni centar za okupljanje vjernika filijale Batrovci. Završetkom ovih radova, zaokružiti će se potpuna obnova svih crkvenih objekata u filijali Batrovci. Crkva Uzvišenja svetoga Križa u Batrovcima proslavit će svoj crkveni god 14. rujna u novom ruhu, a samo tjedan dana prije primit će blagoslov od srijemskog biskupa. U potpuno obnovljenom crkvenom objektu najavljena su i četiri krštenja. U Batrovcima ima 25 obitelji katolika i trinaestero djece koja svake subote imaju svetu misu, skupa s djecom iz Vašice, koju župnik Bošnjaković dovozi u Batrovce, gdje pohađaju vjeronauk. Kako je istakao vlč. Bošnjaković, nekada

je u Batrovcima sveta misa održavana samo jedanput u dva tjedna i tada je odaziv vjernika bio manji. Od kada se svete mise održavaju jednom tjedno, odziv vjernika je veći, a samim time i odziv djece, kao i njihovo katoličko i hrvatsko osvešćivanje.

Obnova crkve i izgradnja crkvene dvorane, ujedno je i nagrada svim vjernicima i mladima iz ovog mjesta, u kojem je odobrena službena uporaba hrvatskog jezika. Nove i rekonstruirane prostorije doprinijet će buđenju svijesti katoličkog stanovništva ovog mjesta, i dati dobre uvjete učvršćivanju nacionalnog identiteta i učvršćenju vjere.

S. D.

Pravno reguliranje statusa gradova

Piše: dr. Zsombor Szabó

Kada sam počeo istraživati »mračni« srednji vijek većina neka-dasnjih povjesničara bavila se uglavnom kraljevima, ratovima - tko je koju zemlju i gradove osvojio ili izgubio itd. O svakodnevnom životu jedne kraljevine malo se pisalo. Suvremena povijest mijenja pristup ovom problemu i sve više se piše »kulturna povijest« koja pokušava na bazi raspoloživih podataka sveobuhvatno razmotriti sve aspekte primjera radi gradskog života. Sve do kralja Sigismunda (Žigmonda) pravni položaj gradova uopće nije bio reguliran. Gradovi u dokumentima najčešće su se spominjali kao *civitas*, *civitas regis*, *oppida* itd. Početkom XV. stoljeća već se ukazala potreba da se problem gradova, koji su se sve više i više razvijali, riješi i zakonom.

PРАВНА REGULACIJA STATUSA NASELJA

Na prijedlog Velikog kraljevskog veća 1405. godine u travnju i svibnju sazvan je skup s cijelog teritorija Ugarske Kraljevine (Hrvatska je bila izuzeta, jer su tamošnji gradovi, prije svega dalmatinski, imali pravnu regulaciju još od antičkih vremena). Pozvani su bili svi predstavnici oko 250 tadašnjih samouprava: iz *civitas*, *oppida* i slobodnih zajednica (*libera villis*)¹, da

¹ Subotica se 1429. godine spominje kao *libera villa regis* u kojem stanuju *hospites et incolae regales* (Iványi, 1886/39-40)

bi se saslušali njihovi problemi, želje ili mišljenja radi donošenja posebnih zakona kojima bi se regulirali odnosi stanovnika gradova u pogledu prava, obveza i privilegija. Nakon ovog savjetovanja Sigismund je donio dekret, koji se naziva i Drugi Žigmondov zakon. Ovim dekretom je naloženo da se brojna *oppida* i *libera villa*, koja se nalaze na pravcu turskih upada, moraju hitno utvrditi i u tom cilju da se dignu na nivo *civitas*. Ponovno je potvrđeno pravo slobodne selidbe *jobaggi-ones* (kmetova-jobađa) iz grada u drugi grad ili selidbu sa sela u grad.

Najvažnija promjena za gradove je bila dobivanje statusa zemaljskog staleža, što je značilo da više ne potpadaju pod klasičnu feudalnu vlast kralja, već pod njegovu javnu vlast, i s dva su delegata mogli biti prisutni na Zemaljskom saboru. Od tada su se pod pojmom gradovi, u smislu državnog prava, podrazumijevali samo (slobodni) kraljevski gradovi (*libera civitas regis*). Sigismundovim dekretom regulirana je i sudska procedura i druga pitanja gradskog upravnog uređenja.

RAZLIKA IZMEĐU CIVITASA I OPPIDUMA

Pri pravnoj regulaciji ugarski kralj je početkom XV. stoljeća pravno uredio jednu urbanu pojavu, vodeći se antičkim principima, po

Zemun u tursko doba, početak XVI. stoljeća, zidom okruženi gornji i donji grad

kojima je zapadna civilizacija i nastala. Do tih vremena na cijelom teritoriju kraljevstva nastala su naselja s većim brojem stanovnika, na prirodno pogodnim lokacijama i na raskrižjima glavnih putnih pravaca. Takva naselja su bila i lokalni upravni i trgovački centri, ali većina nije bila okružena zidovima (eventualno su imali u centralnom dijelu naselja neku fortifikaciju od zemlje, drveta ili od čvrstog materijala). Jaka centralizirana vlast je kontrolirala izdavanje statusa slobodnog kraljevskog grada (*regum libera civitatis*), a jedan od kriterija dobivanja ovog statusa je bila i mogućnost da grad bude okružen zidovima, što je za većinu naselja bilo isuviše skupo. Znači gradom (*civitasom*) se smatralo ono naselje koje je bilo okruženo zidovima. Zato je za naselje koje nije bilo zidom okruženo, ili bi to predstavljalo skup pothvat, status *oppida* (zidom neokruženi grad) bilo najbolje pravno rješenje, jer je omogućavalo izvesne privilegije, a donosilo je i prihode vlasnicima. Naselja su dobivala i status *oppida privilegiata*.

»UZLET (I SRIJEMSKIH) GRADOVA«

Zahvaljujući ovoj regulaciji statusa naselja za pedeset godina vladavine Sigismunda broj oppiduma je narastao šest puta (s oko 50, već 1440. godine bilo ih je 300). Ono što treba još jednom istaknuti je to da *oppidumi* nisu prelazni oblici između grada i sela, oni su samostalna kategorija u tipologiji (nizijskih) gradova, s tom razlikom da su je prvenstveno stvorili agrarni proizvodni odnosi. Ekonomsku bazu ovih gradova je činila zemlja i njeno iskorištavanje, kao i zanatstvo i trgovina koji se vezuju uz poljoprivredu. Ovi gradovi, iako se u suštini (statusu) nisu mnogo razlikovali od sličnih gradova u ostalim dijelovima Europe iz tog doba, bitno su se razlikovali u »slici grada«.

U Srijemu znamo za šest zidom okruženih gradova: Ilok, Petrovaradin, Slankamen, Zemun, Mitrovicu i Vrdnik. Vlasnik Petrovaradina i Vrdnika je bila Kaločko-bačka nadbiskupija.

HRVATSKA KULTURNA, PROSVJETNA I PJEVAČKA DRUŠTVA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Obnavljanje rada

Piše: Dario Španović

Svoj bogati rad i djelovanje započeto 1886. godine HPD »Nada« prekinulo je početkom Prvog svjetskog rata kada je većina muških članova bila na raznim bojišnicama. Prva redovita skupština održana je 5. siječnja 1919. godine u prostorijama djevojačke pučke škole, a na njoj je za predsjednika izabran *Gustav Burjan* te su izabrani i novi članovi Upravnog odbora. U prvoj godini obnovljenog rada društvo »Nada« priredilo je tri koncerta i dvije predstave od kojih treba istaknuti koncert u čast proslave stogodišnjice rođenja hrvatskog glazbenika i skladatelja *Vatroslava Lisinskog*.

RAD OD 1920. DO 1925. GODINE

Godine 1920. i 1921. »Nada« je održala četiri koncerta, četiri zabave i nekoliko igrokaza u prostorima »Stare pivare« i hotela »Kovač«. Najveći posjet imao je igrokaz »Posljednji Zrinski« održan 30. travnja 1920. U godini 1922. HPD »Nada« je s ostalim hrvatskim društvima sudjelovalo u obilježavanju obljetnice smrti *Zrinjskog* i *Frankopana*. Mješoviti zbor je na zadušnicama pjevao rekvijem, dok je na akademiji mješoviti zbor otpjevao dvije hrvatske domoljubne pjesme. Iste godine »Nada« sudjeluje u dočeku biskupa *Antuna Akšamovića*, koji je prvi put nakon rata došao podijeliti sv. krizmu. Muški zbor je pjevao pjesmu »Hrvatskoj«, a ženski »Pozdrav domovini«. Drugi dan mješoviti zbor je pjevao

svečanu misu, a navečer na svečanom koncertu otpjevane su pjesme »Križari na moru«, »San« i »Primorski napjevi«. Sav prihod je išao u fond za izgradnju Hrvatskog doma. Treba naglasiti da je na skupštini 11. veljače 1923. donesena odluka da 30 posto prihoda s koncerta i predstava bude donirano za izgradnju Hrvatskog doma i da se svake godine priredi velika zabava od koje će sav prihod ići za izgradnju doma.

GODINA VELIKOG USPJEHA

Tijekom svake godine »Nada« je imala veliki broj nastupa, no, posebice treba izdvojiti 1925. kao najuspješniju po broju i značaju nastupa. »Nada« je sudjelovala na proslavi i posveti zastave Hrvatske obrtne omladine u Vinkovcima, gdje je mješoviti zbor sa svojih 40 članova otpjevao pjesme »Sud« i »Oj bosilje«. U Kukujevcima 14. lipnja »Nada« je održala koncert domoljubnih pjesmama i izveden je igrokaz »Jedna čaša čaja«. Tijekom godine »Nada« je sa svojim mješovitim zborom sudjelovala na proslavi

Tijekom svog rada HPD »Nada« je neumorno i s puno požrtvovanja radilo na širenju i procvatu hrvatske pjesme u Srijemskoj Mitrovici

tva iz ostalih mjesta. Na proslavi posvete Hrvatskog doma »Nada« je nastupila sa sljedećim pjesmama: »Jadransko more«, »Jadran«, »Hrvatskoj« i »Pozdrav domovini«.

SURADNJA S HPD-OM »HRVATSKA OMLADINA«

Na skupštini održanoj 26. ožujka 1933. godine odlučeno je s ciljem unapređenja hrvatske pjesme da HPD »Nada« stupi u zajedničku suradnju s Hrvatskim pjevačkim društvom »Hrvatska omladina«. Te iste godine ova dva društva održala su Uskrsnji koncert, Nikolinjsku veselicu i izlet na Frušku goru. Za zajedničku suradnju ova dva društva najzaslužniji su bili: *Franjo Rački*, *Ante Bobek*, *Paja Kovačić*, *Steva Hajnal* i *Srećko Luketić*. Od 1933. HPD »Nada« i HPD »Hrvatska omladina« imaju mnogobrojne zajedničke nastupe u gradu i diljem Hrvatske, ali istodobno svako društvo održava svoje zasebne koncerte i zabave. Od zajedničkih nastupa treba izdvojiti nastupe u Golubincima i Slakamenu održane 1936. godine povodom proslave stogodišnjice hrvatske himne, gdje je zajednički zbor od 70 članova pjevao hrvatske pjesme. Kroz svoj rad od 1886. do 1944. godine »Nada« je osim narodnih i svjetovnih pjesama gajila crkvenu glazbu i pjesmu te je često pjevala na misama nedjeljom i prigodom velikih blagdana. Tijekom svoga rada HPD »Nada« je neumorno i s puno požrtvovanja radilo na širenju i procvatu hrvatske pjesme u Srijemskoj Mitrovici.

IZGRADNJA HRVATSKOG DOMA

Godine 1928. društvo je sudjelovalo 25. lipnja na svečanim zadušnicama za ubijene hrvatske poslanike *Pavla Radića* i *Đuru Basaričeka*, gdje je pjevan rekvijem, a rekvijem je otpjevan ponovno na svečanim zadušnicama 20. kolovoza za *Stjepana Radića*. Dugogodišnja želja mitrovačkih Hrvata da imaju svoj dom ostvarena je 1928. godine njegovom izgradnjom. Na posveti 23. rujna sudjelovala su sva hrvatska društva iz Srijemske Mitrovice, kao i mnoga druš-

IZIŠAO PRVI BROJ »NOVE RIJEČI«

Novi časopis za književnost i umjetnost na hrvatskom jeziku

Ovih je dana izišao prvi broj časopisa za književnost i umjetnost »Nova riječ«. Riječ je časopisu na hrvatskom jeziku kojega je pokrenuo i realizira Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, uz logističku potporu NIU »Hrvatska riječ«. Glavni i odgovorni urednik »Nove riječi« je Tomislav Žigmanov, a zamjenik glavnog i odgovornog urednika je Vladan Čutura.

»Časopis će izlaziti dva puta godišnje (proljeće-ljeto i jesen-zima) u 500 primjeraka, a nastojat će se držati visokih uredničkih standarda i kada je u pitanju prezentacija književnih sadržaja i kada je riječ o tematiziranju književnih i umjetničkih fenomena«, kaže Tomislav Žigmanov.

Savjet časopisa čine književnici i znanstvenici iz Vojvodine, Hrvatske i Mađarske (Neven Ušumović – Umag, Mirko Sebić – Novi Sad, Stjepan Blažetin – Pečuh, Helena Sablić-Tomić – Osijek, Petar Vuković – Zagreb, Darko Vuković –

Novi Sad i Vojislav Sekelj – Subotica).

Uredništvo, u koje je uključen značajan broj mladih ljudi, čine Katarina Čeliković, Bernadica Ivanković, Mirko Kopunović, Nela Tonković, Ljubica Vuković-Dulić i Željka Zelić. Časopis je grafički oblikovao Darko Vuković iz Novog Sada, dok je pripremu teksta i prijelom radio Thomas Šuić.

Prvi broj »Nove riječi«, obujma 176 stranica, donosi tematski blok »Suvremena hrvatska kratka priča« o kojoj piše Neven Ušumović. U okviru temata predstavljene su sljedeći autori: Delimir Rešicki, Damir Karakaš, Zoran Malkoč, Roman Simić Bodrožić, Tanja Mravak i Olja Savičević-Ivančević. Časopis se bavi i »Novim ženskim pismom Hrvata u Vojvodini – pjesništvom« u kojem su zastupljene pjesnikinje Mila Markov-Španović, Blaženka Rudić, Željka Zelić, Anita Đipanova i Nevena Mlinko, dok u »Esejističkim obzorjima« Mirko Sebić u

eseju »Misao o ljubavi« promišlja teze suvremenoga francuskog filozofa Alaina Badioua o najvažnijem fenomenu čovjeka.

»Leksikografska obrada hrvatske književnosti u Vojvodini – primjeri iz prakse« naziv je cjeline koja iz pera Ivane Andrić-Penava predstavlja »Hrvatsku književnost u prvom svesku Biografskog leksikona Hrvata istočnog Srijemak«, a Tomislav Žigmanov piše »Četiri natuknice iz Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca (Književnost; Klasje naših ravni; Klarski, Josip; Kikić, Geza)«. U rubrici »Kritička čitanja interpretacija nasljeđa« Petar Vuković piše tekst »Veličina osujećenih – književna tradicija za bačke Bunjevce nehrvate«. »Hrvatsko-srpski odnosi – pogled izvana« je dio u kojem je objavljen tekst o »Kulturno-povijesnoj pozadini srpsko-hrvatskoga sukoba« poljske slavistice i kulturne povjesničarke Joanne Rapacke.

»Čitanja književne produkcije« cjelina je u kojoj se donose prikazi i recenzije desetak knjiga iz aktualne hrvatske književnosti u Vojvodini, a možete pročitati i »Književno-umjetnički dokumentarij (siječanj – svibanj 2013.)«, koji je zabilježila Bernadica Ivanković.

Uz časopis za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni«, kojega objavljuje Ogranak Matice hrvatske u Subotici, »Nova riječ« je druga publikacija ovoga tipa koja će se primarno baviti književnošću i umjetnošću vojvođanskih Hrvata.

D. B. P.

USPJEH HRVATSKOG KAZALIŠTA »HOTEL BULIĆ« U NOVOM SADU

»Rozamunda« najbolja na INFANT-u

Nagradu za najuspješniji eksperiment, odnosno predstavu u cjelini na 40. Festivalu alternativnog i novog teatra, INFANT-u, dobila je predstava »Rozamunda«, kazališta »Hotel Bulić« iz Hrvatske.

Žiri je jednoglasno donio odluku uz obrazloženje »da je redateljica Senka Bulić u predstavi moćnih glumačkih kreacija i raskošne vizualne ljepote sugestivno scenski prikazala vječni misterij muško-ženskog odnosa«. Predstava

»Rozamunda«, kako se navodi, čulno-kognitivno prenosi filozofiju nobelovke Elfride Jelinek na redateljski promišljen, senzitivan i duboko istinit način.

Ovogodišnji INFANT trajao je od 25. lipnja do 1.

srpnja. Festival je ove godine okupio goste iz Slovenije, Hrvatske, Makedonije, Republike Srpske, Velike Britanije, Portugala, Danske i Belgije, a u natjecateljskoj konkurenciji prikazano je ukupno 12 predstava.

D. B. P.

Promjena naziva i novo vodstvo

SUBOTICA – U pastoralnom centru »Augustinianum« u Subotici je prošloga tjedna održana izborna skupština Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«. Na skupštini su usvojene izmjene i dopune Statuta, a promijenjen je i naziv te ustanove. Umjesto dosadašnjeg Katoličkog instituta, ta ustanova Crkve u Hrvata Subotičke biskupije nosit će ubuduće ime Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«.

Na skupštini je također izabrano i novo predsjedništvo Društva koje čine: mons. *Stjepan Beretić*, predsjednik, dr. sc. *Josip Ivanović*, potpredsjednik, dr. sc. *Ivica Ivanković Radak*, tajnik, te *Lazar Cvijin*, rizničar. Izabrani su i pročelnici pojedinih odjela Društva kojih će namjesto dosadašnjih devet biti pet. Na čelu Bunjevačko-šokačke knjižnice »Ivan Kujundžić« bit će prof. *Katarina Čeliković*, *Petar Skenderović* rukovodit će Arhivskim odjelom »Lajčo Budanović«, Odjel za znanost, književnost i umjetnost »Josip Andrić« vodit će master književnosti i engleskog jezika *Kristijan Vekonj*. Na čelu Etnografskog odjela »Blaško Rajić« bit će prof. *Jelena Piuković*, a pročelnik Nakladničkog odjela »Ivan Evetović« bit će dr. sc. *Andrija Anišić*. Za članove Vijeća Društva izabrani su *Josip Štefković* i dr. med. *Marija Mandić*. Službu nadzora Društva vršit će *Franjo Ivanković*, *Ladislav Suknović* i *Ljubomir Mesaroš*.

Društvo ima svoje prostorije i djeluje u okviru pastoralnog centra »Augustinianum«. Kao prva aktivnost novoga vodstva Društva, najavljena je Književna večer koja će biti održana 8. kolovoza, a na kojoj će Društvo obilježiti 125. obljetnicu smrti svog naslovnika, biskupa *Ivana Antunovića*.

Likovnjaci »Kola« u Novom Žedniku

SUBOTICA – Članovi Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice održali su jednodnevnu likovnu koloniju u Novom Žedniku, u sklopu proslave tamošnjeg Dana sela. Kolonija je održana u subotu, 29. lipnja, u prostorijama Mjesne zajednice. Sudjelovalo je deset članova »Bunjevačkog kola«, koji su domaćinima darovali 15 nastalih radova. »Dan je prošao u radu, ali i u prijateljskom druženju. Vrlo su nas domaćinski dočekali i najavili suradnju s nama i iduće godine«, kaže voditeljica Likovnog odjela *Nedeljka Šarčević*.

Subotički »Biseri« najbolji na »Tamburica festu«

PETROVARADIN – Međunarodni festival »Tamburica fest«, koji je ove godine održan šesti put, ugostio je tamburaše iz: Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Mađarske, Rumunjske i Vojvodine. Između 11 orkestara koji su se natjecali, za najbolji tamburaški sastav proglašen je asanabl »Biseri« iz Subotice, dok je njihov član *Ante Crnković* dobio i nagradu za najboljeg basista.

Festival je proteklog vikenda, 28. i 29. lipnja, održan na Petrovaradinskoj tvrđavi, gdje se održava već nekoliko godina, iako je prije šest godina započeo u Deronjama.

Ansambl »Biseri« se ove godine prvi puta predstavio na ovome festivalu, iako već postoje postoje 15 godina. Na »Tamburica festu« su nastupili s tradicionalnim tamburaškim splotom »Ej zora zori«, »Anica ovce čuvala« i »Titiškino kolo«, kao i s njihovom novom autorskom pjesmom »Nije mi noć«, za koju je tekst i glazbu napisao *Josip Francišković*, dok aranžman potpisuje *Ante Crnković*. Također, izveli su i skladbu »Hora de concert« u kojoj je solist bio primaš *Zoran Šipoš*.

Nagrađeni orkestar čine: *Zoran Šipoš*, *Joso Šipoš*, *Nikola Perčić*, *Josip Francišković*, *Darko Bajić* i *Ante Crnković*.

Ž. V.

Izložba Uroša Đurića u Galeriji »dr. Vinko Perčić«

SUBOTICA – U Galeriji »dr. Vinko Perčić« u srijedu 10. srpnja, s početkom u 20 sati, bit će otvorena izložba multimedijalnog vizualnog umjetnika *Uroša Đurića* pod nazivom »Danas sam naletio ponovno na tebe i nemam predstavu što hoćeš«, uz prateći glazbeni program istoga autora. Izložba će biti otvorena do 11. rujna – ponedjeljkom, srijedom i petkom od 8 do 14 sati, a utorkom i četvrtkom od 8 do 19 sati.

Seminar bunjevačkog stvaralaštva u Tavankutu

TAVANKUT – U Tavankutu će od 16. do 20. srpnja biti održan II. seminar bunjevačkog stvaralaštva. Teme ovogodišnjeg seminara su: ples, glazba i izrada suvenira od slame, a cilj je stjecanje novog znanja i vještina voditelja i članova folklornih i tamburaških skupina koji plešu, sviraju ili žele naučiti plesati bunjevačke plesove u sredini koja je samo izvorište ovoga načina plesanja i sviranja, odnosno na njegovoj autentičnoj lokaciji. Organizator je Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Tavankuta, a projekt se održava uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Školarina je 25 eura po polazniku za sve dane, a smještaj je osiguran u višekrevetnim sobama u prostorijama Društva i mjesne škole, te u dvokrevetnim sobama u privatnim smještaju. Cijena punog pansiona je 13 eura po danu (noćenje je 4 eura, doručak 2 eura, ručak 4 eura te večera 3 eura). U cijenu školarine uračunati su i kava i bezalkoholno piće, mineralna voda i sok u stankama predavanja i u vrijeme obroka.

Svi zainteresirani mogu se prijaviti Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu »Matija Gubec« u Tavankutu, putem elektroničke pošte na adresu matijagubectav@gmail.com, putem telefona/faxa Društva (+381) 24/4767-048, izravno osobi za kontakt *Ivici Duliću* na telefon broj (+381) 64/14-84-144 ili elektroničkom poštom na adresu ivdulic@gmail.com. Adresa Društva je: HKPD »Matija Gubec«, Marka Oreškovića 10; 24214 D. Tavankut.

VELIKI JUBILEJ – 200 GODINA ŽUPNE CRKVE UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA U RUMI

Duhovno stjecište rumskih Hrvata

Danas je crkva u prilično lošem stanju i neophodna joj je obnova. Nužne su popravke kako krova, tako i fasade crkve što iziskuje znatna materijalna sredstva koja sama župna zajednica nema

Prva katolička crkva u Rumi – crkva Svetog Križa podignuta je u proljeće 1748. godine dolaskom njemačkih kolonista u Rumu, kad je na vlastelinstvu grofa Marka Pejačevića i nastala Nova Ruma. Ta crkva je bila mala, skromna i jednostavna bez tornja i ukrasa. Novac i materijal za crkvicu dao je grof Pejačević, a vjernici su dali radnu snagu i nešto skromnih prihoda. Do crkve je izgrađen i župnikov dom, mala kućica od čerpića s trščanim krovom. Svećenik je živio skromno od naturalnih davanja spahije, priloga vjernika i od vrta koji je obrađivao. Kasnije se stanje mijenja nabolje pa svećenik – franjevac ima oko 114 forinti prihoda. Prvi rimokatolički svećenik u Rumi bio je župnik *Martin Volf* koji se doselio s kolonistima. Kasnije se do 90-ih godina 18. stoljeća promijenilo više svećenika od kojih su se duže zadržali u Rumi župnik *Ivan Kovačević* (više od 35 godina) i *Martin Vice*, koji je župu vodio punih 60 godina sve do svoje smrti 1884. u 93. godini života.

Grof Marko Pejačević prije svoje smrti 1762. godine crkvi daruje tri zvona, tri svećeničke odežde i opravu, a u svom testamentu predviđa otvaranje rimokatoličke škole. Njegov nasljednik *Josip Pejačević* do 1769. godine crkvi daruje pozlaćenu odeždu i druge darove, određuje sesiju od 24 jutra oranica i 8 kosa livada za potrebe crkve i za župu odvaja svotu od 12 forinti godišnje. Župnička

zemlja ubrzo biva uzurpirana od strane seljaka koji za njeno korištenje župniku daju žito, zob i kukuruz. Prihodi svećenika se povećavaju 70-ih godina 18. stoljeća i iznose oko 200 forinti i veći su od crkvenih prihoda skoro dva puta, no konačno pitanje prihoda svećenika biva riješeno tek poslije nekoliko intervencija općine oko 1838. godine, iako je još 1820. župnik dobio zakonsko pravo na ugovornu sesiju, tj. na određenu površinu: okućnice, oranice i livade, kao i obveze u vezi toga.

CRKVENI PRIHODI

Izvori iz 1771. godine crkvu opisuju kao građevinu od drveta i lima, u dobrom stanju, a župni dom da je od čerpića i slame, ali udoban. Crkveni prihodi od 1790. do 1849. bili su od zavještanja vjernika, milostinje, raznih

priloga, oglašavanja, sprovođa i drugih ceremonija zvonjenjem, od interesa na pozajmljeni novac i dr. Vjernici su priloge najčešće davali u naturi, tkanini, raznoj robi i dr. Nabave su najčešće vršene kod rumskih trgovaca, ali i od Židova iz Novog Sada i od nekih katolika, neke odežde su kupovane čak u Beču ili Pešti. Glavni troškovi su bili na: svijeće, vosak, barut, prangije, ulje, tamjan, hostije, zvona, misna odijela, užad, popravke zgrade...

Josip Pejačević testamentom iz 1780. godine obvezuje svog nasljednika da podigne novu crkvu od tvrdog materijala.

NOVA CRKVA

Shodno tome grof *Sigismund Pejačević* namjerava 1791. godine otpočeti gradnju, ali kako općina nije

uspjela osigurati radnike i podvoz, on od toga odustaje i sakupljeni novac za gradnju stavlja pod interes. Kada je stara crkva dotrajala, a kapital pod interesom još više narastao, njegov sin *Ivan Nepomuk Pejačević* odlučuje sagrađiti novu crkvu s 2000 mjesta. Projekt je izradio jedan bečki arhitekt i u proljeće 1811. počinje se s gradnjom. U gradnji sudjeluju svi rumski zidari i pomoćnici pod nazočnošću zidara iz Beča *Alberta Baera*. Kolovoza 1813. crkva je završena i posvetio ju je đakovački biskup. Unutarnje ukrašavanje crkve išlo je postupno i ona je postala jedna od najljepših crkava u zemlji, a do nje je podignut i lijep župni dom.

Orgulje za crkvu su nabavljene znatno ranije već 1795. godine, kao i neke od slika, i to najvjerojatnije od slikara *Jovana Pantelića* od 1801.

Iskušenja i nedaće

U posljednjih više od 20 godina velika iskušenja i nedaće nisu zaobišli ni ovaj sakralni objekt – više puta je bio izložen barbarским nasrtajima, ulazna vrata su minirana, jednom prilikom je i unutrašnjost crkve, kao i kipovi, bila teško oštećena, ali i ta nesretna vremena su, nadamo se, iza nas.

Požar

Crkva je 29. lipnja 1872. godine teško oštećena u požaru koji je izbio zbog prangijanja tijekom proslave imendana Marka Pejačevića. Ostalo je zabilježeno da je tada službu u crkvi vršilo tri svećenika, a pjevao je i crkveni zbor. Izbijanje ovog požara poslužilo je i kao neposredan povod za osnivanje vatrogasnog društva u Rumi. Crkva je brzo poslije požara obnovljena i popravljena i služi kao duhovni stožer rumskih katolika i dan-danas.

mramoriranje i pozlaćivanje oltara i svijećnjaka. Slikar *Vinenc Dojčer* je slikarske radove izveo na glavnom oltaru, a stolar *Jozef Hinteršek* u proljeće 1836. podiže drvenu konstrukciju za dva bočna oltara i izrađuje okvire za oltarske slike. Za jedan od tih oltara izrađena je slika Ivana Nepomuka Pejačevića 1834. godine. Tijekom 1843. kipar *Eduard Skladarš* je uradio ornamentiku na bočnim oltarima. Kip Dobrog pastira je izrađen tijekom 1847., a do 1848. bečki kipar *Jozef Kempel* je izradio 10 kipova za glavni oltar.

Godine 2003. u dvorištu crkve je sagrađen i moderni i lijepo uređeni pastoralni dom svetog *Leopolda Mandića*, zaštitnika rumske župe, tako da je duhovni život rumskih katolika i time još više obojačen.

Danas je crkva u prilično lošem stanju i neophodna joj je obnova. Nužne su popravke kako krova, tako i fasade crkve što iziskuje znatna materijalna sredstva koja sama župna zajednica nema te je svaka pomoć, kako od lokalne samouprave, pokrajine, tako i od svih građana dobre volje više nego dobrodošla, kako bi u godini ovog velikog jubileja makar započela obnova crkve i ona dobila neko novo ruho.

Priredio: Nikola Jurca prema knjizi »Ruma u središtu Srema« skupine autora

do 1806. Godine, jer se njegovo ime navodi u pregledu crkvenih izdataka za 1805. Unutarnje oslikavanje i nabava crkvenih predmeta traje od 1825. pa sve do revolucije 1848./49. godine, kada je prikupljen novac za glavni i bočne oltare, njihovo podizanje i ukrašavanje slikama i kipovima. Najveće popravke na crkvi su izvršene 1833.

kada je popravljen krov, a izrađena su i postolja za veliko zvono, križ i druge dijelove tornja. U Gracu je 1835. godine kupljeno veliko zvono. U ukrašavanju crkve sudjeluje niz poznatih majstora, slikara i kipara.

Anton Hening je od 1826. do 1827. obavio zidarske radove na glavnom oltaru, a *K. Inglikhofer*, kipar, izvajao

je kip Uskrsnuća Kristovog. Tijekom 1829. akademski slikar *Konstantin Pantelić*, sin Jovana Pantelića, i štićenik karlovačkog mitropolita *Stefana Stratimirovića* i *Lukijana Mušickog*, uljepšao je unutrašnjost crkve slikanjem zraka, rozeta, anđeoskih glava, oblačića, plamenova i sl. Svetog Vendelina je naslikao 1841., a 1843. je izvršio

ĐAKONSKO I SVEĆENIČKO REĐENJE U SUBOTIČKOJ KATEDRALI

Mladomisnik s Bikova

Na blagdan Sv. Petra i Pavla 29. lipnja, u subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske subotički biskup mons. *Ivan Penzeš* za svećenika je zaređio vlč. *Vinka Cvijina*. Novozaređeni svećenik dolazi s Bikova, maloga mjesta pokraj Subotice, iz župe Uznesenja Blažene Djevice Marije. Vinko Cvijin je rođen 10. studenoga 1988. godine od oca *Ivana* i majke *Veronike* rođene *Marjanušić*, te u svojoj obitelji ima brata i dvije sestre. Prva četiri razreda osnovne škole pohađao je na Bikovu, a više razrede u Aleksandrovu u OŠ »Sveti Sava«. Nakon osnovne škole upisao je Klasičnu gimnaziju »Paulinum« u Subotici, a potom svoje školovanje nastavlja na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu. Prošle godine u listopadu zaređen je za đakona u Đakovu, te je svoju đakonsku službu obavljao u Čantaviru, gdje je i sada.

Foto: Vedran Jegić

Mladu misu služiti će sutra, 6. srpnja, u Gospinom svetištu na Bunariću, s početkom u 10,30 sati.

Istoga dana, pod svečanom svetom misom na mađarskom jeziku za svećenika je zaređen vlč. *Tibor Zsúnyi*, dok je za đakona zaređen *István Kurin*.

Ž. V.

IN MEMORIAM

Svetlana Nedimović

Ravnateljica Osnovne škole »Ivo Lola Ribar« u Plavni

1972. – 2013.

U nedjelju, 30. lipnja, u jutarnjim satima iznenada je preminula Svetlana Nedimović.

Pokazivala je osobiti smisao za kulturu te je podjednako vrednovala sve nastavne predmete, nastojeći da učenici maksimalno iskažu svoju darovitost na školskim priredbama i izvannastavnim aktivnostima.

Pokopana je u ponedjeljak, 1. srpnja, na mjesnom groblju u Plavni, ostavivši značajan trag u mnogim područjima djelatnosti, kako u školi tako i u samome mjestu, a u trajnom sjećanju ostat će u povijesti hrvatske zajednice ovoga kraja.

Z. Pelajić

Devetnica u čast bl. Marije Petković

U crkvi svetoga Roka u Subotici 1. srpnja počela je Devetnica u čast blažene Marije Petković i 10. obljetnice njezina proglašenja blaženom. Svaki dan prije svete mise je klanjanje, krunica ili prigodan program.

Petak, 5. srpnja - na Dan duhovnih zvanja, sat vremena prije svete mise je euharistijsko klanjanje, a u 17,30 je sveta misa za duhovna zvanja u Družbi Kćeri Milosrđa.

Subota, 6. srpnja - na Dan molitve za duše u čistilištu, u 7,30 je krunica uz meditaciju, a u 8 sati sveta misa za duše u čistilištu.

Nedjelja, 7. srpnja - na Dan obitelji, Dan beba, djece i Dan života, u 9 sati je sveta misa za djecu i obitelji, u 16,30 sati

krunica, a u 17 sati sveta misa za bebe i njihove obitelji (na ovu misu pozivaju se osobito one obitelji koje su bile na blagoslovu trudnica). Nakon obe mise u 9 i u 17 sati bit će blagoslov djece u kapeli bl. Marije Petković.

Ponedjeljak, 8. srpnja - na Dan neplodnih bračnih parova, u 17 sati je molitva za život za neplodne bračne parove i za trudnice s rizičnom trudnoćom, a u 17,30 sveta misa za bračne parove koji žele, a ne mogu imati djece.

Utorak, 9. srpnja - na blagdan blažene Marije Petković, zaštitnice naših sestara, vrtića i suzaštitnice župe, u 17 sati je prigodni program u čast bl. Marije Petković, a u 17,30 koncelebrirana sveta misa. Poslije mise je iskazivanje štovanja Blaženičinim moćima u njezinoj kapelici.

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Isus je za vrijeme svog javnog djelovanja navijestao kraljevstvo Božje te zahtijevao nasljedovanje. Da bi prikupio što veći broj sljedbenika nikada nije uljepšavao ono što ih očekuje ako krenu za njim. Jasno je uvijek naglašavao da onaj koji ide za njim može očekivati puno poteškoća i protivština na ovom svijetu, ali plaća ga čeka na nebu. Tako smo čitali u evanđelju prošle nedjelje kako Isus vrlo realno govori o tome što znači biti njegov nasljedovatelj, a ove nedjelje on, isto tako bez uljepšavanja, govori svojim učenicima što ih čeka na putu na koji ih šalje.

RADNICI NA BOŽJOJ NJIVI

Isus šalje svoje učenike da navijestaju blizinu kraljevstva Božjeg i pri tom ih upozorava na sve poteškoće koje će susretati na svome putu. On ništa ne uljepšava niti lijepim obećanjima pokušava povećati njihovu spremnost. Ne skriva im da će se nekad osjećati kao „janjci među vukovima“ (Lk 10, 3) i da će biti gradova u kojima neće biti dobrodošli (Lk 10, 10). Ali, to neće uzdrmati sigurnost učenika, jer ta sigurnost ne počiva ni u kesi ni u torbi (usp. Lk 10, 4), nego dolazi

»Žetva je velika, a radnika malo...« (Lk 10, 2)

od onoga koji ih šalje i od navještaja koji im je povjeren.

Isus narod koji je potreban spasenja uspoređuje s njivom koja je zrela za žetvu (usp. Lk 10, 2). Dakle, svijet je Božja njiva, a Bog je sijač. Bogu trebaju oni koji će, u njegovo ime, raditi u žetvi. Radnici Božje žetve su svi svećenici, redovnici i redovnice. Isus poziva: »Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju« (Lk 10, 2). Ovaj Isusov poziv je bezvremenski, koliko je vrijedio u njegovo vrijeme, toliko vrijedi i danas. Molimo za duhovna zvanja. Klima suvremene kulture ne pogoduje odazivu mladog čovjeka na Božji poziv. Jer, krenuti u Božju žetvu znači odreći se karijere, profita i mnoštva udobnosti koje nudi suvremeni svijet.

A kada se netko toga svega odrekne mora se susresti s mnoštvom iščudenih lica svojih bližnjih uz koja nerijetko ide i nedostatak potpore. Stoga možemo zamisliti kako je mladom čovjeku teško, pa čak i neugodno, ostaviti sve i krenuti u Božju žetvu. Nikada nije bilo lako biti svećenik, redovnik, časna sestra, svako vrijeme nosi svoje izazove i poteškoće. Zato Isus kaže: »Molite...« Potrebno je moliti za sve one koji su pozvani da smognu snage i odazovu se pozivu. Ali, moliti treba i za one koji su se pozivu odazvali. Jer, i oni se danas

često osjećaju kao »janjci među vukovima«, neprihvaćeni i neshvaćeni. Potrebno im je mnogo duhovne snage da nadvladaju poteškoće svoga poziva i ostanu vjerni radnici na Božjoj njivi. Svaki nam je svećenik od Boga poslan, služi nam u Božje ime, stoga neka nam ne bude

teško moliti za njih, za ove koje imamo i za nove koje će nam Bog poslati.

BRIGA ZA VJEČNOST

Čitamo u evanđelju da Isus učenike šalje bez kese, torbe i obuće i napominje im: »Ne prelazite iz kuće u kuću« (Lk 10, 7). Koliko god da se čini čudnom ova napomena, ona ima svoje opravdanje. Prva kuća u koju učenici budu primljeni u nekom mjestu treba ostati njihovo boravište. Jer, njihova je zadaća navijestati Isusovu poruku, a ne tražiti za sebe udobnost. U tom smjeru

ide i savjet: »Jedite što vam se ponudi« (Lk 10, 8). Isus ne želi da briga za materijalno zasjeni brigu za kraljevstvo Božje. Učenici se moraju posve osloniti na Božju providnost, a svu brigu usmjeriti na svoje poslanje.¹

Na što mi moramo usmjeriti svoju brigu? Dakako da treba brinuti o tom što ćemo jesti i gdje ćemo živjeti. Ali to nam ne smije biti prva briga. Bog želi biti naša prva briga. On želi da brinemo o tome kako ćemo mu biti blizu, kako ćemo u njegovu blizinu dovesti naše obitelji i prijatelje. I u konačnici, kako ćemo, ovdje na zemlji, zaraditi ulazak u nebesko kraljevstvo. Sve druge zarade ostaju na zemlji, stanovi, kuće, vikendice, lanci zemlje i automobili. Jedina zarada koju Bog gleda jest ulazak u kraljevstvo nebesko.

To je i jedina zarada koja je vječna, sve je drugo prolazno. Pa se onda možemo zapitati: »Za čim jurcam ovdje na zemlji? Isplati li se to?« Svatko zna svoj odgovor.

Nije Bog protiv toga da mi budemo imućni i da lijepo živimo, ali to ne smije postati smisao našeg života. On ne želi da ga zanemarujemo zbog stvari koje su od njega manje važne. Ne želi da prolazne stvari postanu naši bogovi te nas odvrte od njega, jedinog pravog Boga.

¹ Usp. Ivan DUGANŽIĆ, *U radosti naviještene riječi*, Zagreb, 2006., 136.

ŠTO VOLITE KUHATI, PODIJELITE S NAMA!

Dodir zemlje i dodir žita

Ljeto nam je stiglo baš kao u pjesmi, želimo udahnuti dašak ljeta u našu rubriku, želimo biti vani, uživati u mirisima, travi, cvijeću.... Današnja gošća rubrike je *Jozefina Skenderović*, umirovljenica, poznata slamarka, pomalo glumica, vrtlarka i još štošta. Učinila nam se pogodnom osobom za početak nove ljetne, laganije, malo opuštene sheme. Promijenit ćemo malo enterijer, nećemo boraviti mnogo u kuhinji, boraviti ćemo u vrtu, na terasi, ili nekom dragom kutku, manje ćemo kuhati, a više se družiti, pričati o hobijima, nekim željama ostvarenim ili neostvarenim, kuhat ćemo nešto malo, jer na koncu ipak moramo.

Jozefina nas je srdačno primila, no pozornost nam je odmah privukla svježe pokošena trava, naša sugovornica je bila vrijedna. Jedan dio njenog dvorišta ima posebnu namjenu, a to je njeno žito iz kojeg crpi svoje kreacije, ideje, koje pretlače u slike u slami. Ove godine joj je žito lijepo rodilo, iako kaže da su ga ove kiše malo oborile.

Još jedan detalj privlači pozornost kada ste vani na otvorenom, pa još u nečijem dvorištu, puno toga se da zamijetiti, kao primjerice malen, nezgrapan čardak. Posustao je malo pod teretom vremena i godina, no to mu ne umanjuje ljepotu. Rijetkost je vidjeti čardake, oni nestaju kao i salaši, ali ovaj Jozefinin još stoji, odolijeva godinama, no još uvijek dobro služi za

pohraniti slamu, ima dobru ventilaciju, letvice se drže... a idiličnu sliku u cijeloj ovoj kompoziciji podiže okoliš s cvijećem koje ga uljepšava i krasi.

S proljeća vrt je njena pasija, njena strast. »Volim dodirivati zemlju golim rukama, osjetiti ju. Kad dođe proljeće ne mogu odoljeti, ne znam raditi u rukavicama, nisam neka 'gospoja'. Volim osjetiti zemlju, zaprljati se. Imam mnoštvo rukavica, ali to nije to.« Primjetan je njen uloženi trud, vidi se da je cvijeće njegovano i s ljubavlju uzgojeno.

KAKO JE I KADA SVE POČELO...

»Sve je počelo prije 33 godine, tamo neke davne 1979. godine. U to vrijeme *Ana Crnković* je držala slamarsku sekciju u Tavankutu. Zaposlila sam se u tavankutskoj Osnovnoj školi 'Matija Gubec' kao nastavnica. Djeca su pohađala tečaj slamarstva, pa sam i ja pomislila, tada kao mlada nastavnica, što ne bih

pokušala, onako iz znatiželje. Ako mogu ta djeca, mogu i ja. Tako je sve počelo.»

Što se trenutačno dešava, dalje nam priča Jozefina udobno smještena u svome naslonjaču. »U gužvi sam, radim krunu za tavankutsku Dužijancu, krunu za centralnu, gradsku Dužijancu u Subotici za katedralu, misli su mi okupirane slikom koju planiram izraditi za koloniju, koja se održava po 28. put. Tako da je ovo vrijeme velike gužve.«

Što je novo u Udruzi »Matija Gubec«, kako funkcionira slamarska sekcija? »Sastajemo se tijekom cijele godine, jedan puta tjedno, uvijek utorkom od 16-18 sati, u prostorijama Hrvatske čitaonice. Mladih uvijek ima, novih uvijek ima. Sekcije funkcioniraju i u Tavankutu, kako za mlade tako i za starije. Odmaramo se, ako se to tako može reći, poslije Dužijance do početka školske godine, to nam je neki odmor.«

Hvali *Ladislava Suknovića* i ono što on čini za njih, za Udrugu općenito. S obzirom da sada postoji Galerija, mogu ponuditi slamu kao turistički

proizvod toga kraja. Apliciraju na natječaje, na taj se način financiraju i priskrbuju nedostatna financijska sredstva za rad. Spomenula je i *Ivicu Dulića*, njegovu suprugu Ljubicu, jednom rječju tu je sada jedna skupina mladih koji guraju ovu priču. Presretna je i dodaje da je to jedan dobar spoj mladosti i iskustva.

»Jer slama, njeni korijeni su na salašu, u selu, prisutni smo i u gradu kroz izložbe, tu je Dužijanca. Ako ćemo gledati da je organizirano slamarstvo počelo u Tavankutu davne 1961. godine, bila bi nepravda da se to zaboravi, jer nije Tavankut jedino selo gdje se sa slamom počelo raditi, ali Tavankut je okupljao slamarke iz okolnih sela - Đurđina, Žednika... Gupčeve slamarke nisu samo iz Tavankuta. Te davne 1961. godine grupa ljudi je to uočila, prepoznala, tu su u to vrijeme bili *Stipan Šabić*, *Naco Zelić*, *Jandrić*. Mada su glavni nosioci bili *Stipan Šabić* i *Naco Zelić*. Znači, oni su to prepoznali, nije bilo lako te 1961. godine. Struja je stigla u selo '59, '60. godine, na salašima još

peći 30-35 minuta na 180 stupnjeva. Gotov kolač posuti šećerom u prahu, ili zaliti čokoladom. Sezona je voća, možete dodati i neko voće u ovu smjesu.

DIJELIMO S VAMA DANAŠNJI RECEPT SA SLIKOM ! BRZI KOLAČ

Potrebni sastojci:

1 šalica ulja / 1 šalica mlijeka / 1 šalica šećera / 2 šalice brašna / 1 čajna žličica sode bikarbone / 2 žlice pekmeza / 2-3 jaja

Priprema:

Sve sastojke pomiješati. Sipati u podmazani pleh i

Piše i uređuje: Branka Dulić

nije bilo struje, bio je to veliki entuzijazam okupiti te žene, održavali su mini kolonije, uglavnom vikendom. Da nije bilo onog, ne bi bilo ovog.« Da, istina je, kako je Jozefina pojasnila, da netko nije prepoznao tu vrstu umjetnosti, izričaja u slami tada, danas ne bismo niti mogli pričati o tako nečemu, niti danas sve to postići i tako je uzdići.

Na pitanje gdje su joj sve radovi bilo je teško dati odgovor, jer su odista svagdje, čak je prilikom posjeta pape Hrvatskoj jedna slika otišla s njim.

»Moji su motivi Bunjevke kako god okreneš, još nisam to iscrpla, taman smislim neću to više, i onda odem u muzej i opet moram to, stalno mi se to vraća, to je nešto što me drži. Jako se pravim važna, moram to istaknuti, ponosna sam primjerice na moje krune. One su moj mali doprinos.«

PUTOVANJA, GLUMA I NEŠTO MALO KUHANJA....

»Ono što mi je slama dala to su ta putovanja, poznanstva, obišla sam pola Europe sa slamom. Za svjetski skup izviđača 2007. godine sam

bila u Jamboree-u, u Engleskoj. Pozvali su me, jer dok sam radila u školi vodila sam izviđače. Država Srbija je također bila sudionik tog skupa. Svaka zemlja je nešto predstavljala, mene su zvali kao bivšu slamarku iz Srbije. Bilo je ukupno 12 radionica. Osobno sam imala svoje radionice, dolazile su mi grupe, sve je bilo izuzetno organizirano.«

Kada je riječ o glumi, i do toga je došlo slučajno. »Budući da držimo sekciju u Hrvatskoj čitaonici, trebao im je netko mojih godina za ulogu, ja sam se nešto nećkala, kao nisam ja za to i tako, no uspjeli su me nagovoriti, i tako sam ušla u tu priču. Uživam i u tome.«

O kuhanju u jednoj rečenici. »Kuham jer moram, inače ne volim kuhati, slobodno to napiši.« Bilo nam je simpatično, ona odista tako misli. Recept koji dijeli s nama je lagan, ljetni, brzinski, kao i

naziv kolača, a kako je ljeto i ne želimo dugo boraviti u zatvorenom, kraj štednjaka i pećnice, predlažemo da ga

isprobate i brzo pobjegnute van u neku hladovinu, naravno s obveznom šnitom kolača.

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke ortodontske usluge

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

POLIKLINIKA Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 0600/553-774, 0600/567-465

Badawi

Ponedjeljkom i petkom **POPUST 20%**
na pedijatrijski, ginekološki i opći pregled!

od 1991 sa vama!

Poliklinika za vašu obitelj

VLADA VOJVODINE BILA DOMAĆIN MEĐUREGIONALNE KONFERENCIJE

Četiri motora Europe

Izražena je spremnost za suradnju u području ekoloških tehnologija i razvitka potencijala korištenja biomase

Vlada AP Vojvodine bila je 1. i 2. srpnja domaćin velike međuregionalne konferencije pod nazivom Misija Četiri motora Europe u okviru Strategije Europske Unije za Dunavsku regiju.

»Četiri motora Europe« je veliki međuregionalni projekt, koji postoji od 1988. godine. Ovu udrugu regija čine četiri industrijski veoma razvijene europske regije – njemački Baden-Württemberg, španjolska Katalonija, talijanska Lombardija i francuska regija Ron-Alpi. Predsjednici tih regija potpisali su prije 25 godina sporazum o razvitku ekonomske suradnje, a poseban akcent stavljen je na razvitak tehnologija. Cilj regionalne suradnje je povećanje ekonomskog rasta kroz suradnju unutar ovih regija i kroz suradnju s drugim regijama, tako što se organiziraju zajedničke političko-ekonomske misije.

ZNAČAJNE OSE RAZVITKA

Ove godine predsjedavajuća je bila regija Baden-Württemberg. Izaslanstva iz spomenutih regija, kao i izaslanstva nekoliko regija iz Mađarske, Rumunjske i Hrvatske sudjelovala su u radu konferencije. *Peter Fridrih*, ministar za federalne poslove, Europu i međunarodne odnose njemačke pokrajine Baden-Württemberg, naglasio je da je veliki uspjeh za regije koji čine Četiri motora što im je pošlo za rukom

konferenciju organizirati u Vojvodini, u Novom Sadu. »Mi ovdje spajamo dvije značajne razvojne ose razvitka Europe. Pristupanje Hrvatske Europskoj Uniji pokazuje da temeljni model razvitka regionalne suradnje donosi rezultate i uspjeh. Činjenica da su na današnjoj konferenciji u Novom Sadu nazočni predstavnici četiri regije iz zemalja članica Europske Unije, koji zajedno s predstavnicima regija iz Rumunjske, Mađarske i Hrvatske, govore o međuregionalnoj suradnji, pokazuje da je takav oblik suradnje od velikog značaja za daljnje europske integracije.« *Gérard Perrissin-Fabert*, predsjednik Povjerenstva »Europa, međunarodni odnosi i solidarnost« iz francuske regije Ron – Alp, je kazao da zajedničkim snagama treba raditi na smanjenju nezaposlenosti, prije svega mladeži u Europi, te da Srbiji i Vojvodini može pomoći višegodišnje iskustvo koje u toj području imaju članice Četiri motora.

NOVE STRATEGIJE

Mario Melacini, ministar za industriju, istraživanje i inovacije talijanske regije Lombardija, izjavio je da je važno sudjelovati u ovom projektu jer se tako stvaraju nove strategije za Srbiju i Vojvodinu. »Pozvali smo sedam kompanija iz Lombardije za koje se nadam da će moći i htjeti investirati u Vojvodinu, te da će zajedno s vojvođanskim kompanijama naći zajednički interes, prije svega u IT sektoru, u sektoru obnovljive energije i sektoru poljoprivrednih strojeva i preradi hrane. Ova konferencija dobro je mjesto da započnemo sa strategijama i sa sinergijama, koje će uključiti, s jedne strane Italiju i Lombardiju, a s druge strane Vojvodinu, i da ćemo 2015. godine Vojvodinu vidjeti na EXPO-u«, rekao je ministar Melacini. Predstavnici Osječko-baranjske županije, zamjenik župana *Dragan Vulin* i zamjenik župana

Vukovarsko-srijemske županije *Dorđe Ćurčić*, govorili su o prednostima ovih područja, o sredstvima koja su povučena iz fondova EU, kao i o planovima nakon ulaska Hrvatske u EU.

U zaključcima konferencije izražena je spremnost da se podrže napor regija Zapadnog Balkana u približavanju Europskoj Uniji i da se podijele iskustva, institucionalna rješenja, znanja i transfer stručnog znanja s AP Vojvodinom. Područja koja su istaknuta kao posebno bitna jesu korištenje strukturnih i kohezijskih fondova Europske Unije, razmjena na razini regionalnih i lokalnih vlasti, izrada projekata i potpora poslovnim vezama, strategija inovacija, upravljanja klasterima, transfera tehnologija i potpore inovacijama. Izražena je spremnost za suradnju u području ekoloških tehnologija i razvitka potencijala korištenja biomase.

M. H.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Ivan Andrašić

Posljednji apatinski šoperi

Naći se u radioni vitalnog sedamdesetsedmogodišnjeg Marka Bokana, najstarijeg apatinskog graditelja drvenih čamaca, osobit je privilegij. Na zidovima ove radione čuvaju se izbljedjele fotografije, koje svjedoče o povijesti gradnje mnogih vrsta dunavskih plovila. Čika Marko čuva i makete čikli, manjih ribarskih plovila, koje svjedoče o njegovom velikom graditeljskom umijeću. Njegovo se ime vezuje i uz nastanak prvog »apatinca«, najcjenjenijeg malog plovila na slatkim vodama.

»Početkom šezdesetih godina u masovniju uporabu su ušli 'Lamovi' motori, a oni se nisu mogli smjestiti na klasičnu čiklu, jer je bila zaobljena s objiju strana. Zbog toga sam došao na ideju izravnati zadnji dio čamca, gdje je ugrađena daska za motor i tako je nastao 'apatinac', priča nam Marko Bokan.

PRIČA O ŠOPERIMA (BRODOTESARIMA)

Umirovljen je s radnog mjesta poslovođe odjela gradnje i održavanja plovila u ribarskoj

centrali u Apatinu. Centrala je u to vrijeme upošljavala oko 150 ribara, raspoređenih od Batine do Dalja u Hrvatskoj. Iako je u mirovini već petnaestak godina, Marko i dalje druguje s Dunavom i čamcima. Vrlo je ugodan sugovornik, živa povijest apatinskog brodograditeljstva. »Prve plovne objekte na Dunavu gradili su samouki majstori, ribari za svoje potrebe. Zanatske radionice za izgradnju većih plovinih objekata otvarali su srednjovjekovni feudalci, a za to razdoblje vezuje se i gradnja prvih vodenica na Dunavu. Razvojem trgovine promet na Dunavu se sve više intenzivira, pa je rasla i tražnja za plovilima svih gabarita. Tako je početkom XVIII. stoljeća u Apatinu za potrebe vojne pozadinske baze i ribarske centrale otvorena veća bro-

dotsarska (šoperska) radiona za gradnju lađa za prijevoz brašna i ribe do podunavskih vojnih garnizona«, priča čika Marko, pokazujući staru fotografiju posljednjih apatinskih šopera (brodotsara).

Dolazak njemačkih kolonista, bivših lađara i brodograditelja s gornjih tokova Dunava i Rajne, apatinsko je brodograditeljstvo doživjelo novi procvat. Njemačkim majstorima priključivali su se i mnogi novi iz lokala i otvarale su se mnoge nove radione. »U Apatinu je tada bilo više manufakturnih radionica u kojima su se združenim radom brodotsara (šopera), kovača, stolara i drugih gradili razni plovni objekti. Najpoznatije su bile radione obitelji Edjed, Ilik i Hrmanuc, a kasnije i drugi. Ove su se radione nalazile na većem pla-

tou pored ribarske centrale na obali i taj plato potomci starih Apatinaca i danas nazivaju šoperplac. Najtraženiji proizvodi ovih radiona bile su specijalne lađe drvarice, velike zapremine i nosivosti, te lađe ribarice, namijenjene transportu i skladištenju viškova ribe. Najveći uspon apatinski brodograditelji zabilježili su početkom XX. stoljeća, nakon završetka radova na prokopavanju kanala Beždan-Sombor-Vrbas-Bečej. Za potrebe ovog kanala izgradili su sve plovne objekte, a mnoge lađe koje su tih godina plovile Dunavom, Savom, Tisom i Dravom bile su izgrađene u ovim radionicama i svojom kvalitetom širile ugled apatinskih brodograditelja. Prvi ozbiljan udarac apatinskom brodotsarstvu zadala je industrijska revolucija. Uvođenje parnog stroja u plovību i uspostava željeznice dovele su do propadanja ovih radiona, koje su uspjele preživjeti do polovice XX. stoljeća«, lagano se prisjeća čika Marko, sada već uz hladni špricer u obližnjem »Šaranu«.

POSAO U KRVI

Tradiciju gradnje manjih plovila Marko Bokan je nastavio u svojoj privatnoj radioni. »Ovaj posao mi je u krvi. Istina, zbog godina su mi malo oslabile i ruke i oči, ali ipak srce brže zakuca kad se nađem u radioni. Kolikogod sam čamaca izgradio, svaki mi u sjećanjima zauzima zasebno mjesto. Osamdesetih godina prošloga stoljeća znao sam izraditi i po četiri 'apatinca' mjesečno, sve za poznate kupce. Od toga posla moglo se itekako dobro živjeti«, s uzdahom završava priču Marko Bokan.

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu
551-045
Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Pčele i med

Pčele moraju oprašiti oko 2 milijuna cvjetova da bi proizvele pola kilograma meda.

Koliko hrane pojede čovjek za života?

Čovjek u prosjeku za života pojede 50 tona hrane raspoređene u više od 87.000 obroka, a za stolom ukupno provede osam godina.

Zašto se utičnica ne smije dirati mokrim rukama?

Voda i struja nikada ne smiju doći u dodir, jer voda provodi struju, što može dovesti do strujnog udara.

Jeste li čuli?

U HKC-u »Bunjevačko kolo« ponovno se pleše

Kako smo i najavljivali, dječja folklorna sekcija HKC-a »Bunjevačko kolo« počela je s radom. Za sve zainteresirane probe su utorkom i petkom od 19 sati, a s djecom radi Anica Čipak. Dođi i ti, čekamo te!

»Dužijanca malenih 2013.«

Ovoga vikenda nas očekuje veliki događaj, naime, u subotu i nedjelju, 6. i 7. srpnja, održat će se »Dužijanca malenih«, koja je organizirana u okviru »Dužijance 2013.« Djeca će u subotu prije podne boraviti u Maloj Bosni na etno salašu, a navečer s početkom u 20 sati će na gradskom Trgu slobode u Subotici biti predstavljeni ovogodišnji mali bandaš i bandašica. Nakon toga slijedi folklorna večer na kojoj će nastupati dječje folklorne skupine. Slavlje se nastavlja u nedjelju, 7. srpnja, svetom misom u katedrali. Ukoliko ne sudjeluješ na ovoj manifestaciji, doći i podrži svoje prijatelje!

Sedam divnih dana

Školska godina privedena je kraju, pa valja svoje vijuge malo opustiti. Djeca su naporno radila cijele godine, a roditelji su bili uz njih i pomagali im, svi skupa zaslužili su odmor. Odmor gdje su se opustili, odmorili, kupali, igrali, te više vremena posvetili Gospodinu. Djeci i mladima hrvatskih odjela, te njihovim roditeljima, ovaj odmor je omogućila udruga »Stopa« uz podršku udruge »Naša djeca« i HNV-a. Sedam divnih dana proveli su u franjevačkom samostanu sv. Frane, na otoku Cresu u istoimenom gradu. Velika srca ih je dočekao, primio i ugostio pater Zdravko.

Tijekom ovoga odmora za tjelesu kondiciju i sportske aktivnosti bio je zadužen nastavnik tjelesne kulture Tomislav Rac, a kao zahvalu za sve primljene darove djeca i mladi su, uz vodstvo učiteljice Ane Čavrgov, domaćinima priredili oproštajnu priredbu.

Tijekom boravka na Cresu gosti su svoje veliko srce pokazali i u prigodnoj priredbi kojom su obradovali stare i bolesne smještene u staračkom domu u Cresu.

Kako bi cijeli ovaj odmor bio još zanimljiviji i potpuniji, u povratku su posjetili i poznata Plitvička jezera.

A. S.

Hrckova kuharica

Limunada s medom

Ah, limunada, tko ne voli to prekrasno osvježavajuće piće? Evo donosimo vam jednostavan recept kako napraviti super limunadu. Osim ovježenja koje nam donosi limunada, ona je uz to i vrijedna prirodna doza vitamina C. Prema tradicionalnom receptu, kod pripremanja se miješa jednaka količina limunovog soka i šećera ili meda i

dodaje otprilike četiri puta više vode nego limunovog soka. Ukusi su različiti, pa ove sastojke prilagodite tako da vam bude najukusnije. Najvažnije je da limuni budu svježiji te po mogućnosti neprskani. Limunada se poslužuje rashlađena ili s kockicama leda i u nju svakako možete dodati nekoliko zanimljivih i raznobojnih slamčica. Sigurna sam kako vaši prijatelji ovakav napitak neće odbiti.

Što je potrebno: 4 limuna, 2 žlice meda i 1 l vode

Priprema: 2 žlice meda stavite u dublju posudu, te dodate svježe ocijeđeni sok od 4 limuna, sve dobro promiješajte da se med rastopi i dobije mliječna žuta masa. Uz stalno miješanje dodajte 1 l vode. Kao i kod osnovnog recepta za limunadu, nakon kušanja odlučite želite li povećati ili smanjiti količinu sastojaka.

Prije posluživanja limunadi možete dodati nekoliko kockica leda ili je ukasiti kolutićem limuna i slamčicom. Uživajte!

**PETAK
5.7.2013.**

06:10 Trenutak spoznaje (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:01 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
09:05 Gorski liječnik, serija
09:51 Vijesti iz kulture
09:59 Skica za portret
10:13 Prirodni svijet (5): Himalaja, serija
11:03 Domovi Maroka, dokumentarna serija
11:29 Domovi Maroka, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:25 dr. Oz (3), talk-show(R)
14:05 Jelovnici izgubljenog vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:43 Marta, Ruth i Edie, kanadski film (R)
16:15 Vrtovi svijeta: Vrtovi Marrakeša, dokumentarna serija (R)
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:00 Putem europskih fondova
18:15 Miris kiše na Balkanu, serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 Stipe u gostima (5), humoristična serija
20:40 Drugi format: Krleža danas
21:30 Putovanje u Vučjak, dramska serija
22:25 Dnevnik 3
22:45 Vijesti iz kulture
23:05 Filmski maraton: Predgrađe 13, francuski film
00:30 Filmski maraton: Marta, Ruth i Edie - kanadski film (R)
02:05 Potonuće Laconie, mini-serija
03:35 Dr. Oz, talk-show (R)
04:15 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
04:30 Reprizni program
05:25 8. kat: Književnost na tanjuru, talk-show (R)

06:10 Najava programa
06:15 Nasljednica s Vendavala, telenovela
07:00 Mala TV
07:30 Hotel Zombi
07:55 Teletubbies

08:20 Papreni detektivi 1, serija za djecu
08:45 H2O Uz malo vode! 2
09:10 Ledena prostranstva Arktika: Rusija i Norveška, dokumentarna serija (R)
10:03 Dolina sunca, serija
10:45 Rekonstrukcija: Lana i Milana
11:15 Kratki susreti
11:45 Traumatologija
12:10 Šaptač psima, dokumentarna serija
13:00 Toskana na tanjuru (1), dokumentarna serija (R)
13:15 Doktor Who 1, serija
14:00 Doktor Who 1, serija
14:45 Degraasi 4, serija za
15:10 Dnevnik jedne plavuše: Feminizam
15:17 Muška posla: Muški striperi
15:25 Superžena: Pogled u budućnost
15:32 Ružiona Specijal: Dječaci
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: Književnost na tanjuru, talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 Novi klinici s Beverly Hillsa 4, serija
18:50 Bučom u glavu: Bare
19:00 Kriške sira (1), dokumentarna serija
19:25 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
20:00 Glee, serija za mlade
20:50 Konzerva: Dueti (1. dio)
20:53 Konzerva: Dueti (2. dio)
21:00 Volim Hrvatsku (4.)
22:15 Potonuće Laconie, mini-serija
23:45 Fringe - Na rubu, serija
00:30 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
01:15 Retrovizor: U uredu (6)
01:40 Noćni glazbeni program

06:20 In magazin R
07:00 Pinky i Mozgalo, R
07:25 Pinky i Mozgalo
07:50 TV izlog
08:05 Kako vrijeme prolazi, serija R
09:05 TV izlog
09:20 Da sam oblak, serija R
11:20 Inspektor Rex, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:45 Da sam oblak, serija

21:05 LIDL - Minuta u Europi
21:06 Da sam oblak, serija
22:20 Gospodin dadilja, film
00:05 21, igrani film
02:25 Cadillac records, film
04:10 Ezo TV, tarot show
05:40 Dnevnik Nove TV R
06:30 Kraj programa

05:45 RTL Danas, (R)
06:30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
06:50 Ben 10: Ultimate Alien
07:20 Moji džepni ljubimci
07:35 Virus attack
08:00 TV prodaja
08:15 Krv nije voda, serija (R)
09:10 TV prodaja
09:25 Nebo i zemlja, serija
10:35 Divlja ruža, telenovela
11:30 Obitelj Rey, telenovela
12:45 Nebo i zemlja, serija
13:55 Avenida Brasil, serija
15:00 Heroji iz strasti, serija
16:00 Heroji iz strasti, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Skakač, igrani film, znanstveno-fantastični/avanturistički
21:50 Izravni napad, igrani film, akcijski triler
23:05 Eurojackpot
23:15 Izravni napad, igrani film, akcijski triler
23:50 Američka himna, igrani film, komedija
01:30 RTL Danas, (R)
02:05 Kraj programa

**SUBOTA
6.7.2013.**

06:10 Drugo mišljenje: Zarazne bolesti u djece (R)
06:40 Najava programa
07:00 Reprizni program
07:50 Hrvatska kronika BiH
08:10 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Rawhide, američki film
09:40 Jelen obični, dokumentarni film
10:25 Kućni ljubimci
11:00 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prizma
13:20 Duhovni izazovi
13:55 Pepeljuga družina, američko-kanadski film (R)
15:20 Popuna
15:30 Reporter: Posjetimo Kubu sa S.Reevom (R)
16:25 Slavonski žetveni

običaji, emisija pučke i predajne kulture
17:00 Vijesti
17:15 Kulturna baština
17:35 Berba lavande, dokumentarni film
18:05 Lijepom našom
19:10 Crtani film
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 7/39
20:10 Balade Petrice Kerempuha
21:05 Opera pod zvijezdama, prijenos
23:10 Dnevnik 3
23:30 Vijesti iz kulture
23:50 Scott i Baley, serija
00:40 Filmski maraton: Presuda, kanadsko-francusko-britanski film
02:35 Filmski maraton: Rawhide, američki film
04:05 Skica za portret
04:15 Reprizni program

05:45 Najava programa
06:20 Tom i Jerry, crtana serija
06:45 Moj mali planet, crtana serija
06:50 Wot wot's, crtana serija
07:00 Matkova čudovišta, crtana serija
07:15 Merlin 4, serija za djecu i mlade
08:00 Novi klinici s Beverly Hillsa 4, serija za mlade
08:45 Mala TV
09:15 Teletubbies
09:40 Majstori svirači: Koncert djevojačkog zbora Zinka
10:10 Sportske igre mladih
10:30 Đakovo: Uvođenje u službu đakovačko-osječkog nadbiskupa mons. dr. Đure Hranića, prijenos
13:00 Nijanse ljubavi, serija
15:00 Tenis Wimbledon - finale (Ž), prijenos
--:-- Evergreen
--:-- Briljanteen
--:-- Top Gear 16, dokumentarna serija
--:-- Kriške sira (1), dokumentarna serija
19:25 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
20:00 Glee, serija za mlade
21:00 Opatija: Tarara, snimka koncerta
22:20 Centurion, britanski film
23:55 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve
00:40 Retrovizor: U uredu (6), humoristična serija
01:05 Noćni glazbeni program

06:45 In magazin R
07:20 Zauvijek susjedi, serija R
08:20 Mike i Molly, serija
08:50 TV Izlog
09:05 Pinky i Mozgalo, crtana serija R
09:30 Pinky i Mozgalo
10:00 Winx Club
10:25 Štrumpfovi, crtana serija R
10:55 Power Rangers Samurai, serija 4/22
11:20 Ninja ratnici, serija R
11:50 Ninja ratnici, serija
12:20 Zauvijek susjedi, serija
13:30 Posljednja šansa, igrani film
16:20 Štrumpfovi, crtana serija
16:45 Provjereno, informativni magazin R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, informativni magazin R
18:05 Lud, zbunjen, normalan, serija R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Međunarodna prijevara, igrani film
22:20 Na smrtonosnoj zemlji, igrani film
00:15 New Jack City, igrani film
02:05 21, igrani film R
04:05 Ezo TV, tarot show
05:35 Kraj programa

06:30 RTL Danas, informativna emisija (R)
07:05 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
07:30 Virus attack, animirana serija
07:50 Uvrnuti čupavci, animirana serija
08:20 Aladdin, animirana serija
08:45 Timon i Pumbaa, animirana serija
09:15 TV prodaja
09:30 Učilica, kviz za djecu
10:05 TV prodaja
10:20 Galileo, zabavna/obrazovna emisija (R)
11:15 TV prodaja
11:30 Lenny je mrtav, igrani film, akcijska komedija
13:25 Skakač, igrani film, znanstveno-fantastični/avanturistički (R)
15:10 Krv nije voda, serija
16:10 Krv nije voda, serija
17:05 Smrtonosnih 60
17:50 Smrtonosnih 60
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20:00 Ubijte namjere, film
22:00 Odmetnuta porota, igrani film, triler

00.30 Sliver, igrani film, triler
02.30 Astro show, emisija uživo
03.30 RTL Danas, (R)
04.00 Kraj programa

NEDJELJA 7.7.2013.

06:45 Najava programa
07:05 Duhovni izazovi
07:40 Zlatna kinoteka: Elmer Gantry, američki film
10:05 Vijesti iz kulture
10:15 Najmoćnije žene svijeta: Čang Mejling, dokumentarna serija
11:10 Ubojstvo, napisala je (10) - serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:40 Divlji u srcu 6, serija
16:30 Vrtlarica (R)
17:00 Vijesti
17:15 Škola za sve, francuski film
19:10 Crtani film
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 6/45
20:10 Vjerujem u anđele, TV serija
21:00 Ciklus europskog filma: Glembajevi, hrvatski film
23:00 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture
23:35 Putem europskih fondova
23:50 Zločinci u odijelima, serija
00:40 Strani igrani film
02:25 Strani igrani film
04:00 Ubojstvo, napisala je (10) - serija
04:45 Divlji u srcu 6, serija
05:35 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj

06:35 Najava programa
06:40 Alpe Dunav Jadran (R)
07:10 Pipi Duga Čarapa, crtana serija
07:35 Corto Malteze, crtana serija
08:00 Ljetni koncert ispred Schönbrunn - Bečka filharmonija pod ravnanjem Lorina Maazela
08:45 Crtana serija
09:05 Crtana serija
09:30 Igrana serija za mlade
10:20 Biblija
10:30 Zagreb: Grkokatolička liturgija, prijenos
12:00 Detektiv XXL: Crno i

bijelo, njemačko-talijansko-američki film
13:30 Nijanse ljubavi, serija
15:00 Tenis Wimbledon - finale (M)
--:-- Mediteranske igre - sažetak
--:-- Evergreen
--:-- U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
20:00 Strani igrani film
21:30 Festival zabavne glazbe Split - prijenos finalne večeri i show programa Jelene Rozge
23:55 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve
00:40 Retrovizor: U uredu (6), humoristična serija
01:05 Festival zabavne glazbe Split - proglašenja pobjednika
01:25 Noćni glazbeni program

05:50 Dnevnik Nove TV R
06:40 In magazin R
07:15 Zauvijek susjedi, R
08:15 Mike i Molly, serija R
08:45 Mike i Molly, serija
09:15 TV Izlog
09:30 Pinky i Mozgalo, crtana serija
10:00 Pinky i Mozgalo
10:25 Štrumpfovi, crtana serija R
10:55 Power Rangers Samurai, serija R
11:20 Zauvijek susjedi, serija
12:30 Hitna Miami, serija
14:30 Gospodin dadilja, film R
16:20 Štrumpfovi, crtana serija
16:45 In magazin vikend
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 In magazin vikend - nastavak
17:50 Lud, zbunjen, normalan, serija R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 10000 prije Krista, film
22:05 Osveta, igrani film
00:05 Međunarodna prijevara, igrani film R
02:05 Na smrtonosnoj zemlji, igrani film R
03:45 Hitna Miami, serija R
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:00 Kraj programa

05:05 RTL Danas, (R)
05:40 Krv nije voda, serija (R)
06:35 Aladdin, (R)
07:00 Timon i Pumbaa, (R)
07:30 Virus attack
07:50 Uvrnuti čupavci
08:15 TV prodaja
08:30 Galileo, zabavna/obrazovna emisija (R)
09:30 TV prodaja

HTV1 6. 07.2013. 20:10 Balade Petrice Kerempuha

Dramska emisija Balade Petrice Kerempuha, snimljena 1988. godine, svojevremeno je od kritike, znalaca Krležinog djela, a i gledatelja, ocijenjena kao uzbudljivo uprizorenje, visoke estetske razine, jednog od najboljih djela Miroslava Krleže.

U emisiji nastupaju Mla-

den Vasary, Danko Ljuština, Vera Zima, Darko Srića i Sreten Mokrović.

Redatelj: Eduard Galić

09.45 Smrtonosnih 60, (R)
10.20 Smrtonosnih 60, (R)
11.15 Odmetnuta porota, igrani film, triler (R)
13.50 Lenny je mrtav, film, akcijska komedija (R)
15.35 Krv nije voda, serija
16.30 Krv nije voda, serija
17.40 RTL Extra Magazin, showbiz emisija
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, emisija
20.00 Montevideo, Bog te video, dramska serija
21.00 Montevideo, Bog te video, dramska serija
21.55 CSI: Miami, serija
22.50 CSI: Miami, serija
23.50 CSI: Miami, serija
00.45 Sliver, film, triler (R)
03.00 Astro show
03.45 RTL Danas, (R)
04.20 Kraj programa

PONEDJELJAK 8.7.2013.

06:10 Mir i dobro
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Gorski liječnik, serija
09:51 Vijesti iz kulture
09:59 Skica za portret
10:13 Prirodni svijet (5): Najsmrtonosnije zmije Indije, dokumentarna serija (R)
11:03 Domovi Tunisa
11:29 Domovi Tunisa
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:25 dr. Oz (3), talk-show (R)
14:05 Jelovnici izgubljenog

vremena:

14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Tajanstvena žena, američko-kanadski film
16:10 Popuna
16:25 Djeca ljubavi, dokumentarni film
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:15 Miris kiše na Balkanu, serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 TV Bingo
20:30 Nulta točka, politički talk-show
21:35 Borgen - sjedište moći (1), serija
22:40 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:20 Murjačka obitelj, kanadsko-američki film
00:50 Ludnica u Clevelandu 3, humoristična serija
01:15 Tajanstvena žena, američko-kanadski film
02:40 Dr. Oz (3), talk-show (R)
03:20 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
03:35 Reprizni program
05:25 8. kat: Invalidnosti u inat, talk-show (R)

06:15 Nasljednica s Vendavala, telenovela
07:00 Mala TV
07:30 Crtana serija
07:55 Teletubbies
08:20 Papreni detektivi 1
08:45 H2O Uz malo vode! 2
09:10 Svjetski biseri 2: Sicilija - vrhunska ljepotica, dokumentarna serija (R)
10:02 Dolina sunca, serija
10:47 Rekonstrukcija:

Elemental

11:13 Vjerujem u anđele - serija
12:10 Šaptač psima, dokumentarna serija
13:00 Toskana na tanjuru (1), dokumentarna serija (R)
13:15 Doktor Who 1, serija
14:00 Doktor Who 1, serija
14:45 Degraasi 4, serija
15:10 Život s cvijećem: Meritas
15:31 Lijepe kuće: Rubčić
15:40 Ružiona Specijal: Urban & 4
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: Invalidnosti u inat, talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 Do zvijezda zajedno: Crveni koralji, glazbena emisija
18:50 Bučom u glavu: Edo Maajka
19:00 Kriške sira, dok. serija
19:25 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
20:00 Glee, serija za mlade
20:50 Konzerva: Praznik rada
20:53 Konzerva: Ljeto
21:00 Manolete, španjolsko-britanski film
22:30 Roditelji i djeca, serija
23:15 Dva i pol muškarca
23:40 Fringe - Na rubu, serija
00:25 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
01:10 Retrovizor: Uvijek je sunčano u Philadelphiji
01:35 Noćni glazbeni program

07:05 Pinky i Mozgalo, R
07:30 Pinky i Mozgalo
07:55 TV izlog
08:10 Kako vrijeme prolazi, R
09:25 Da sam oblak, serija R
11:25 Inspektor Rex, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin vikend R

14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Da sam oblak, serija
21:06 Da sam oblak, serija
22:40 Večernje vijesti
23:00 Elitni ubojice, film
00:40 Osveta, igrani film R
02:35 Muškarci u krizi, serija
03:20 Ezo TV, tarot show
04:20 Muškarci u krizi, R
05:05 Dnevnik Nove TV R
06:00 In magazin vikend R
06:30 Kraj programa

05:50 RTL Danas, (R)
06:30 Ben 10: Ultimate Alien
06:55 Moji džepni ljubimci
07:15 Virus attack
07:50 Krv nije voda, serija (R)
09:05 Divlja ruža, telenovela
10:00 Obitelj Rey, telenovela
11:00 Nebo i zemlja, serija
12:25 Montevideo, Bog te video, dramska serija
13:25 Montevideo, Bog te video, dramska serija
14:15 Heroji iz strasti, serija
15:15 Heroji iz strasti, serija
16:10 Miješani brak, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Miješani brak, serija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Instruktor, serija
20:45 Avenida Brasil, serija
21:45 Osveta za smrt, film
23:35 RTL Vijesti
00:00 Vratit će se rode, drama
01:00 CSI: Miami, serija (R)
01:55 CSI: Miami, serija (R)
02:50 Astro show
03:50 RTL Danas, (R)
04:30 Kraj programa

UTORAK 9.7.2013.

06:10 Znanstvena petica (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:05 Gorski liječnik, serija
09:51 Vijesti iz kulture
09:59 Skica za portret
10:13 Prirodni svijet (5): Posljednji grizli, dokumentarna serija (R)
11:03 Domovi Tunisa
11:29 Domovi Tunisa
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela

13:25 dr. Oz (3), talk-show (R)
14:05 Jelovnici izgubljenog vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Ubojica u blizini, američki film
16:25 Starogradske priče i legende: Hvarski triptih, dokumentarna serija
17:00 Vijesti
17:15 Hrvatska uživo
18:15 Heartland (1), serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 Stipe u gostima (5), humoristična serija
20:40 Libar Miljenka Smoje oli ča je život vengo fantazija: Malo je veliko, dokumentarna serija (R)
21:40 Borgen - sjedište moći (1), serija
23:05 Vijesti iz kulture
23:25 Murjačka obitelj 2
00:55 Ludnica u Clevelandu 3
01:20 Ubojica u blizini, američki film (R)
02:45 Dr. Oz (3), talk-show (R)
03:25 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
03:40 Reprizni program
05:25 8. kat: U potrazi za identitetom, talk-show (R)

06:10 Najava programa
06:15 Nasljednica s Vendavala, telenovela
07:00 Mala TV
08:20 Papreni detektivi 1
08:45 H2O Uz malo vode! 2
09:10 Svjetski biseri 2: Peru - dragulj Inka, dokumentarna serija (R)
10:02 Dolina sunca, serija
10:45 Rekonstrukcija: JINX
11:11 Split: More
12:11 Šaptač psima, dok serija
13:00 Doktor Who 1, serija
13:46 Doktor Who 2 - specijal
14:46 Degrassi 5, serija
15:10 Lov na antikvitete: Kovano željezo
15:37 Ružiona Specijal: Pickziebner
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: U potrazi za identitetom, talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 Svirci moji (6): Luka Nižetić, glazbena emisija
18:50 Bučom u glavu: Daniela Trbović
19:00 Kriške sira, dok serija
19:25 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
20:00 Glee, serija za mlade
20:50 Konzerva: Ženska imena (1. dio)
20:54 Konzerva: Ženska

imena (2. dio)
21:00 Edge of Love, britanski film
22:45 Roditelji i djeca, serija
23:30 Dva i pol muškarca
23:55 Fringe - Na rubu, serija
00:40 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
01:25 Retrovizor: Uvijek je sunčano u Philadelphiji (6)
01:50 Noćni glazbeni program

06:30 Pinky i Mozgalo, R
06:55 Pinky i Mozgalo
07:20 TV izlog
07:35 Kako vrijeme prolazi, R
08:50 Da sam oblak, serija R
11:20 Inspektor Rex, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Da sam oblak, serija
21:06 Da sam oblak, serija
22:40 Večernje vijesti
23:00 Tko sam ja?, igrani film
01:00 Elitni ubojice, film R
02:40 Muškarci u krizi, serija
03:25 Ezo TV, tarot show
04:25 Muškarci u krizi, R
05:10 Dnevnik Nove TV R
06:00 In magazin R
06:30 Kraj programa

05:05 RTL Danas, (R)
05:45 Ekkluziv Tabloid, (R)
06:10 Ben 10: Ultimate Alien
06:35 Moji džepni ljubimci
06:55 Virus attack, serija
07:30 Krv nije voda, serija (R)
08:40 Nebo i zemlja, serija (R)
09:55 Divlja ruža, telenovela
10:50 Obitelj Rey, telenovela
12:00 Nebo i zemlja, serija
13:15 Avenida Brasil, (R)
14:15 Heroji iz strasti, serija
15:15 Heroji iz strasti, serija
16:10 Miješani brak, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Miješani brak, serija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Instruktor, serija
20:45 Avenida Brasil, serija
21:45 Uvod u anatomiju, serija
22:45 Uvod u anatomiju, serija
23:35 RTL Vijesti
23:55 Vratit će se rode, drama
00:55 Osveta za smrt, film (R)
03:45 RTL Danas, (R)
04:25 Kraj programa

SRIJEDA 10.7.2013.

06:10 Među nama: Starenje stanica (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:05 Gorski liječnik, serija
09:51 Vijesti iz kulture
09:59 Skica za portret
10:13 Prirodni svijet (5): Spas za pande, dokumentarna serija (R)
11:03 Domovi Tunisa
11:29 Domovi Tunisa
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:25 dr. Oz (3), talk-show (R)
14:05 Jelovnici izgubljenog vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Flower i Garnett, kanadski film (R)
16:25 Oteti zaboravu: E.Laszowsky, dok film
17:00 Vijesti
18:15 Heartland (1), serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 7/39
20:10 Stipe u gostima (5)
20:42 Kulturna baština: Knežev dvor
21:00 Izravan prijenos otvorenja Dubrovačkih ljetnih igara
21:50 Borgen - sjedište moći (1), serija
22:55 Dnevnik 3
23:15 Vijesti iz kulture
23:35 Murjačka obitelj 3, kanadsko-američki film
01:05 Dr. Oz (2b), talk-show
01:50 Flower i Garnett, kanadski film (R)
03:30 Prekid programa radi redovnog održavanja uređaja
05:15 Dr. Oz (2b), talk-show
05:55 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj

06:10 Najava programa
06:15 Nasljednica s Vendavala
07:00 Mala TV
07:30 Crtana serija
07:55 Teletubbies, animirana serija
08:20 Papreni detektivi 1, serija za djecu
08:45 H2O Uz malo vode! 2
09:10 Svjetski biseri 2: Kanari - otoci spoja kultura, dokumentarna serija (R)
10:02 Dolina sunca, serija

10:47 Rekonstrukcija: Let 3
11:15 Domaća dokumentarna serija / film
12:10 Šaptač psima, dokumentarna serija
13:00 Toskana na tanjuru (1), dokumentarna serija (R)
13:15 Doktor Who 2, serija
14:00 Doktor Who 2, serija)
14:45 Degrassi 5, serija
15:10 Putujmo Europom: Barcelona
15:22 Putopis TOP 5: Rijeka + Tribunj
15:33 Ružiona Specijal: Blues 1. (Tomislav Goluban i Sunnysiders)
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: Teror nove odjeće, talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 Za srce i dušu - pop i rock, glazbena emisija
18:50 Bučom u glavu: Zlatko Gall
19:00 Kriške sira, dokumentarna serija
19:25 U vrtu pod zvijezdama
20:00 Glee, serija za mlade
20:50 Konzerva: Fudbalerke
20:53 Konzerva: 1084.
21:00 Daj mi sebe, američki film
23:05 Roditelji i djeca, serija
23:50 Dva i pol muškarca
00:15 Fringe - Na rubu, serija
01:00 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
01:45 Retrovizor: Uvijek je sunčano u Philadelphiji
02:10 Noćni glazbeni program

06:30 Pinky i Mozgalo, R
06:55 Pinky i Mozgalo
07:20 TV izlog
07:35 Kako vrijeme prolazi, serija R
08:35 TV izlog
08:50 Da sam oblak, serija R
11:20 Inspektor Rex, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Da sam oblak, serija
21:05 LIDL - Minuta u Europi
21:06 Da sam oblak, serija
22:40 Večernje vijesti
23:00 Gušter, igrani film
01:15 Tko sam ja?, film R
03:15 Muškarci u krizi, serija
04:00 Ezo TV, tarot show
05:00 Muškarci u krizi, serija R
05:45 Dnevnik Nove TV

06:30 Kraj programa

05.05 RTL Danas, (R)
 05.45 Ekkluziv Tabloid, (R)
 06.10 Ben 10: Ultimate Alien
 06.35 Moji džepni ljubimci
 06.55 Virus attack
 07.15 TV prodaja
 07.30 Krv nije voda, serija (R)
 08.25 TV prodaja
 08.40 Nebo i zemlja, serija (R)
 09.55 Divlja ruža, telenovela
 10.50 Obitelj Rey, telenovela
 11.45 TV prodaja
 12.00 Nebo i zemlja, serija
 13.15 Avenida Brasil, serija (R)
 14.15 Heroji iz strasti, serija
 15.15 Heroji iz strasti, serija
 16.10 Miješani brak, serija
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Miješani brak, serija
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.10 Krv nije voda, serija
 20.00 Instruktor, serija
 20.45 Avenida Brasil, serija
 21.45 Kost, serija
 22.45 Kost, serija
 23.35 RTL Vijesti
 23.55 Hawaii Five-0, serija
 00.55 Vratit će se rode, (R)
 01.55 Vratit će se rode, (R)
 02.55 Astro show, show
 03.55 RTL Danas, (R)
 04.30 Kraj programa

ČETVRTAK
11.7.2013.

06:05 Riječ i život:

Siromaštvo u zemlji bogatstva, religijski program(R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Gorski liječnik, serija
 09:51 Vijesti iz kulture
 09:59 Skica za portret
 10:13 Prirodni svijet (5): Morske vidre - mladunac od milijun dolara, dokumentarna serija (R)
 11:03 Domovi Tunisa, (R)
 11:29 Domovi Tunisa, (R)
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Nasljednica s Vendavala
 13:25 dr. Oz (3), talk-show (R)
 14:05 Jelovnici izgubljenog vremena:
 14:30 Vijesti iz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Djevojka iz Waterforda, kanadski film
 16:25 Kič?, dok. serija
 17:00 Vijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:15 Heartland (1), serija
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:05 Stipe u gostima (5)
 20:40 Turistička klasa
 21:10 Kratki susreti
 21:45 Borgen - sjedište moći (1), serija
 22:50 Dnevnik 3
 23:10 Vijesti iz kulture
 23:30 Samson i Dalila, australski film
 01:10 Dr. Oz (2b), talk-show
 01:55 Djevojka iz Waterforda, kanadski film (R)
 03:30 Dr. Oz (2b), talk-show

04:10 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
 04:25 Reprizni program
 05:25 8. kat: U dvije je ljepše, talk-show (R)

06:10 Najava programa
 06:15 Nasljednica s Vendavala
 07:00 Mala TV
 07:55 Teletubbies
 08:20 Papreni detektivi 1
 08:45 H2O Uz malo vode! 2
 09:10 Svjetski biseri 2: Japan - vječni Zapad, dokumentarna serija (R)
 10:03 Dolina sunca, serija
 10:43 Rekonstrukcija: Psihomodopop
 11:10 ni DA ni NE (R)
 12:00 Sportske igre mladih
 12:15 Šaptač psima, dokumentarna serija
 13:05 Toskana na tanjuru (1)
 13:20 Doktor Who 2, serija
 14:05 Doktor Who 2, serija
 14:50 Degraasi 5, serija
 15:12 Sad ili nikad: Strah od proricanja
 15:22 Moderna vremena: Kritika
 15:30 Fenomeni: Karizmatici (1. i 2.)
 15:38 Ružiona Specijal: Postoral Tripper
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 8. kat: U dvije je ljepše
 17:20 Dolina sunca, serija
 18:05 City folk 2013 - strani
 18:30 Vapaj, dok.film
 18:50 Bučom u glavu: Zoran Ferić

19:00 Kriške sira, dok serija
 19:25 U vrtu pod zvijezdama
 20:00 Glee, serija za mlade
 20:50 Konzerva: Kajkavska
 20:53 Konzerva: Riječki rock
 21:00 Bili smo vojnici, američki film
 23:15 Roditelji i djeca, serija
 00:00 Dva i pol muškarca
 00:25 Fringe - Na rubu, serija
 01:10 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 01:55 Retrovizor: Uvijek je sunčano u Philadelphiji (6)
 02:20 Noćni glazbeni program

06:30 Pinky i Mozgalo, R
 06:55 Pinky i Mozgalo
 07:20 TV izlog
 07:35 Kako vrijeme prolazi, R
 08:35 TV izlog
 08:50 Da sam oblak, serija R
 11:20 Inspektor Rex, serija R
 12:15 Ninja ratnici, serija R
 12:45 Zauvijek susjedi, R
 13:50 In magazin R
 14:30 Inspektor Rex, serija
 15:20 Ninja ratnici, serija
 15:50 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Kako vrijeme prolazi
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Da sam oblak, serija
 21:05 LIDL - Minuta u Europi
 21:06 Da sam oblak, serija
 22:35 Provjereno, informativni magazin
 23:40 Večernje Vijesti
 00:00 Magija, igrani film
 01:50 Gušter, igrani film R

03:55 Muškarci u krizi, serija
 04:55 Ezo TV, tarot show
 05:40 Dnevnik Nove TV R
 06:30 Kraj programa

05.05 RTL Danas, (R)
 05.45 Ekkluziv Tabloid, (R)
 06.10 Ben 10: Ultimate Alien
 06.35 Moji džepni ljubimci
 06.55 Virus attack
 07.15 TV prodaja
 07.30 Krv nije voda, serija (R)
 08.25 TV prodaja
 08.40 Nebo i zemlja, dramska serija (R)
 09.55 Divlja ruža, telenovela
 10.50 Obitelj Rey, telenovela
 11.45 TV prodaja
 12.00 Nebo i zemlja, dramska serija
 13.15 Avenida Brasil, dramska serija (R)
 14.15 Heroji iz strasti, serija
 15.15 Heroji iz strasti, serija
 16.10 Miješani brak, serija
 16.55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
 17.10 Miješani brak, serija
 18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.10 Krv nije voda, serija
 20.45 Avenida Brasil, serija
 21.45 CSI, serija
 22.45 CSI, serija
 23.35 RTL Vijesti
 23.55 CSI, serija
 00.55 Hawaii Five-0, serija (R)
 01.50 Astro show
 02.50 RTL Danas, (R)
 03.30 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU
RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

Napad na moju obitelj

Obraćam vam se iz razloga što smo ja i moja obitelj više puta bili spomenuti na raznim konferencijama za medije, koje su sprovodile (kvazi)udruge, koje osobno ne smatram legitimnim, te stoga pozivam mjerodavne službe da provjere ovu moju tvrdnju, vezanu za rad samih udruga (kvorume i sve postojeće tekuće račune).

Stalno se u javnosti pojavljuju razni demagozi, koji se godinama skrivaju iza imena raznih institucija, ali i pojedinci kao što je Ivan Vidaković, kojega osobno ne krivim mnogo s obzirom da on ne razumije što mu određene osobe plasiraju.

Žao mi je što ova udruga (Udruga poljoprivrednika), koja je stvorena u mojoj obiteljskoj kući i na inicijativu

ljudi koji su imali iskrene i poštene namjere, ne služi na primjer ovom gradu u kojem živimo i radimo. Smatram da ne mogu dozvoliti pojedincima koji su preko udruge uspjeli izlobirati i na mala vrata se uvući u politiku, da bi ubrzo postali i savjetnici ministru, predsjednici Asocijacije, prvo na pokrajinskoj razini, a nedugo zatim i na razini republike. Ista ova udruga je imala dobru zaleđinu, u osobi koja se rijetko eksponirala (Pavle Kujundžić), u vidu pisanja raznih programa za dobivanje raznoraznih nepovratnih sredstava na razini pokrajine i republike.

Upravni odbor Udruge poljoprivrednika, čiji sam član bio, nikada nije imao nadzor nad svim računima koje udruga posjeduje, samim tim službeno se nikada nije znalo

kojom količinom novca raspolaže ova neprofitna udruga. Imam saznanje da je i općinska samouprava više puta uplatila određene iznose na određene račune, koji isto tako nikada nisu javno prezentirani Upravnom odboru, kao ni Skupštini udruge. To je ujedno i razlog što sam spomenuo g. Pavla Kujundžića, budući da je on bio dugogodišnji predsjednik Skupštine udruge. Osvrnuo bih se i na novoizabranog predsjednika Skupštine Branka Vujića, koji je izabran kako bi »razjasnio i raščistio« situaciju oko udruge.

Pojedina gospoda koju spominjem u svom su obraćanju javnosti ovih dana »bombardirali« medije mnoštvom informacija za koje slobodno mogu reći da su neistinite, što ujedno potkrepljuje i dopis lokalnoj samoupravi od ministra poljoprivrede koji je stigao par dana prije konferencije za medije. Stoga sa sigurnošću mogu reći kako je ovo otvoreni napad na moju obitelj, koja trenu-

tačno obrađuje dio crkvenog zemljišta. Na već spomenutoj konferenciji za novinare g. Branko Vujić, koji je u razdoblju 2010. godine obrađivao cjelokupne površine ovoga zemljišta, a g. Miroslav Kiš je čak dva puta aplicirao (iste godine kada sam i ja aplicirao s ponudom), prvi put kao fizička osoba (Miroslav Kiš), a drugi put kao pravna osoba 'Agroverušić', kako je u objema ponudama dao nižu cijenu, nije prošao na tenderu, što ujedno mislim i da je glavni razlog cijele ove hajke.

Kako im oči ne bode zemlja koju godinama koristi 'Agrozavod', bez ikakve nadoknade lokalnoj samoupravi, isto tako 230 hektara u KO Đurđin koja je izuzeta za pošumljavanje, a stoji zaraslo u korovu.

Smatram da bi se udruga trebala brinuti oko drugih problema koji se javljaju u poljoprivredi, a ne po neosnovanim odlukama napadati crkve i vjerske zajednice.

Andrija Ivanković

**Napfényfürdő
Aquapolis
Szeged**
www.aquapolis.hu

Novo U PONUDI !

Tijekom cijele godine J.P. »Subotica trans«, nudi svim putnicima pogodnosti korištenja široke lepeze usluga jednog od najljepših vodenih parkova u centralnoj Europi, nadaleko poznatog Aquapolis-a

Noćno kupanje u Szegedinu
5.7.2013. - petak
19.7.2013. - petak
cijena: 1.250,00 po osobi

Jednodnevni izlet u Szegedin
13.7.2013. - subota
27.7.2013. - subota
cijena: 1.500,00 po osobi
djeca do 12 g. 1.200,00 din

Turistička agencija
»Subotica - Trans«
Segedinski put 84,
24000 Subotica

telefon: +381 24/555-466
fax 556-448
www.sutrans.rs,
turizam.sutrans.rs

ZORAN MARKOVIĆ, PREDSEDNIK NK BAČKA 1901

Brand najstarijeg kluba u državi je čast i obveza

**Plasman u Srpsku ligu je velika prilika
za afirmaciju mladih nogometaša**

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Više od deset godina NK Bačka 1901 je pokušavala izboriti plasman u viši rang, ali je tek posljednji pokušaj u nedavno završenom baraž duelu protiv Indeksa iz Novoga Sada donio željeni rezultat. Od sljedeće natjecateljske sezone 2013./14., crveno-bijeli će igrati u Srpskoj ligi, a Subotica ima priliku brandirati nešto što je jedinstveno na prostoru cijele države. Najstariji klub u ovom dijelu Europe, koji ovoga ljeta proslavlja 112 godina svog postojanja. Veliki uspjeh je i lijepa prigoda za razgovor s prvim čovjekom kluba, predsjednikom *Zoranom Markovićem*.

Prvi dojmovi nakon pobjede u dvomeču protiv Indeksa se već pomalo sliježu. Kako danas, s određene vremenske distance gledate na ostvarenje dugogodišnje želje plasmana u Srpsku ligu?

»Kada se sve sagleda, nakon dvije i pol godine, mislim da za svaki dobar rezultat treba određeno vrijeme. No, moram kazati kako se više nikada ne smije dogoditi da Bačka,

kao najstariji klub u državi i na prostorima nekadašnje ex Jugoslavije, igra u nižem rangu nego što je Srpska liga. Bačka 1901 je odličnim igrama tijekom cijelog prvenstva zavrjedila mjesto u vrhu tablice Vojvođanske lige skupina Istok zahvaljujući kojem je izborila priliku za baraž, u kojem je opet pokazala kako je bolja od Indeksa iz Novog Sada i posve zaslužno, pobjedom na svom terenu osigurala mjesto u trećeligaškoj nogometnoj karavani«, obrazložio je u kraćim crtama veliki uspjeh predsjednik najstarijeg kluba u državi Zoran Marković.

PRILIKA ZA MLADE NOGOMETAŠE

Što konkretno donosi plasman u Srpsku ligu skupina Vojvodina?

»Igranje u Trećoj ligi predstavlja prije svega priliku mladim nogometašima za afirmaciju na višoj nogometnoj razini, s obzirom kako je Srpska liga mnogo više medijski praćena i dobre igre bivaju znatno brže zapažene u očima stručnjaka. S druge

strane, Bačka 1901 će se u sljedećoj prvenstvenoj sezoni natjecati s znatno jačim momčadima diljem ovih naših vojvođanskih prostora, što bi trebalo i moralo zainteresirati i veći broj navijača i ljubitelja nogometa u Subotici.

Ulazak u viši rang za svaku momčad predstavlja novo iskustvo, a promjena natjecateljske sredine veliku nepoznanicu. Što je glavni cilj Bačke 1901 u višem rangu natjecanja?

»Prije svega, naš primarni cilj u prvoj sezoni je upoznavanje nove lige i osvajanje mjesta koje će osigurati ostanak, a s obzirom na to kako je Bačka 1901 stabilan klub s kvalitetnim potencijalom pozitivnog funkcioniranja planiranog na duže staze, mislim kako je to posve realna opcija. Igrački potencijal neosporno posjeduje kvalitetu za igranje u Srpskoj ligi, a na nama je da to i rezultatski dokažemo.

BAČKA 1901 JE INSTITUCIJA

»Najstariji klub na ovim europskim prostorima je svojevrsna institucija i kao takva se mora njegovati u mnogo širem kontekstu. Kako u smjeru stvaranja svojevrsnog gradskog branda, a prevashodno u smjeru mjesta i prostora koji će okupljati omladinu u svojim redovima i pružiti joj priliku za pokazivanje i iskazivanje nogometnog talenta na znatno višoj igračkoj razini. U tom smjeru je plasman u viši rang prilika, ali prije svega čast koja nosi obvezu novog ustroja u kojem se svi koji vole ovaj klub trebaju zapitati kako mogu pomoći u ostvarenju zadaće stvaranje jakog kluba i njegove još bolje i ljepše budućnosti. Nažalost, u budućnosti neće biti više prostora za sentimentalnost, nego samo za ozbiljan rad na svim razinama, jer inače neće biti ni rezultata«, decidirano je istakao predsjednik Bačke 1901 Zoran Marković.

Poslije plasmana u viši rang

POGLED S TRIBINA

Odlični rezultati

Prvi tjedan članstva Hrvatske u Europskoj Uniji ostat će ubilježen i u sportskoj povijesti. Naime, proteklih dana i tjedana najbolji hrvatski sportaši ostvarili su odlične rezultate i svojim doprinosom uveličali toliko željeni europski status.

Rekordnih jedanaest zlatnih medalja na nedavno završenim Mediteranskim igrama u turskom Mersinu, ukupno 21 odličje (7 srebrnih i 9 brončanih) na summitu zemalja ovoga dijela Europe, rezultat su vrijedan pozornosti. Osobito ako se uzme kako je Hrvatska nastupila sa svega 101 natjecateljem, tj. 60 manje nego na prošlim Igrama u talijanskoj Pescari. Također, brojna vrijedna odličja osvojena su u znatno pomlađenom sastavu reprezentativaca

u ekipnim i pojedinačnim sportovima, pa ne treba brinuti o budućnosti sporta u najmlađoj članici velike združene europske obitelji.

Mladi nogometaši Hrvatske (U20) s uspjehom su prošli skupinski dio natjecanja na Svjetskom nogometnom prvenstvu u Turskoj, pobijedivši Urugvaj (1-0) i Novi Zeland (2-1), te odigraivši neriješeno s Uzbekistanom (1-1). U osmini finala igrali su 3. srpnja protiv Čilea.

Još mladi, hrvatski košarkaši (U19) pobjedom protiv Argentine (85-63) u drugom krugu Svjetskog prvenstva navijestili su odličnu formu i napad na najviši plasman.

Muška odbojkaška selekcija na korak je do plasmana na Final four skupine C Europske lige, nedostaje joj samo još jedna pobjeda za plasman među četiri najbolje reprezentacije u ovom kvalitetnom rangu europskog natjecanja. Priliku za potvrdu plasmana imat će ovoga vikenda u Bjelorusiji, gdje će igrati posljednji kvalifikacijski turnir skupa s Izraelom, Turskom i domaćom selekcijom Bjelorusije.

Na koncu, nemojmo zaboraviti i hvale vrijedan nastup Ivana Dodiga u Wimbledonu, gdje je odličnim igrama stigao do drugog tjedna i plasmana među 16 najboljih (prvi puta u karijeri) na najprestižnijem teniskom turniru. Europa je dobila dostojnog sportskog partnera...

D. P.

MEDITERANSKE IGRE

Oboren rekord

Dosadašnjih 9 zlatnih medalja, osvojenih prije 20 godina u francuskom Languedoc Roussillonu, nadmašeno je za još dva najsajnija odličja u Turskom Mersinu i postavljen je novi rekord u povijesti hrvatskih nastupa na Mediteranskim igrama. Ukupno 21 odličje rezultat je koji plijeni pozornost i navještava lijepu budućnost hrvatskog sporta.

NOGOMET

Halilović i Jedvaj na pragu Tottenhama

Prema brojnim novinarskim spekulacijama dva Dinamova bisera, 17-godišnjaci Alen Halilović i Tin Jedvaj sve su bliži prelasku u engleski Tottenham. Hoće li zbilja krenuti stopama Luke Modrića, Vedrana Ćorluke, Nike Kranjčara i Stipe Pletikose, koji su već nosili majicu londonskih pijevaca, vidjet ćemo vrlo uskoro.

TENIS

ATP Umag 2013

Bliži se 24. Croatia Open (18. - 28. srpnja), jedini hrvatski ATP turnir (serija 250) na otvorenom, a ovogodišnji popis prijavljenih igrača je iznimno atraktivan. Na terenima Stella Marisa ove će godine zaigrati: Marin Čilić, Richard Gasquet, Aleksandr Dolgoplov, Gael Monfils, Fernando Verdasco, Jerzy Janowicz, Andreas Seppi i još mnogi kvalitetni majstori igre na šljaci.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

U najljepšem dijelu Kertvaroša prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizacija, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

Prodajem Kirbi nov, neraspakovan, sentria mikron magic, hepa filtration with mikroalergen technology. Cijena 950 eura. Tel.: 0652190496.

Prodaju se tvornički univerzalni skoro nov cirkular, nov el. šporet s ravnom pločom HANSA, ZOB, spavaća starinska bunjevačka soba i oprema, nošnje, trpezarijski stol, stolice, tepih i sl. i moderna venčanica. Tel.: 060053570 ili 024-532570.

Prodajem bilijar stol – karambol iz 1875. godine, antikvit, veoma očuvan s 3 x 3 kugle od original slonovače. Rezervna čoja iz Amerike. Od 1983. godine uopće nekorišten, za 3500 eura. Tel.: 024-572-875 ili 063-8838747.

Izdaje se dvosobni namješten stan na Proizvci. Tel.: 069 - 2887213.

Prodajem priručnike za pripremu državne mature u RH i to: matematika, hrvatski, engleski, te biologija, fizika, kemija. Zvati 063 - 8820654.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peč, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suteronom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Subotica - Centar, izdaje se poslovni prostor 96 m² – 4 prostorije pogodan za urede, predstavništva, agencije. Tel.: 024 529-745; 063 518-218.

Izrađujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasenova vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović Tel.: 064-3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivaći stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s original papirima, za 100 eura. Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Crikvenica – izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem stan u Zagrebu – Gajnice, 52,80m² + ostava u podrumu. Stan ima 2 sobe, kuhinju, kupao, wc, predsoblje, terasu. Neposredna blizina vrtića, škole, ambulante, tržnice i ostalih sadržaja. Tel.: 064-3690680.

Izrađujem po narudžbi ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke, mađarske i bizovačke papuče. Tel.: 064 0543720.

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođendane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i dekorativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720.

Prodajem ulični dio obiteljske kuće. U jednom dijelu potrebna adaptacija. Postoji struja, voda, kanalizacija, kablovska. U najljepšem je dijelu Kertvaroša. Cijena 40.000 eura. Tel.: 024 572-875, 063 8838747, 069 0094246.

Prodajem salaš i 2 jutra zemlje kod željezničke stanice Ljutovo, Mažuranićeve 21. Tel.: 061 2358099.

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Uz popust od 20%

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBURS 22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

ČESTITAMO: VJENČANJE ALEKSANDRE I VLADIMIRA VLADIĆA

Vjenčanje i krštenje kćeri

U našoj stalnoj rubrici namijenjenoj promicanju pozitivnih vijesti o našim sunarodnjacima, u želji da nas povezuju dobre vijesti i vibracije, konačno dolazi trenutak za uključivanje dopisnika s inspirativnim životnim pričama i iz Srijema.

Ljubavna romantična storija ovoga puta dolazi nam iz Šida! U nedjelju 16. lipnja u župnoj crkvi Presvetog srca Isusova u Šidu, vlač. *Nikica Bošnjaković* sklopio je još jedan brak pred Bogom i Crkvom. Dvoje mladih, *Aleksandra* i *Vladimir Vladić*, koji već izvjesno vrijeme žive skupa u civilnom braku, u kojem im se rodila i kćer Valentina, odlučili su zatražiti i sakramente. Vladimir je rodnom iz Gibarca gdje je znan kao starosjedilac, dok je Aleksandra rodnom iz Šida. Iskazali su želju svoj brak okruniti i pred Bogom i ta im se želja i ispunila. Istoga je dana krštena i njihova kćer Valentina, kojoj je tada bio i rođendan. Vjenčanju su nazočili, uz veliki broj gostiju i rodbine, i veliki broj vjernika iz Šida i okolice, a vlač. Bošnjaković poželio im je puno godina zajedničkog života u miru i ljubavi, sa željom da tijekom ove godine bude još puno ovakvih lijepih događaja u šidskoj župi.

Pridružujemo se radosti ovoga para, koji može inspirirati brojne mlade da u bilo kojem trenutku svoje živote osnaže duhovnim sakramentima, te da tim putom povedu i sljedeću generaciju. Kada kćer Aleksandra i Vladimira Vladića jednog dana bude gledala fotografije s ove svečanosti, zacijelo će biti ponosna što je ovaj dvostruki blagoslov sišao na njihovu obitelj. Mala Valentina imat će i ovaj mali tekst u svom spomenaru, da je sjeća na taj dan koji je podijelila sa svojom zajednicom i našim čitateljima.

Stoga bismo se jako radovali kada bi iz svih mjesta u koje dopire Hrvatska riječ primali signale i priče pojedinaca kojima se nešto lijepo dešava u životu, i koji se ne srame podijeliti svoju sreću i žele potaknuti i druge na pozitivne događaje. Pozivamo vas dragi čitatelji da proširite svoj intimnost ne samo k Facebooku već i prema vašem tjedniku. Neka naš časopis postane veliki spomenar za prekrasne trenutke kojih će se naši prijatelji, znanci i rođaci sjećati cijeli život. Na taj smo način sada ovjekovječili krštenje Valentine, te podizanje braka Vladićeve na najvišu razinu, a svi naši čitatelji ovime se pridružuju njihovom slavlju.

Suzana Darabašić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Europska Unija

Evo mene čeljadi moja, opet sam se navrzo na pisanje. Danas posli užne ni mi dao vrag mira pa sam se nabobo pogače s makom, nisam zdravo puno pojo, tako digod oko po jupike iz nake tepcije što se u njoj pečedu prasici i da pro-

stite tako me boli trbu da nemož ni sist ni leć. Tijo sam malo pridrimat, al nemož, a vamo sam osto bez sode, a kaki mi to špricer brez sode molim ja vas lipo, ta nikaki bome, taki mi ima ukus s ovom kiselom vodom iz ovi plastični boca kugod da je kogod prao sude pa zaboravijo sudoper. A vamo dosadno u vraga, ne mož nigdi ni uteć sam od sebe, pa ležim i gledim u televiziju, vidim da je u Rvackoj veliko i lipo slavlje, ima bome stalno lipe pisme i igre, podolazili su velika čeljad iz cilog svita, čestitadu i ljubidu se ko da su svi svoji. I naša je deligacija bome očla, jeste da su zakasnili jedno fitalj sata na erodrom, al nije ni čudo mi smo već svudan zakasnili pa onda i to fitalj sata neće bit nevo-lja, ta ima di kasnimo već dvajst godina pa smo živi i zdravi fala dragom Bogu. No, kažu ovi što pišedu novine ako njim je virovat, da ćedu i s nama počēt prigovarāt u sičnju misecu kad malo zaladi vrime. Možda je to i bolje čeljadi moja, bićemo ladnije glave, a i prispiće mlado vino, proće dotleg i disnotori pa će bit friške divenice i žmara, ta šta me tu smučivate da to nije važno u ovoj pripovitki, ta još kako je bome važno, ta to prigovaranje vam je kugod trgovanje, svako tira svoje pa ko koga zavrne, a bome uvijek je lakše obut čovika u dvi live klompe ako ga prvo dobro naraniš i napojiš. Eto

Piše: Branko Ivković

niki dan su se moji pajtaši Pere Cenzar i Joso Morkan lipo najli i napili u mijani i trampili limuzinu za kobilu, kad je Pere ujtru izvo kobilu pa će uprezat, ona naišla na stup prid košarom, a kažu da Joso nije očo ni do klepine grede limuzinom,

a ona se zdravo pokvarila da su je morali vuć na salaš. A da nisu dobro ili i pili nikad ne bi tako dobro trgovali, čoravu kobilu za rđavu limuzinu. No valjda ćedu ovi naši političari bolje istrgovat, pa da i mi uđemo u tu uniju. Al ne triba bome žurit, znate kako kažu, strpljen spašen, za jedno dvajst-trist godina nek oni nas primidu onda će njim valjda već dosadit koji kaki »programi« ko što su držanje pužova, sađenje aronije i nikog fuđžija jal drugi gluposti, pa ćemo lipo sadit žito i kuruze kako Bog zapovida, a ne ko nike godine kad je jedna naša zadruga posadila niku slačicu za krastavce, pa očo njev starešina nudit u kiselaru, a njem kazli da njim za cilu godinu tog triba dva čivutska džaka, a ovi navrlu dvajst vagona i slačica lipo završila u dolu. Gledijo sam da tamo digod nema našeg svita, al nikog nisam pripozno, ta i šta će, ta mi ćemo bit pozvani kad bude vokšovanje, onda će tribat i ovaj svit iz dijaspoze, a dotleg još ima fajin. Neg čeljadi idem ja lipo uzjašit na moju biciglu, pa idem obač ovu moju rodbinu u Ivković šoru, neću više ležat i gledat, a malo me i trbu prošo, možda strička Joso još ima sode, dosadila mi ova kiseljača, tako mi u usti ko da sam popijo kiselo od krastavaca s bilim lukom. Ajd zbogom i budite mi dobri. Vaš Branko Ivković iz Ivković šora.

Ko zna koliko smo naši

Bać-Iva vi dana svaj ko friška mlada, samo što ne trlje nogu nuž nogu. Sve treperi u njemu, znađe da je to tude, znađe da će dojt, znađe i ka će dojt, a ope nikako dočekat. Sidne prid televiziju i samo se naslađiva Evropom. Pribaci na lipu njegovu, tamo se već sve znađe. I ko će dojt i kaće dojt i šta će se jist a šta pit i koliko će se ostat. Vi, ope, domaći, slavu što će š Evropom otpočet divane, pa će tako i oni dočekat da dignu plavi barjak, al vaj put sa zvizdicama. »Ta, dobro, ako baš i ne dočekamo mi, dočekaće makar naše cure«, veli ko iza sna. Njegova ga samo čudno pogledala. Sila za mašinu, počela curama ništa šit, pa samo još triba svršit. »Ta šta si se već upiljijo u tu televiziju, ko da ćeš ti u Evropu? Evo sam svršila vo što šijem, pa bi mogla zamutit i koju palačinku. Bolje idi donesi kočanja i podložil!«, veli i malo se odmakne pa najerila glavu i šacuje to što je sašila. Uto se na vrati stvori i dada, ko da je čo da će bit palačinke. »Evo, curo, ja malo došo, a saće i majka. Već nikoliko dana nismo bili kod vas, pa da malo vidimo šta radite, a majka za svaki slučaj nosi bočicu pekmeza, kaže možda ćeš zamutit koju palačinku«, veli dada i sida nuz dite. Taman na televizije ope počeli divanit koga su zvali na slavlje, a došlo vrime i za vesti od bać-Ivini u ve države, pa je pribacijo no tu štaciju. Tamo, ope, vaj divani vo, naj no, al ništa ko da baš i nisu jako zadovoljni. Pročitali čestitku matrne što ide u Evropu, al lipo je podvukli, baš se vidi da su jako nezadovoljni što ji matrna ni zvala na slavlje. »Eto i na večere i na fruštuku kod prvoga u lipe naše biće naj što nas je tijo zarđanom kašikom, a zove naše što za svaku potrkusicu utroj idu u matrnu, zotim astalom neće bit mista. Ja tu baš ništa ne razumim. A veli mi bać-Stipa, prvać bijo š nikakom velikom delegacijom u glavnomu gradu u ambasade od matrne, kaže slavilo se i tamo, pa se skupilo ofanj svita, al bome, prvi od naši sove strane Dunova nisu bili. Vada nisu imali vrimena. Jel su se možda nadali da će sidit za glavnim astalom u matrne, pa se nisu tili dvaput trošit za put«, veli bać-Iva i nalje njemu i dade po bukaricu katarke. »E, dite, džabe sam ja tebe divanijo kako triba gledat televiziju i šta radit, al vidim da ti nisi za politiku, ope ništa ne razumiš. Džabe ti lipo tolmaču, ti kanda ne divaniš njevim jezikom«, veli dada i povuče malo katarke. »Bome, dado, tolmaču svakako, samo ne lipo. De mi onda vi rastolmačite, zašto naši iz matrne ne zovu naše neg njeve, zašto onda i njevi ne zovu naše, neg samo njeve, zašto njevi od polak naši u ve države pravu njeve, pa onda zovu nji, a ne naše? I još jim lipo pomažu i vako i nako. Puna jim usta fale, kažu to su prikrstiti njevi, pa bi niko silom tijo obnarodovat da su to naši, a oni ne dadu, al ope ja nikako ne razumim, kako možu bit manjina u njeve države ako su njevi« glasno se pita bać-Iva. »E, dite, tude smo! To je no što ti već dugo divanim. Vada misliš da vi iz matrne ne vidu šta se to sove strane Dunova radi? Znađu to oni bolje neg mi sami. Ja samo sve slušam, gledam i čitam, pa se mislim, ko zna, možda nam vi iz matrne i zamiru brog svega toga, a možda znađu i štogoda što mi ne znamo, pa zoto ni nisu zvali naše za najveći astal« mudruje dada. Bać-Iva je samo zinijo i dugačko se zablendo u drugu nedilju. Nije primetijo ni ka je njegova donela palačinke prid nji.

Piše: Ivan Andrašić

5. srpnja 2013.

Einstein: Ako činjenice ne odgovaraju teoriji, promijene činjenice.

Melville: Čovjek koji nimalo ne osjeća strah ponekad je mnogo opasniji društbenik od najveće kukavice.

Shakespeare: Svijet je pozornica, ali su uloge u komadu loše podijeljene.

Cvjetanje!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Ruža Pospiš – Baldani

Koje je godine i gdje rođena hrvatska operna diva Ruža Pospiš – Baldani?

Gdje je stjecala glazbenu naobrazbu?

S kojom je operom započela dramsku karijeru?

Kada je prvi puta nastupila u Metropolitan Operi u New Yorku?

Koje je godine nastupala pred Papom?

S kojim je sve nagradama ovjenčana?

Kojih je državnih odlikovanja nositeljica?

Rođena je 24. srpnja 1942. godine u Varaždinskim Toplicama. Solo pjevanje u Varaždinu, Glazbena akademija u Zagrebu. S operom Rat i mir u zagrebačkom HNK. Nastupila je 1966. godine u operi Rigolietto. Bilo je to u Vatikanu 1972. godine pod ravnanjem Zubina Mehta. Brojnim nagradama u zemlji i inozemstvu, te životnom hrvatskog glumišta, Grada Zagreba, Varaždinske županije i dr. Redom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića, Redom Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinskike.

Pričaju dva prijatelja:

- Vozim se ja jučer tramvajem, a jedan džepar mi zavukao ruku u jedan džep.

- I onda?

- I onda mi je zavukao ruku u drugi, pa u treći džep...

- I?

- I meni neugodno, jer su mi svi džepovi prazni – sleagne ramenima.

Kaže mater malom Ivici:

- Zašto jedeš tako brzo kolače? Zar si zaboravio na svoju sestru?

- Nisam zaboravio, zato i jedem tako brzo!

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

365
DANA

ODLOŽENO PLAĆANJE!
čekovima građana, u jednakim
mjesečnim ratama, na cijeli asortiman

VIKEND AKCIJA U KTC-U
5.7. - 8.7.2013.

Breskva svježa 1 kg

~~105.90din~~

89.90din

Tikvice svježe 1 kg

~~15.90din~~

9.90din

Paprika ljuta 1 kom.

~~19.90din~~

6.90din

Ocat 1litra

~~55.90din~~

44.90din

Kulinat Classic 250g

~~68.90din~~

56.90din

Deteržent za rublje Tersy 1100g

~~119.90din~~

99.90din

Pribor za jelo dječji

~~499.90din~~

389.90din

SVAKOG UTORKA
-10%
POPUSTA SAMO ZA
NEZAPOSLENE, uz
potvrdu o
nezaposlenosti

